

СРПСКА

БРОЈ 282
7. НОВЕМБАР 2001.
ЦЕНА 50
ДИНАРА

ЗА ИСТИНУ, ПРАВДУ И СЛОБОДУ

РЕЧ

КОАЛИЦИЈА ВОЈА И ХАНС

ГЛАС ИЛИ ЖИВОТ

Шеф ДБ-а:
**ПРИСЛУШКУЈЕМО
И ДАЉЕ**

Језда:
**ПАШЋЕ
И ЧОВИЋ**

БОЈАН ДИМИТРИЈЕВИЋ
КОСТА НИКОЛИЋ

**ЂЕНЕРАЛ
МИХАИЛОВИЋ**
БИОГРАФИЈА

СРПСКА РЕЧ

**ПРЕДРАГ
ПЕЈИЋ**

**СЕЊАЊА ОФИЦИРА
НЕПОКОРЕНЕ
ВОЈСКЕ
КРАЉЕВИНЕ
ЈУГОСЛАВИЈЕ**

СРПСКА РЕЧ

АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ
**НЕДОЗВОЉЕНЕ
МИСЛИ**
АФОРИЗМИ

СРПСКА РЕЧ

СИНИША ДРАГИН
**ПРОЛЕЋЕ ЈЕ
НЕКА ДРУГА
ЗЕМЉА**

СРПСКА РЕЧ

**НОВО! НОВО! НОВО!
НОВА ИЗДАЊА "СРПСКЕ РЕЧИ"**

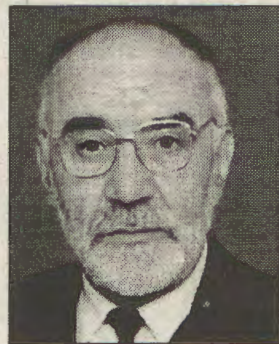
1. Бојан Димитријевић, Коста Николић: "Ђенерал Михаиловић"	1.000 динара (с попустом - 500)
2. Александар Чотрић: "Недозвољене мисли"	300 динара (с попустом - 150)
3. Предраг Пејић: "Сењања официра непокорене Краљевине Југославије"	240 динара (с попустом - 120)
4. Синиша Драгин: "Пролеће је нека друга земља"	400 динара (с попустом - 200)

Нова издања Издавачке куће "Српска реч" можете набавити са попустом од 50%.

Књиге можете купити у књижари "Српске речи", Улица Змај Јовина 13-15 у Београду, или поручити поузећем.

Књиге можете поручити и телефоном 011/628-242 и 011/620-891,

или на адресу редакције "Српске речи", Вука Караџића 8, 11000 Београд.

Богољуб ПЕЈЧИЋ

ПЕДРО

Гладним људима Зоран Ђинђић упро прст у Кариће као у охоле бездушнике и једине кривце за њихову беду јер су новчаним трансакцијама огулили Србију па сад, уз медијску халабуку, са гладнима и они ситији нестрпљиво трљају руке чекајући да богата браћа буду дефинитивно смлаћена како би свима кренуло на боље. У свему томе нема ничег чудног и неисквареног будући да и нема сиротиње која не презире раскош имућних, поготово ако се то види голим оком на најпознатијем београдском брду, али јесте чудно што су само Карићи, по избору Ђинђића, сврстани у ред првокласних друштвених штеточина, које треба најпре осрамотити а потом им испразнити и џепове као у поратним годинама када се обрачунавало са буржоазијом. Људима који чак нису зли увек је зло невероватно, међутим после ове хајке, бар по реакцијама обичног света, многи би заиста желели да виде Кариће у ритамима како међу кафанским столовима опет музицирају пијандурама, макар они били и из редова садашње Владе.

Уствари, бољи познаваоци Ђинђића у целој причи препознају још један његов трик у прикривању и одвраћању од главног питања, истовременим фокусирањем оног споредног. А главно питање односи се на судбину реформи, зашто се оне не спроводе и, наравно, где су затурени обећани реформски закони. Пошто свега тога нема а народ горе живи данас него јуче, кривца треба тражити на другој страни. Дакле, нека виси Педро.

Добро, рецимо да ти Карићи и банкротирају и цела компанија од које живе неколико хиљада породица, шта онда? Има ли рачунице колики иностранци зајам треба узети ради упошљавања толиког броја отпуштених радника? У Баточини сам, пре неки дан, упознао извесног Боба Великића из Арканзаса који има стварну жељу да уложи паре у „српски бизнис“ али му много тога није јасно, нарочито око ових наших екстрапрофитера. Замислите, каже, да ми тамо појуримо оне у Тексасу чији су преци побадањем кочева проглашавали зем-

љу својом или оне који су у време економске кризе, тридесетих година, будзашто откупљивали фабрике па и читаве компаније, по основу некаквог ретроактивног закона о екстрапрофиту? Лудница, брате!

Лудница или не, можда и није баш згодно за наше прилике али нека ми буде допуштено да пренесем и један аустралијски случај. У Сиднеју сам чуо да у самом граду живи стотинак милионера Срба, који су се обогатили на готово невероватан начин. Наиме, одмах после рата радећи по околним рудницима као политички емигранти, одвајали су понеку пару од тадашњих бедних зарада, куповали земљу од државе с намером да једног дана буду фармери. Један долар, један хектар. Коју годину касније, кад се Сиднеј ширио у велеград, тај исти хектар продавали су на неким местима за милион долара и уместо фармерске доживели мултимилионерске снове. Аустралијским властима није падало на памет да их проглашава екстрапрофитерима, што у суштини јесу, мерено критеријумима Александра Радовића, шефа српске пореске администрације.

Пошто Србија није Аустралија ни Америка, Зоран Ђинђић у одсуству реформских закона комотно јаше на таласу популизма подилажењем и удварањем народу тиме што по свом избору показује на Педра, док своје кумове и „кумове“ у стварном и симболичном значењу држи у дубокој илегалу, одакле несметано убиру екстрапрофите како то чини, рецимо, „Цептер“ Јанковић или мање познати Драган Марковић са „Крмиво продуктом“. Озбиљни правници упозоравају да, ако већ, постоји закон о екстрапрофиту он мора да буде примењен према сваком једнако или никако јер његова селективна примена води у државно насиље и отвара врата корупцији и богаћењу оних који тај закон спроводе. Карићи, дакле, нека плате чак и до ивице свог банкротства али нека плате и други који не показују јавно, паланачки властито богатство, добро ушушкани испод Ђинђићевих скута.

ХИБЕРУ ОД „ТЕЛЕКОМА“ ЧЕТВОРОСОБАН СТАН И 65 ХИЉАДА ДИНАРА МЕСЕЧНО, А СТЕФАНОВИЋУ ОД ЈАТ-А 50 ХИЉАДА МЕСЕЧНО

Председник Управног одбора „Телекома“ Драгор Хибер недавно се уселио у четворособни стан, који је добио од овог јавног предузећа. Претходни стан овај високи функционер Грађанског савеза оставио је бившој супрузи Ивани Симовић Хибер.

Драгор Хибер за функцију коју обавља у „Телекому“ добија месечну накнаду од 65 хиљада динара. Поред тога, Хибер је председник и Управног одбора Студија Б, за шта месечно прима шест хиљада динара.

Директор ЈАТ-а, јавног предузећа чије челне људе именује Влада Србије, прима месечну плату у износу од 200 хиљада динара. То је равно 40 рударских плата. Председник Управног одбора ЈАТ-а

Мирослав Стефановић (функционер Нове демократије), има месечне припадљености, по овом основу, од 50 хиљада динара, док чланови УО примају са благајне националног авиопревозника сваког месеца око 40 хиљада динара.

ЈАТ је, иначе, пред банкротом, јер има дуговања од неколико стотина милиона марака.

Чланови УО Електропривреде Србије, међу којима је и спикерка и бивша манекенка Љиљана Несторовић (функционер Орлићеве Социјалдемократије), од овог републичког предузећа добијају по тридесет хиљада динара.

ЂЕЛИЋ НЕ СТАНУЈЕ КОД ТЕТКЕ, ВЕЋ У НОВОМ ТРОСОБНОМ СТАНУ

Министар финансија Божидар Ђелић, који је за медије рекао да станује код тетке, пре неколико седмица уселио се у трособан стан. Ђелић је стан, који се налази у Љешкој улици, добио од Владе Србије.

Иако је у јануару ове године обећао да министри и посланици неће добити функционерске станове, Ђинђић је потписао решења о додели стана и потпредседнику републичке владе Јожефу Каси.

ВЛАДИМИР БЕБА ПОПОВИЋ УСЕЉАВА СЕ У СТАН ОД ЧЕТИРИ АРА

Владимир Беба Поповић, Ђинђићев интимус и шеф Владиног Бироа за комуникације, почео је каријеру као хармоникаш у родној Јагодина. По доласку у Београд радио је као келнер на једном сплав-ресторану. Пре десетак година заповластио се у агенцији „Спектра“, чији је власник био Милан Беко, кум Зорана Ђинђића. Поповић затим постаје директор ове агенције, која је, поред осталог, радила маркетиншке кампање за СПС, ЈУЛ и Демократску странку.

Поповић је био посредник преко којег је бивши председник Србије и Југославије исплаћивао Ђинђићу велике своте новца за сарадњу. Тако је Милошевић платио лидеру Демократске странке више милиона марака да не изађе на изборе 1997. године.

Шеф Владиног Бироа за комуникације налази се на челу незаконито формираног тела, о чему је проговорила и Демократска странка Србије, али се убрзо ућутала. Поповић се ретко појављује у јавности, али је виђен на фотографији, снимљеној у Редмонду, приликом Ђинђићеве посете Билу Гејтсу.

Владимир Беба Поповић је, користећи добре везе и захваљујући својој бескрупулозности, стекао велико богатство у протеклој деценији. Овај владин службеник је недавно купио стан од четири стотине квадратних метара у Сарајевској улици у Београду. Наши извори из Владе Србије саопштавају да је Поповић за адаптацију стана утрошио преко два милиона марака. Он је, каже наш саговорник, рекао да се не разуме у музичке уређаје, па је зато захтевао да се у стану инсталира најквалитетнија и најскупља видео и стерео техника, за шта је утрошио око двеста хиљада марака.

Одакле Поповићу паре за све то питање је којим би требало да се што пре позабаве истражни и правосудни органи, као и комисије за испитивање злоупотреба у пословању.

АЛЕКСАНДАР РАДОВИЋ ДВОСТРУКИ ОБАВЕШТАЈАЦ, ВИШЕ ПУТА ХАПШЕН

Како „Српска реч“ сазнаје, Александар Радовић, директор Републичке управе јавних прихода и председник Комисије за испитивање злоупотреба у привреди и финансијском пословању, дошао је на ове функције из Француске, на позив Зорана Ђинђића, а на препоруку Божидара Ђелића.

Радовић је власник више фирми у Француској, Луксембургу, Канади и Словенији, које се баве изградом информатичких програма за банке. Александар Радовић је рођен у Београду, живео је на Бановом брду, а по националности је Црногорац. Према неким информацијама, учествовао је у рату у Босни као француски обавештајни официр, а извесно време је био обавештајцац и у Војсци Републике Српске.

Од Ратка Младића је добио чин поручника, због чега су га хапсиле француске власти. У француском затвору је провео неколико месеци, а хапсила га је и српска Служба државне безбедности, приликом доласка у нашу земљу, на београдском аеродрому.

СУРЧИНСКА МАФИЈА ДОБИЛА „КОНЦЕСИЈУ“ ОД ЂИНЂИЋА ДА ГРАДИ АУТО-ПУТ БЕОГРАД-НОВИ САД

Влада Србије је недавно донела одлуку да корпорацији „Раст“ одузме концесију за изградњу друге траке ауто-пута Београд-Нови Сад. У послу је остало само предузеће „Боровица“, али је зато, на предлог Зорана Ђинђића, посао добила „сурчинска мафија“.

Грађевински радови се финансирају наплатом путарине, која је, одлуком владе, крајем октобра, увећана за сто посто. Према информацијама, које смо добили од инкасаната, свакога дана у Владину касу слије се између двеста и триста хиљада марака.

Пословима на поправци старе траке пута и изградњи нове руководи Љубиша Буха, звани Чуме, шеф „сурчинског клана“. Гостујући крајем августа на РТС-у, министар републичке полиције Душан Михајловић је рекао да је у нелегалан увоз грађевинских машина, на шта је указивао убијени пуковник полиције Момир Гавриловић, умешан и шеф београдске полиције Бошко Буха.

Љубиша Буха Чуме је, међутим, дошао у велики сукоб са Владимиром Бебом Поповићем око поделе новца и увоза грађевинских машина.

А како се ти проблеми решавају, видели смо на београдском асфалту у минулих десет година.

ГРАДСКИ ФУНКЦИОНЕР ВИДЕО НЕБОЈШУ ЧОВИЋА КАКО ВИШЕ СТОТИНА ХИЉАДА МАРАКА СТАВЉА У СВОЈУ ТОРБУ

Бивши високи функционер секретаријата за финансије Скупштине града Београда, који је у овој државној институцији провео тридесет година, каже да је 1994. године затекао тадашњег градоначелника Небојшу Човића како броји паре.

„Ушао сам у његову канцеларију без куцања и видео сам на столу велику гомилу новчаница у апоенима од сто марака. Мислим да се радило о неколико стотина хиљада марака, које је Човић бројао и делио са једним блиским сарадником. Пре него што сам изашао успео сам да видим да Човић новац убацује у једну торбу, која је стајала на поду“, каже овај функционер,

ДА ЛИ ВЕРУЈЕТЕ ДА

који из разумљивих разлога моли да му не помињемо име.

Потпредседник републичке Владе је недавно у селу Брњац, код Лознице, одакле му је супруга, изградио огромну кућу, вредну више стотина хиљада марака. Мештани Брњца виђају брачни пар Човић како викендом долазе Владином хеликоптером.

СУДИЈА ГЛAVOЊИЋ О(П)СТАЈЕ, ЈЕР ЈЕ РОЂАК БЕБЕ ПОПОВИЋА

Министар правде у републичкој влади Владан Батић најавио је да ће из правосућа бити удаљене све судије које су у Милошевићевом режиму доносиле пресуде о кажњавању медија и уредника на основу злогласног Закона о јавном информисању. Друштво судија Србије је сачинило списак са именима седамдесетак „делилаца правде“, који би требало да остану без посла, али на њему нема Добривоја Главоњића, судије за прекршаје, који је изрекао више пресуда по укунтум закону.

Главоњић неће бити смењен, каже наш извор из београдске „Палате правде“, зато што је брат од ујака Владимира Бебе Поповића.

ЧЕДОМИР ЈОВАНОВИЋ ИМА ТРИДЕСЕТ ТЕЛОХРАНИТЕЉА

Гостујући на телевизији „Палма плус“ из Јагодине, Александар Тијанић, саветник савезног председника, изјавио је да ће се Демократска странка ускоро поцепати, јер се велики број чланова ове странке, за разлику од Зорана Ђинђића, залаже за политику чистих, а не пуних руку.

Тијанић је рекао да потпредседника ДС Чедомира Јовановића окружује онолико телохранитеља, колико има година. На питање водитељке Оливере Милатовић, колико је то, Тијанић је одговорио: „Тридесет!“

МАФИЈА КОНТРОЛИШЕ ЂИНЂИЋЕВУ ВЛАДУ

Како „Српска реч“ сазнаје из поузданих извора, Чедомир Јовановић се вози „аудијем А 8“, који припада МУП-у Србије, и који је пре њега користио Марко Милошевић. Младог потпредседника ДС при сваком путовању прати обезбеђење у шест полицијских џипова марке „мицубиши“.

Јовановић је у најтешњим пријатељским и пословним односима са „сурчинским мафијашким гангом“, који се бави крађом аутомобила и трговином нафтом, наркотицима и оружјем. Недавно је шеф посланичке групе остатка остатака ДОС-а био у веселом друштву, на прослави рођендана мафијаша из Сурчина, познатог под надимком Лимун. Ови криминалци, који уживају пуну заштиту Во-

рана Ђинђића, сада настоје да своје послове преведу у легалне економске токове. „Бизнисмени“ из Сурчина Чедомиру Јовановићу су купили два стана, два блиндирана џипа и поклонили му расног тркачког коња, вредног триста хиљада марака.

ЂИНЂИЋ СЕ ВОЗИ ПРИВАТНИМ АВИОНИМА И АУТОМОБИЛИМА, А ЗАУЗВРАТ „БИЗНИСМЕНИМА“, ВЛАСНИЦИМА ЧИНИ УСЛУГЕ

Свуда у свету био би скандал првог реда, када би се премијер возио приватним авионима и аутомобилима. Свуда, осим у Србији.

Општепознато је да је Зоран Ђинђић по свету летео авионима Станка Суботића Џанета и Филипа Цептера. Ту је чиниоцу Ђинђић најпре негирао, али је касније, притиснут доказима, признао да

је користио услуге људи који су сумњивим пословима стекли огромно богатство.

Непознато је, међутим, да се премијер вози и аутомобилом који припада приватном лицу. Ђинђић за службене потребе користи аутомобил марке „ауди“, новосадске регистрације са четворцифреним бројем. „Српска реч“ је сазнала да аутомобил припада Миодрагу Костићу, бизнисмену из Новог Сада.

Јасно је да пословни људи не дају премијеру авионе и аутомобиле тек тако, већ да од премијера траже одговарајуће противуслуге, које им он може пружити само злоупотребом државне функције.

КОШТУНИЦУ ЧУВАЈУ ДВА ОБЕЗБЕЂЕЊА, ЈЕР НЕ ВЕРУЈЕ ЂИНЂИЋЕВОЈ ДРЖАВНОЈ БЕЗБЕДНОСТИ

Пошто нема поверење у Ресор државне безбедности МУП-а Србије, који је под контролом Зорана Ђинђића, савезни председник Војислав Коштуница, захтевао је да га обезбеђују и припадници Војске Југославије.

Председниковим станом на углу Француске и Господар Јевремове улице непрестано се налазе припадници војне и републичке полиције.

И кућу председника Југославије Војислава Коштунице у Белановици, код Љига, обезбеђује 12 људи. Коштуница последњих годину дана ретко долази у ту кућу, али је она под сталним надзором. Мештани кажу да у близини Коштучиног дома налазе два паркирана „мерцедеса“, која припадају обезбеђењу.

СУМЊИВИ БОГАТАШ ШЕФ ОБЕЗБЕЂЕЊА ЈУГОСЛОВЕНСКЕ АМБАСАДЕ У ВАШИНГТОНУ

Никола Сандуловић, власник највећег броја киоска и локала у Београду, налази се у Вашингтону, где је шеф обезбеђења југословенске амбасаде. Са собом га је у главни град САД повео смењени амбасадор Милан Ст. Протић.

Сандуловић је 5. октобра прошле године организовао заузимање полицијске станице у Улици мајке Јевросиме, као и пребацивање великих количина оружја у зграду Скупштине града.

Сандуловић, који је био члан Демократске странке, а затим Нове Србије, недавно је продао велелепну кућу на

ДА ЛИ ВЕРУЈЕТЕ ДА

Дорћолу, у улици Генерала Махина, и купи још луксузнију на Сењаку. Сандуловићево име везује се за бројне сумњиве послове, на основу којих је и стекао огромно богатство.

БАТИЋЕВ ТЕЛОХРАНИТЕЉ КУПИО БЕНЗИНСКЕ ПУМПЕ ЗА 22 МИЛИОНА МАРАКА, А МИНИСТРОВ СИН ВОДИ ПОСЛОВЕ ОКО КРАДЕНИХ АУТОМОБИЛА

У медијима се ових дана објављују текстови о најављеној продаји „Беопетролових“ и „Југопетролових“ бензинских пумпи страним компанијама. Међу заинтересованима се помињу словеначки „Петрол“, хрватска „Ина“, аустријски „ОМВ“ и британски „Шел“. Међутим, од јавности је сакривено да је телохранитељ министра

Владана Батића, извесни Шљука, већ купио неколико „Југопетролових“ пумпи за 22 милиона марака.

Син министра Батића, који има надимак Ђилда, са сурчинском мафијом води послове око украдених аутомобила.

Многа од тих возила завршила су у возном парку Владе Србије, па тако и блиндирани „мерцедес“, који користи министар правде. Батић се, како каже экс министар Обрен Јокимовић, вози аутомобилом вредним 750 хиљада марака, а само специјално, непробојно ветробранско стакло кошта 50 хиљада марака.

ЧЛАН ДЕМОКРАТСКЕ СТРАНКЕ ИЗ ШАПЦА И ПРЕДСЕДНИК ОДБОРА ЗА КУЛТУРУ УХАПШЕН ЗБОГ ШВЕРЦА ОРУЖЈА

Како сазнаје „Српска реч“, Владану Рељићу, старом 39 година, члану општинског одбора Демократске странке и председнику одбора за културе ове странке, истражни судија Окружног суда у Шапцу Љубомир Џљукић одредио је притвор 23. октобра.

Рељића су тога дана, око 23 часа, уз кривичну пријаву, привели инспектори шабачког СУП-а, који су на тераси његовог стана пронашли торбу са 25 пиштоља М-57, калибра 7,62 милиметара. Окружно јавно тужилаштво у Шапцу је против Рељића поднело захтев за спровођење истраге.

Гебелс је изговорио чувену реченицу: „Када чујем реч култура, машин се за пиштољ.“ Изгледа да таква пракса важи и у Демократској странци. А када у овој странци председник одбора за културу шверцују оволике количине оружја, шта ли тек раде други, мање „културни“?

У „АСТРА БАНЦИ“ БЛОКИРАНО 1,4 МИЛИОНА МАРАКА „ГРАДСКИХ ПИЈАЦА“

У последњих годину дана ЈКП „Градске пијаци“ нису ништа улагале у развој и изградњу нових хала и пијачних места. Сав новац држан је у „Астра банци“, чији су рачуни због познатих проблема сада блокирани. Тако је потпуно неизвесно шта ће бити са 1,4 милиона марака „Градских пијаца“, које су биле у банци Богољуба Карића.

ЂИЊИЋ ДОБИО ПРОВИЗИЈУ ДА БИ ОБЕЗБЕДИО МОНОПОЛ

Републички премијер Зоран Ђињџић састао се крајем августа у америчком граду Редмонду са председником „Мајкрософта“ Стивенем Белмором и оснивачем компаније Билом Гејтсом. Тада је договорено да водећа компанија рачунарске технологије учествује у модернизацији републичке управе. Ђињџић је, како смо сазнали, за овај посао добио огромну провизију, јер је „Мајкрософт“ стекао ексклузивно право да свим републичким министарствима, органима, службама и институцијама продаје најновији компјутерски програм, који је недавно представљен у Центру „Сава“, и који по примерку кошта чак 380 долара.

МУК ЗА ЂИЊИЋА НА ПРОМОЦИЈИ БАЈАГИНОГ АЛБУМА

У београдском „Звездара театру“ 14. октобра је одржана промоција новог албума Момчила Бајагића Бајаге. Представљању ЦД-а „Змај“ присуствовали су, поред осталих, премијер Зоран Ђињџић са супругом Ружицом и републички министар културе Бранислав Лечић. Када је Бајага, представљајући госте, рекао да је међу званицама и председник Владе Србије, у сали је настао мук. Бајага је најпре помислио да га присутни нису добро чули, па је поновио Ђињџићево име и функцију, али поново нико није аплаудирао.

ПРОТИЋУ ЈЕ ДХСС ШЕСТА СТРАНКА

Милан Ст. Протић је 24. октобра постао члан Демохришћанске странке Србије.

Ово је за десетак година чак шести страначки „трансфер“ бившег градоначелника Београда и амбасадора у Вашингтону са најкраћим мандатима.

Протић је на почетку вишестраначја био члан Демократске странке. Затим је приступио Српској либералној странци, да би 1992. прешао у редове Демократске странке Србије. Ни у овој странци се није дуго задржао, јер је формирао странку Српски демократ-

ски клуб „Одбрана“, на чијем челу је био до именована за копредседника Нове Србије. Поставши амбасадор у САД, Протић је истукао из странке Веље Илића, да би недавно нов страначки ангажман пронашао код Владана Батића.

Милан Ст. Протић је за десет година променио шест страначких дресова, што пуно говори о његовој контраверзној личности, али и о стању на конфузној српској политичкој сцени. Пред Протићем је блистава политичка будућност, пошто у Србији постоје 184 регистроване странке.

ВЕЛИМИР ИЛИЋ ОСТАО БЕЗ ОБА КОПРЕДСЕДНИКА И У СУКОБУ ЈЕ СА ПОЛА СВОГ ПОСЛАНИЧКОГ КЛУБА

Велимир Илић баш нема среће са својим колегама, копредседницима Нове Србије. Пошто је из странке истукао Милан Ст. Протић, сада је, сазнаје „Српска реч“, Велимир Илић у сукобу и са копредседником Михаилом Марковићем.

Према информацијама из посланичког клуба Нове Србије у републичком парламенту, Илић и Марковић већ месецима не разговарају. Да копредседници немају комуникацију, потврдио је и сам Марковић, који је на једном дипломатском пријему почетком јула, изјавио да Илића није видео већ месецима.

Уочљиво је да се Велимир Илић ослонява као председник странке, а Марковић је тихо изгубио статус копредседника. Поред тога, од осам посланика Нове Србије у републичком парламенту, четворица су отказали лојалност Велимиру Илићу.

Иако му не иде добро на политичком плану, Илићу цветају руже на финансијском. Илић је недавно на конференцији за новинаре у Београду јавно признао да је у центру Чачка готовим новцем купио кућу површине од неколико стотина квадрата.

БОРОВИЋ СЕ ИЗЈАШЊАВА КАО ЦРНОГОРАЦ, А ЗАЛАЖЕ СА ЗА КОАЛИЦИЈУ СРПСКИХ НАЦИОНАЛНИХ СТРАНАКА

Боривоје Боровић је на конференцији за новинаре одржаној 24. октобра у „Медија центру“ рекао да је потребно створити блок српских националних странака, у којем види и своју странку. Сви би било у реду, да се Боровић у националном погледу не изјашњава као Црногорац.

Боровић је у октобру прошле године од Зорана Ђињџића добио два милиона марака да разбие СПО уочи децембарских парламентарних избора. Његова странка „Правда“ је од Ђињџића доби-

ла просторије од двеста квадратних метара у Улици краља Милана, које је раније користио „Савез за промене“. Неки чланови „Правде“, сазнавши за добијени новац, сада од Боровића траже да део пара припадне и њима.

На већ поменутој прес конференцији Боровић је рекао да је све околности око четвороструког убиства на Ибарској магистралу расветлио правно-експертски тим „опозиције“, избегавши да каже истину да се ради о тиму Српског покрета обнове. Боровић је пред новинарима направио и необичан лапсус, рекавши да су „медији глупи“, да би се одмах затим исправио и рекао да су „медији глуви“.

СРПСКА ЕМИГРАЦИЈА У САД СПРЕМА ДЕМОНСТРАЦИЈЕ ПРОТИВ ЦЕРОВИЋЕВОГ ПОСТАВЉЕЊА ЗА АМБАСАДОРА

Савезна влада и југословенски председник гурнули су прст у око српској емиграцији у Америци, одређујући Стојана Церовића за амбасадора у тој земљи. Церовић, који се изјашњава као Црногорац, атеиста и левичар, сестрић је

злогласног партизанског команданта Милована Биласа, који је у Другом светском рату убио на стотине цивиле у Црној Гори. Церовић је увек пуним устима хвалио свог ујака Биласа, који је правио „пасја гробља“, убијајући угледне свештенике, учитеље, трговце, адвокате и писце у многим црногорским градовима и селима. Српске националне организације и српска политичка емиграција већ најављују да ће бојкотовати новог амбасадора и да ће организовати масовне демонстрације, на којима ће тражити опозив одлуке о Церовићевом постављању у Вашингтон.

Церовић је у трци за што већом зарадом и публицитетом, приграбио велики број функција, па је тако амбасадор СРЈ у Америци, члан Управног одбора државне телевизије, члан УО недељника „Време“, колумниста овог листа, дописник француског РФИ-а, и сарадник Телевизије Студио Б. Церовићева супруга Тинде Ковач је помоћник републичког министра за просвету.

ПРИМЕРИ НЕПОТИЗМА

Горан Весић, функционер Демократске странке и председник Администра-

тивног одбора Скупштине Србије води хајку против посланика опозиције, захтевајући да врате новац који су подигли на име дневница.

Медији су томе дали велики публицитет, али се од јавности скрива чињеница да је Горанов рођени брат Зоран саветник Мијата Савића, републичког директора Завода за здравствено осигурање и да, заправо, он располаже огромним новцем који се налази у каси ове институције. Овај класичан пример непотизма није жигосан на прави начин, а медији не пишу ни о другим случајевима брачно-рођачких веза у врху актуелне власти.

Ево само неколико примера. Брачни пар Живковић: Зоран је савезни министар полиције, а његова супруга Бисерка је секретар републичког секретаријата за законодавство. Супружници Милошевић: Миодраг је директор ЈКП „Инфостан“, а Милена је председница београдске општине Врачар и градски одборник. Брачни пар Вукосављевић: Владимир је високи официр МУП-а Србије и шеф је обезбеђења Зорана Ђинђића, а Марија Вукосављевић Рашета је републичка министарка за саобраћај и везе. Љубомир Анђелковић је потпредседник Градске владе Београда, а његова супруга Љиљана је начелник одељења за стамбено-комуналне послове у општини Чукарица. Ђинђићеви кумови Драгомир Марковић, власник фирме „Крмиво продукт“, и Милан Беко, власник „Дибека“, добили су од републичке владе послове који доносе енормну зараду.

Брат до брата, муж до супруге, рођак до рођака, кум до кума, а сви главни у жутом предузећу српског премијера, који то назива „демократском транзицијом“ и тражи од Европе и света финансијску и политичку подршку за свој пројекат претварања Србије у његово власништво и плен.

ОЗВАНИЧЕНА КОАЛИЦИЈА

СПС-ЈУЛ-ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА

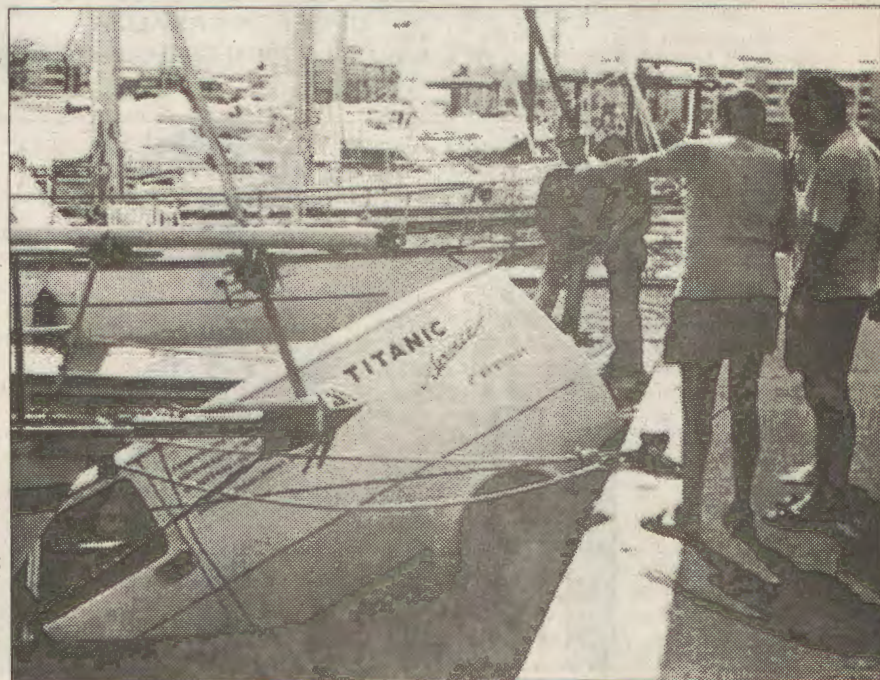
Оно што се одувек знало, сада је и озваничено. Потврђена је дугогодишња, што јавна, што тајна сарадња странака левице и Демократске странке, пошто је у Рашкој формирана коалиција СПС-ЈУЛ-Демократска странка.

Одлуком Скупштине општине Рашка, у којој већину имају одборници СПС-а и ЈУЛ-а, чланови Демократске странке изабрани су на функције потпредседника општине и потпредседника Извршног одбора.

Представници ДС придружили су се колегама из СПС-а и ЈУЛ-а у општинској влади, као и у чланству Управних одбора јавних предузећа и установа.

Сада је сасвим очигледан резултат више десетина тајних сусрета Слободана Милошевића и Зорана Ђинђића.

Демократска странке је одувек била у коалицији са Социјалистичком партијом Србије и подржавала је опстанак Милошевићевог режима. Потпредседник Демократске странке Миодраг Перишић ушао је у Савезну владу 1992. године и добио је ресор информисања, а високи функционер ДС Илија Ђукић постао је министар спољних послова. Четворица посланика Демократске странке гласали су почетком 1994. за избор Драгана Томића на место председника Скупштине Србије, када социјалисти нису имали потребну већину. У Владу Мирка Марјановића ушла су 1994. два министра из Демократске странке – Слободан Радуловић и Радоје Ђукић. А сам Ђинђић је 1997, у интервјуу листу „Лос Анђелес Тајмс“ признао да је разбио Коалицију „Заједно“. То је био резултат тајних разговора Зорана Ђинђића и Слободана Милошевића, којих је, како је рекао недавно министар за здравство Обрен Јоксимовић, било 56.

СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ РЕЛАТИВНО НАЈУСПЕШНИЈИ

Рејтинг СПО порастао је у општинама у којима су обављени избори са 3,7% на 12,00%. У тим општинама СПО је сада добио 14.123 гласа, и то немајући своје кандидате на трећини изборних места, док је у децембру прошле године на свим изборним местима у овим општинама добио 9.588 гласова.

Софија КАЖИЋ

У недељу 4. новембра 2001 године одржани су поновљени локални избори у 18 општина у Србији. Основно обележје изборног и постизборног процеса је невиђена, намерно изазвана, забуна око резултата избора. Српски покрет обнове је учествовао на изборима у шеснаест општина самостално док је у Житишту наступио у оквиру коалиције СОС (Савез опозиционих снага). У току предизборне кампање председник СПО Вук Драшковић обишао је скоро све општине у којима су се одржавали избори. Срдачан дочек, хиљаде људи и атмосфера јасно су наговештавали да се СПО убрзано и тријумфално враћа на политичку сцену Србије. У току предизборне кампање за СПО је важила апсолутна медијска блокада, незабележена у време највеће тортуре Слободана Милошевића.

Избори су показали да се расположење народа у Србији драматично променило у односу на последње, децембарске изборе.

У општини Алексинац на изборе је изашло око 40% грађана. СПО је добио 9% гласова и четири одборничка мандата. С обзиром да ДОС са 12 и ДСС са 13 мандата немају већину за формирање општинске власти биће неопходно да се направи коалиција СПО-а, ДОС-а и ДСС-а.

Преко 70% грађана гласало је на поновљеним локалним изборима у општини Баточина. Највећи успех остварио је СПО који је освојио преко 17% гласова и чак 8 (осам) одборничких мандата. С обзиром да је ДОС освојио 20% гласова, коалиција ДСС – Нова Србија 19% гласова, а СПС тек 11%, Српски покрет обнове је после 4. новембра водећа странка у општини и вероватно ће учествовати у формирању локалне власти.

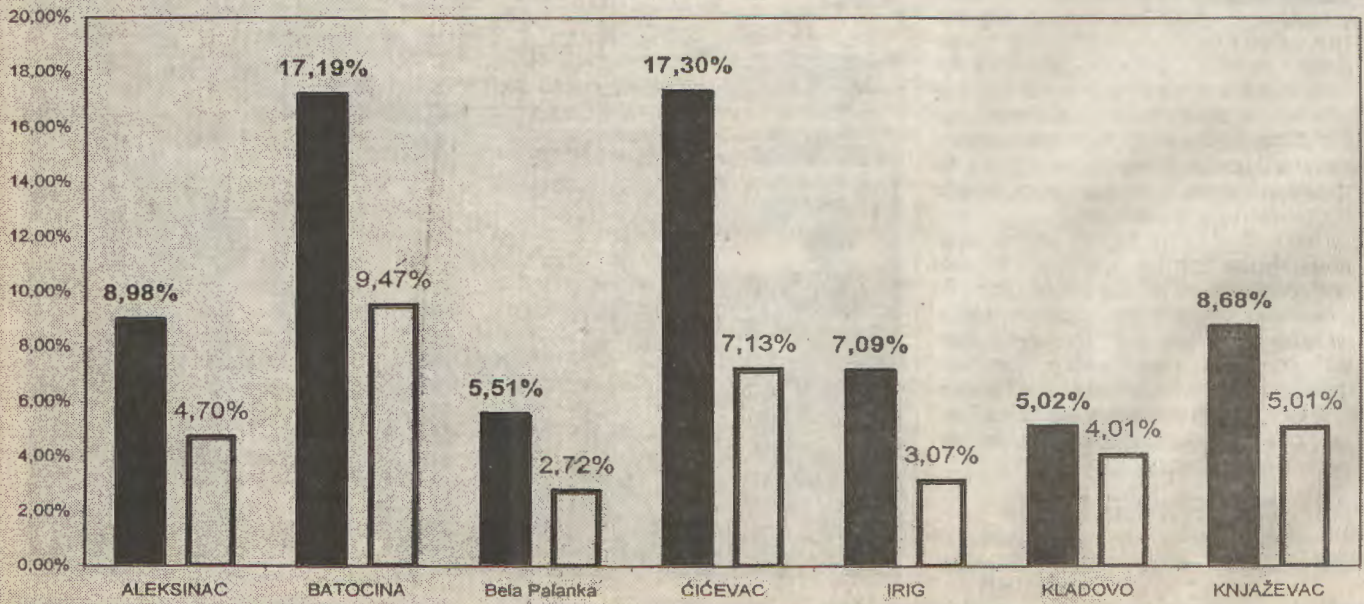
Изборима у општини Бела Паланка претходила је невиђена предизборна манипулација привременог општинског већа ДОС-а. Одборнички кандидати ДОС-а су месец дана пре избора на већини бирачких места преписали готово све бираче из бирачког списка у формуларе за прикупљање потписа и на тај начин покушали да онемогуће друге странке да узму учешћа у изборима. У току предизборне кампање једина брига локалних досоваца била је да одборничким кандидатима СПО онемогуће да се кандидују на изборима Такво безобзирно и бахато понашање довело је, нажалост, до тога да СПС на изборима освоји чак 14 од 29 одборничких мандата и да дође у ситуацију да после децембарског краха на изборима можда и самостално формира власт у Белој Паланци!

Скоро 60% грађана Ћићевца изашло је 4. новембра да, како су изборни резулта-

ти убрзо показали, изабере нову локалну власт. У овој општини која се налази у самом срцу Србије ДОС је доживео прави изборни бродолом. И поред убитачне и скупе предизборне кампање од укупно 33 одборничка кандидата ова коалиција од 17 странака (без ДСС-а) освојила је 1 (једног !!!) одборника. ДСС је освојио 11, а Српски покрет обнове 6 одборника. Према незваничним најавама СПО и ДСС ће формирати и општинску власт. То једино није јасно Чеди Јовановићу, шефу „остатка ДОС-а“, који је у изборној ноћи изјавио да у Ћићевцу већину имају ДСС и ДОС!

У општини Куршумлија на изборе је изашло око 50% грађана. Слабији одзив правда се чињеницом да се ова општина граничи са Косовом и Метохијом и да људи живе у сталном страху. Карактеристика избора у Куршумлији је да је за 37 одборника конкурисало чак 240 одборничких кандидата из разних политичких странака, коалиција и група грађана. Дешавало се да на појединим местима битку за једно одборничко место води и десет кандидата. Зато и не треба да чуди да су чак 22% гласова добиле различите групе грађана, док је највећи скок у односу на последње изборе направил СПО који је са 5,13% порастао на 9,34%. ДСС је добио 10% а СПС и ДОС по 20% гласова.

UPOREDNA ANALIZA
SPO novembar 2001/ SPO decembar 2000

Избори у општини **Босилеград** су били више фарса него озбиљно изјашњавање грађана. Наиме већ пре почетка изборне утакмице ДСС је повео са 8:0, јер су се на осам места појавили само њихови кандидати – сами на листи! Ово је резултат притиска локалног ДСС-а, који је различитим уценама успео да у старту трке на осам места елиминира противкандидате и да изборе учине досадним. Ишло се дотле да су ДСС-овци грађане уцењивали дрвима за огрев уколико не гласају за странку актуелног председника СРЈ. Све под паролом „Своји на своје“ и „С Војом на своје“!

На поновљене изборе у општини **Ириг** изашло је само 40% грађана. Овакав слаб одзив делом је и резултат је медијске блокаде у којој се ова општина налазила под влашћу СПС-а и данас ДОС-а. За разлику од децембарских избора када је ДОС наступио као целина и добио преко 65% гласова сада су странке на власти наступале у две колоне (ДОС и ДСС) и заједно добиле значајно мање гласова (око 36%). Ово је иначе општина где су радикали остварили свој најбољи резултат (14%), док је највећи скок направио Српски покрет обнове који је са децембарских 3% порастао на 7,1%.

Једина општина у којој су победили кандидати групе грађана јесте **Лебане**. Од 31 одборника ГГ „Горко Маринковић“ је освојила 14 док су још 2 одборника из друге групе грађана. На изборима је гласало 60% бирача а поједнак број гласова, око 13%, освојили су СПО и ДОС. СПС и радикали су освојили испод 5% гласова.

У општини **Мајданпек** на изборе је изашло око 44% бирача. С обзиром да је општина веома разуђена и да има велики број планинских села може се констатовати да је одзив задовољавајући. У будућем саставу СО Мајданпек поједнак број одборничких мандата имаће ДСС, СПС и ДОС, док једног одборника има Српски покрет обнове који је освојио 8,7% гласова.

Изборе у општини **Неготин** пратиле су бројне неправилности због којих ће избори бити поновљени за шест одборника. Иначе, овакав расплет наговештавала је и предизборна рашомонијада око формирања општинске изборне комисије. За само десет дана састав општинске изборне комисије се променио три пута! Неажурирани бирачки спискови, гласање без личне карте, директно лобирање чланова бирачких одбо-

ОТВОРЕНО ПИСМО ЦЕСИД-У

Поштована господо,

Обавештавамо Вас да износите нетачне податке у вези са изборним резултатом Српског Покрета Обнове на ванредним локалним изборима 4. новембра 2001. године. Због природе посла којим се бавите и честих наступа у медијима дужни сте да грађанима саопштите само истину, у складу са вашим слоганом „1+1=2“. Ако су један и један два онда СПО има укупно 33 одборничка мандата и то 31 самостално а 2 у коалицијама. Самостално смо одборничке мандате освојили у општинама:

Алексинач 4, Баточина 8, Ћићевац 6, Лајковац 1, Лебане 1, Мајданпек 1, Неготин 2, Петровац 6, Тител 1 и Црна Трава 1.

Дакле: 4+8+6+1+1+1+2+6+1+1=31 а не 24 како Ви кажете.

Још два мандата смо освојили у оквиру коалиције у општини Житиште.

Дакле 31+2=33.

Што се тиче Ваше констатације да СПО није направио велики помак у односу на изборе из децембра 2000. године достављамо Вам поређење, у свакој општини појединачно, резултата СПО из децембра 2000. и новембра 2001. На основу ових података јасно је да је рејтинг СПО порастао са 3,7% на 12,00%, односно да смо у овим општинама сада добили 14.123 гласа, и то немајући своје кандидате на трећини изборних места, док смо у децембру прошле године на свим изборним местима у овим општинама добили 9.588 гласова. Никакве медијске манипулације истину не могу претворити у лаж.

ИЗБОРНИ ШТАБ СПО

ра, кршење изборне ћутње учинили су да избори у Неготину буду потпуно нерегуларни. У односу на децембарске изборе највећи пораст забележио је Српски покрет обнове који је са 3% скочио на 10,2% гласова бирача. Коначни резултати избора и састав будућег општинског руководства биће познати тек после понављања избора.

У општини **Лајковац** забележен је изузетно висок одзив бирача који се кретао и преко 70%. Одборнике у будућем саставу СО Лајковац имаће ДСС, СПС, ДОС, СПО и Нова Србија.

Највише гласова у општини **Житиште** добила је коалиција „Савез опозиционих снага“ чији је темељ у општинама са већинским српским живљем чинио СПО. На изборима у Житишту потпуни пораз доживела је ДСС која није освојила ни једно одборничко место.

Убедљиво највећи број гласова и шест одборничких мандата у **Петровцу на Млави** освојио је Српски покрет обнове. За СПО је на овим изборима гласало око 20% бирача што је три пута више у односу на изборе

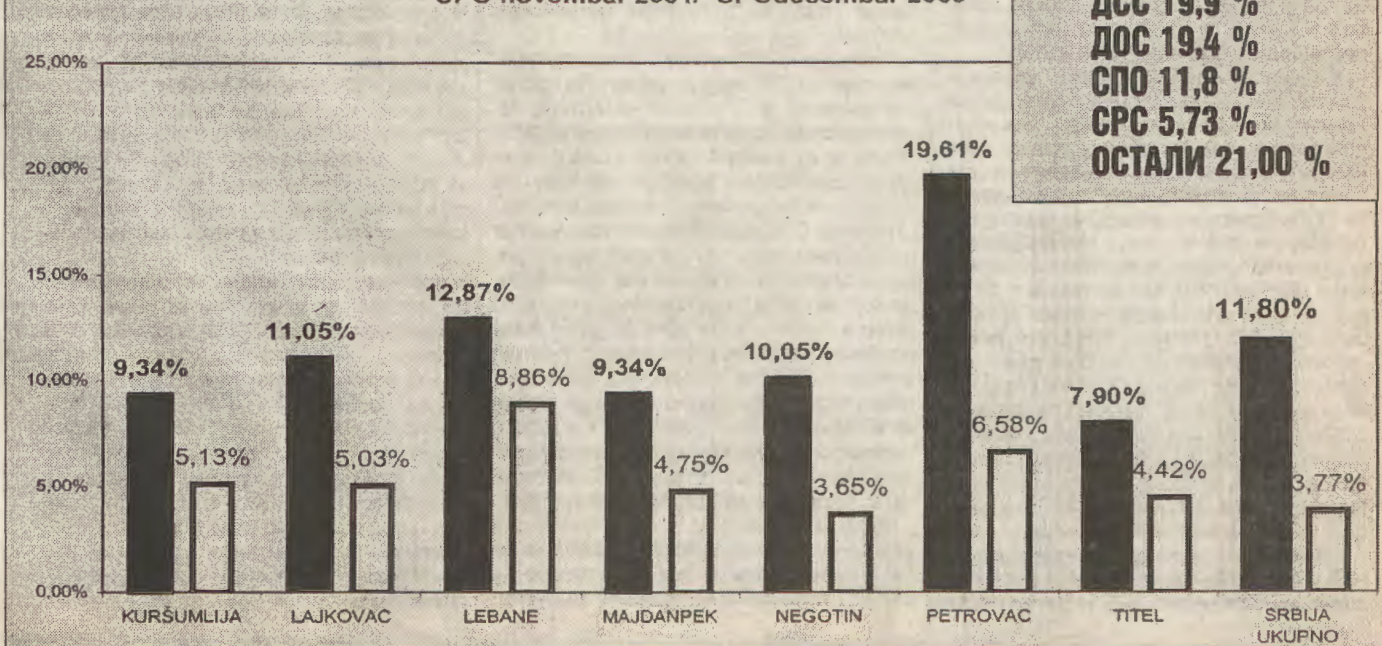
из децембра 2000. када је СПО подржало 6,58% грађана. Захваљујући овим изванредним резултатима СПО ће заузимати кључно место у будућем саставу СО Петровац.

Ови избори су потврдили повратак некада водеће опозиционе странке у Србији, Српског покрета обнове. Иако је направио најзначајнији продор и са 3,77% из децембра скочио на 12% гласова, режимски медији и тзв „невладине организације“ су у званичним извештајима то потпуно занемариле и најдиректније фалсификовале изборне резултате тврдећи да је СПО добио 6% гласова! Ради истине и праве информације дајемо преглед гласова СПО у свакој општини појединачно и упоредити те резултате са последњим изборима из децембра 2000. Нека читаоци сами суде из датих података.

РЕЗУЛТАТИ ЗА СВЕ ОПШТИНЕ

СПС 22,17 %
 ДСС 19,9 %
 ДОС 19,4 %
 СПО 11,8 %
 СРС 5,73 %
 ОСТАЛИ 21,00 %

УПОРЕДНА АНАЛИЗА
 СПО новембар 2001/ СПО децембар 2000

Вук поново јаше

Можемо само замислити колики би резултат био да је ова Вукова лична кампања била одговарајуће медијски пропраћена.

Резултати јучерашњих избора – понедељак је 5. новембар док ово пишем – у 18 општина широм Србије и јесу и нису били изненађење.

Одржани су у 18 општина дилем Србије, од Титела (ако га Чанак још није отцепио у какву квислиншку псевдодржавну творевину) до Црне Траве. У односу на целину Србије – ма шта то значило – то је 10% општина и нешто преко 5% бирачког тела. Да су општине одабране случајним узорком то би била више него добра анкета за расположење целине српског бирачког тела у на почетку ове, друге „постреволуционарне“ зиме.

Општине у којима су одржани избори, међутим, нису биле одабране тек тако, „случајно“. Радило се, наиме, о општинама у којима су на власти били социјалисти или где су социјалисти са остацима скоро мртвог ЈУЛ-а и донекле живахних радикала добили локалне изборе прошле године. ДОС је, док је још био јединствен – у халавости на власт пошто се о политичком јединству не може нити се могло говорити – одлучио да их и ту докрајчи па је разним формама манипулација уводио привремену управу. Негде су у страху од – мање или више – оправданог народног гнева социјалистички одборници и општинске управе подносиле оставке, негде је, ако им је недостајала добра воља да капитулирају умарширао какав неонацистички одред у облику отпораша а негде је српска влада увела привремену управу – онако колико да се види да је влада и да по методама владања ни за јоту не одступа од бившег „ненародног“ режима.

Све у свему накупило се тих 18 општина где је недосовска власт добила изборе и у којима су после описаног државног насиља расписани нови избори.

У тренутку када су увођене принудне управе ДОС је имао пред собом једноставан циљ – да се докопа власти и у тим општинама. У међувремену, док су сами избори расписани ДОС се распао на „патриотски“ и „квислиншки“ блок односно на ДСС и групацију око ДС уз нешто „коллатералне штете“ попут Нове Србије – странке чачанског градоначелника, колико да подсетим, ако не можете да се сетите свих чланичица покојног ДОС-а. Зато су избори постали, пре свега, полигон за опробавање односа ових двеју групација. Скоро свуда је ДСС наступао самостално док се ДС маскирала фирмом ДОС – у неким општинама чак комично провидно додајући и Коштуничино име уз назив фирме па су тако бирачи могли да бирају између ДСС – Војислав Коштуница и ДОС – Војислав Коштуница.

Исход је био онакав каквим су га углавном и предвиђала испитивања расположења јавног мњења, ДСС је за неки про-

ценат био испред остатка ДОС-а, а и једни и други са нешто преко 20% гласова укупног броја гласова. Истина, разлика у корист ДСС-а није била онолико велика колику му дају анкете о односу на ДС. Занимљиво питање је: Зашто?

Одговор вероватно лежи у два чиниоца. Први је да су са ДС-ом наступале у коалицији ДОС и остале „ситне рибе“ које саме не носе помена вредан проценат гласова али бирачима дају привид коалиције под „славним“ именом ДОС која је доакала Милошевићевом режиму. Други је, можда, за будућност важнији а лежи у постепеном опадању популарности Коштунице као патриоте и демократе. Показало се да он, попут свог претходника на челу Југославије, напушта тврд национални став када год му се рука довољно заврне те је уочи самих избора добио у руке врућ кромпир издаје Срба на Космету. И, прогутао га је, односно, урадио је исто што би урадио и Ђинђић – пустио их је низ воду – само уз нешто више запомагања и зановетања. Изгледа да се Ђинђићу одлука да Коштуници овог пута утрапи доношење тешке одлуке претворила у „бод у гостима“. У сваком случају изгубио је мање него што се очекивало али му преостаје тежак ход по мукама да Србијом у дубокој привредној, политичкој и економској кризи влада са практично мањинском владом.

Као најјача странка се у овим општинама показао СПС који је добио који проценат више од ДСС – скоро четвртину палих гласова. То се може објаснити околностима да су насилни избори – што је можда најадекватнији опис за ове локалне изборе – ипак држани у некадашњим бастониима СПС-а али и околностима да је патриотски имиџ ДСС-а последњих недеља знатно укаљан те су се неки бирачи који би гласали за Коштуницу вратили „старој љубави“. Сигурно је да је томе допринео и успешан Милошевићев наступ у Хагу који је са игнорисања суда прешао у офанзиву против изузетно одбојне и несимпатичне тужилице. Уосталом, режимски медији који су сваки његов ранији наступ одмах сутрадан коментаришали, овог пута су остали без текста.

Иако је, понављам, узорак општина у којима су одржани избори сасвим нетипичан и непросечан они ипак говоре да се ДОС топи брже него што се то очеки-

Милан БОЖИЋ

вало било под притиском неуспеха у обебјеђивању услова за нормалан живот грађанима било под утицајем срамног удвориштва спољним захтевима за које за узврат не добија ништа.

Главни добитник ових избора је међутим странка која је добила најмање посланика – наш СПО. Иако смо тек четврти по реду са неких 12% гласова на одборничким местима где смо имали кандидате, скок је после децембарских избора 2000. скоро спектакуларан.

Пре свега, утростручен а понегде и четворостручен број гласова од децембра 2000.

Успех је, међутим, и већи. Све то је постигнуто у условима скоро тоталног медијског мрака и незапамћеног прогона какве СПО не памти чак ни из Милошевићеве епохе. Осим тога, од 667 одборничких места СПО је имао кандидате на само нешто преко 400 из простог разлога што су наши кандидати спречавани да се кандидују а неким је прећено губљењем заповешта или кривичним прогомом.

Сласти успеха који нам даје основано очекивање да ћемо се на српској политичкој сцени поново обрести у пуном сјају, доприноси и околност да је овај број гласова постигнут управо у општинама где је СПС ранијих година суверено владао и онемогућавао СПО да се уопште јави на локалној политичкој сцени.

Оно што је чак најважније јесте да се не ради, међутим, о пукој случајности, или само о последици незадовољства бирача ДОС-ом.

Наиме, наравно да су бирачи незадовољни ДОС-ом и да су њихова било економска било национална очекивања неверена. Међутим, за „освету“ су имали на располагању и СПС као и радикале – који су прилично лоше прошли и на оно мало кандидатских места на којима су кандидовали своје људе, што говори и о постепеном опадању организованости странке. Оволики број гласова су дали СПО-у јер им је он узвратио одговарајућом пажњом односно изборном кампањом.

Одбори су озбиљно схватили изборе, у већини случајева пажљиво бирали кандидате а и „централи“ у Београду им је помогла највише што је могла у медијској и финансијској оскудици.

Одлучујући, међутим, за овај резултат је био наступ самог Вука. Намајући могућност да се преко централних режимских медија обрати бирачима Вук је, као ономад 1990. или 1992. кренуо од врата до врата, од града до града од трибине до трибине. Наступио је пред хиљадама људи и многима вратио веру да се нација може спасти чак иако нису гласали по том за нас. Режимски медији о томе нису проговорили ни слова нити емитовали један једини снимак.

Можемо само замислити колики би резултат био да је ова Вукова лична кампања била одговарајуће медијски пропраћена.

Но, у сваком случају, овај резултат је сјајан, враћа Вука и СПО на велика врата на политичку сцену. Зиму ваља искористити за консолидовање странке око ових успеха и за изградњу краткорочне политичке платформе за следећу годину. А онда, с пролећа на улице, тргове и митинге. Општи избори можда сада и нису тако далеки како се чинило пре 4. новембра.

Држава настаје притиском

Општа је оцена да је позив Србима да изађу на изборе на Косову једно од два зла. Мање или веће, покаже време. Питања су: да ли је власт у Србији могла да избегне овај избор у овом тренутку и да ли је могла да издејствује повољније услове, можда да утиче на, евентуално, померање избора.

Александар ТАСИЋ

„Изазак Срба на изборе на Косову, заказане за 17. новембар, представља легализацију СР Југославије на овом простору”, каже председник савезне државе Војислав Коштуница. Ако је политика вештина могућег, онда је председник, са савезном и републичком владом Србије, донекле и демонстрирао вештину, али у области теорије. Циљ који је он поменуо у пракси је тешко остварив, без обзира на наше жеље.

Политички врх Србије и савезне државе, овакве каква је (ако је уопште), сигурно су позивом косовским Србима добили поен код међународне заједнице. Можда су зарадили неки плус и код заговорника, иначе прихватљиве, теорије да би стратегију требало креирати дугорочно а спроводити је корак по корак. Чини се, међутим, да ће Срби, уколико послушају позив политичког врха матице, ипак послужити само као декор.

Сигурно је да је у односу на Војнотехнички споразум из Куманова 1999. године, када је Косово предато, и сам дијалог са шефом мисије УНМИК Хансом Хакерупом – напредак. Али, с друге стране, овако како је договорено, гледано кроз призму збивања на терену, изазак Срба на изборе заиста ће бити легализација, али не СРЈ, како је рекао председник Коштуница, него легализација намера међународне заједнице уз помоћ СРЈ.

Имајући на уму притисак којем су српски политичари били изложени и који је прилично ограничавао коридор њихових жеља и преговарачких могућности, требало би, најпре, подсетити на предигру која је претходила разговорима и договору Коштуничине екипе са Хакерупом, а која је јасно показивала „шта се ваља иза брега”.

ПРИСТРАСНОСТ ПОД ОКРИЉЕМ МЕЂУНАРОДНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Председник кризне групе Герет Еванс изјавио је крајем октобра да ће „Косово свакако у перспективи имати неку врсту аутономије, али да тренутно није могуће прецизирати какву”. Он је, такође, нагласио, да би „Срби требало да учествују на изборима како би на тај начин сами креирали сопствену будућност”. О Хакерупу је изнео своје мишљење: да „није добар у

комуникацији, јер је крут у преговорима, али да је у основи добар”.

И Дан Евертс, шеф мисије ОЕБС на Косову, активно се, на изненађење и многих страних посматрача, укључио у предизборну кампању на Косову и то на албанској страни и у време док још није било познато да ли ће власт у Србији позвати Србе да изађу на биралишта. Евертс је учествовао на предизборном митингу Демократског савеза Косова у Приштини, дакле партије Ибрахима Ругове која следи за једног од фаворита на изборима међу албанским партијама. Први човек ОЕБС је носио и плаву мараму, шал са знаком Руговине странке, а говорећи на митингу подсетио је „да чланство ДСК може бити поносно на историјат ове партије као и на свог лидера који шири европске идеје демократије на овим просторима”.

Евертс је изненадио и Албанце који су му замерио због тога што појављивањем на овом скупу фаворизује Руговину странку у односу на друге албанске партије, али је шездесетогодишњи Холанђанин узвратио да ће „учествовати на митингу било које партије која шири демократске идеје на добробит Косова”.

Срби, и да су хтели, нису могли да организују било какве предизборне манифестације, без обзира на речи званичника УНМИК, ОЕБС и других. Као илустрација довољан је податак да је на задушнице, 3. новембра, британска јединица обезбеђивала одлазак мањег броја Срба на гробље у Приштини, први пут после две године, да би на гробљу затекли оскрнављене и полупане српске гробове и гробнице. О предизборној ситуацији на терену говори и податак да је из главног града Косова нестало, избегло или протерано око 40.000 Срба и да их је, према неким подацима, у појединим градским четвртима, енклавама остало свега око 200! И сад би тих пар стотина људи требало партијски да се организују, или у крајњем случају по националној линији, па да организују кампању! Да се боре за једно од 120 места у будућој скупштини Косова. Или, у најбољем случају да се врате избегли да гласају. За кога, зашто и како? Кад су им куће узурпирани, уништене, попаљене, опљачкане... или су их продали увидевши да је Косово изгубљено. Кад су им гробови оскрнављени, кад никуда не могу да се крећу без пратње КФОР, нити имају где да раде, да гласају – само да би гласали. Позив, наравно, није обавезујући, свако ће одлучити сам да ли да изађе на изборе, али чињенице су овакве.

ПОЛИТИЧАРИ „ЗА” НАРОД „ПРОТИВ”

Уз констатацију с почетка текста да је „изабрано мање зло”, југословенски председник је позив Србима зачинио закључком да „споразум, документ с Хакерупом не даје довољне гаранције”. Незванично, до тренутка писања овог текста (понедељак, 5. новембар) нису усаглашена питања повратка југословенске војске и полиције на Косово, састав и рад радне групе која би се бавила правосуђем у покрајини и састав локалне полиције и правосудних органа.

„Први пут су регулисани односи југословенских власти и међународне заједнице”, истакао је Коштуница добру страну споразума који ће, како је рекао, бити потписан онда „када се реше и спорна питања за полицију и правосуђе у местима где живи већинско српско становништво”, а да

Натежи ме нежно

Кажу да су последње речи Краља Александра Карађорђевића пре него што је издахнуо после атентата у Марсеју биле: „Чувајте ми Југославију”. Без обзира да и је то тачно, некако лепо звучи. Патетично. Управо као што начин његових земљака, више од 60 година касније, да се договоре како да сачувају државу под тим именом, изгледа, најблаже речено, смешно. Тачније – тужно, јадно и бедно. Јер то што „инострани фактор” емитује, домаћи проводници српске и црногорске производње нису у стању да пренесу.

ЗАТКО ЧОБОВИЋ

Сама за себе довољно говори чињеница да су о потреби да живе у једној држави, 2. новембра разговарали представници српске владајуће коалиције (ДОС) и црногорске опозиције (Коалиција „Заједно за Југославију”), мимо званичног руководства Црне Горе. То је, до сада и за сада, последња у серији епизода под радним насловом „држава које нема”, а пратимо је још од својевременог Милошевићевог избора за председника СР Југославије. И да не буде пропуштено на овом месту, тек да зачини лудило: данашњи хашки затвореник не би ни био изабран за савезног председника да му у томе, иако званично политички конфронтан, није помогао тадашњи и садашњи црногорски лидер Мило Ђукановић.

Непотребно је подсећати шта је после било. Претпоследњи у низу „одлучујућих догађаја” (последњи је, речено је, „договор” од 2. новембра) био је пристанак цр-

ногорског режима да седне за сто поводом преуређења односа у заједничкој држави уз услов да одреди ко ће са друге, српске стране присуствовати том скупу.

Па Ђукановић није хтео савезног премијера Драгишу Пешића (а човек ни крив ни дужан седи на том месту), али јесте потпредседника савезне владе Мирољуба Лабуса, само – не као потпредседника владе СРЈ него као члана ДОС и припадника Г17! Непознато је да ли је и како Лабус успео да се политички подели, али је познато да је и тај много очекивани и помпезно најављивани састанак пропао. Бар кад је реч о будућности јадне формалне творевине која се зове Југославија. Црногорски режим хоће редефинисање односа две републике али хоће и референдум о осамостаљењу!

КАД БИ МОГЛО – „БОЖЕ СЛОВЕНИ”

И потом следи „договор” ДОС-а, чији је сваки предизборни скуп, све до коначне

„споразум садржи и одредбе о истрагама о судбинама несталих и киднапованих Срба на Косову а регулише и питање прогнаних”. Споразум је, дакле, прихваћен уз резерве, али су Срби позвани да изађу на изборе. Ту бар, код формалног позива, резерви нема. Зашто?

Коштуница није говорио о појединостима, али је истакао добре стране тог споразума. Реч је о томе да институције које ће бити изабране неће моћи да прогласе независност Косова, да је договорено формирање „високе радне групе састављене од представника УНМИК, локалних Срба, власти у Србији и СРЈ” која ће се старати о спровођењу овог споразума. Биће формиране и радне групе које ће бринути о образовању здравства... Као посебан вид моралне гаранције да би све требало да буде у реду председник СРЈ види у притисцима да Срби изађу на изборе које су на овај или онај начин демонстрирали амерички председник и француски председник, немачки канцелар и други државници. И поштено је, на крају, рекао да позив Србима да изађу на изборе „значи много са становишта да земља не буде у полуизолацији” због чега је то (позив) био „нужан али нимало лак корак”.

Шанса да Срби, све и да сви изађу на изборе, освоје неки значајнији број места у будућој косовској скупштини раван је теорији. Демографска слика Косова толико је промењена неконтролисаним усељавањем у корист Албанаца (у изборној трци је више од 20 њихових странака и партија) да је очигледно какав ће, макар и у најбољем случају, бити посланички однос у Скупштини и национални састав тих разних радних група. А и иначе је у Србији важећа изрека да ако хоћеш нешто да растегнеш, формирај радну групу или анкетни одбор. Да ли ће тако бити и на подручју Косова, видећемо. Малициозни би рекли: цабе гаранција да будућа скупштина Косова не може прогласити независно Косово, кад група српских експерата у предлогу новог Устава Србије предвиђа шест аутономних покрајина (о чему је „Српска реч” писала у једном од претходних бројева), међу њима и АП Косово и Метохија.

Они директно заинтересовани, којима није ни до шале нити до малициозности, размишљају другачије. Марко Јакшић, потпредседник ДСС (партије чији је Коштуница председник) разочаран позивом на изборе најавио је у име косовских Срба да ће „они одлучити сами о изласку на изборе”, подвлачећи да су Срби много ближи бојкоту. Момчило Трајковић сматра да споразум са Хакерупом не садржи ни минимум гаранција и да српски народ не може да издржи тај експеримент. Милан Ивановић, председник регионалног националног већа Срба на Косову, каже: „Изласком на изборе легализовали бисмо шиптарске институције”. Каже и да је одлука у Београду донета без сагласности Срба са Косова. Данијела Живковић из Удружења породица несталих особа на Косову истиче да „нема избора док не буде разјашњена судбина 1300 особа у Покрајини” и пита – „шта ће бити са њиховим гласачким листићима”. Рада Трајковић, члан ИОСНВ и потпредседник ДХСС, била је нешто умеренија: „Одлука је очекивана и њом није поражена ниједна опција косметских Срба. Најважније је да је дошло до интернационализације српског питања на Космету”. Ко је у праву биће познато већ пошто буду пребројани гласови и формирана косовска скупштина. Само да не буде касно.

изборне победе, почињао српском химном „Боже правде“, и црногорске стране која су своју изборну кампању водила уз „Хеј Словени“. И сад заједно хоће да певају „Хеј Словени“, а у ствари неће баш, него само-мало, можда ипак малчице више, или... да ли уопште знају шта хоће? Можда, ако би могли – „Боже, Словени“!

Председник опозиционе црногорске СНП Предраг Булатовић победнички је, после састанка са ДОС-ом, рекао да „Коалиција за Југославију“ има партнера у Србији, док режим у Црној Гори нема подршку „ни у Црној Гори, ни у међународној заједници“. По његовим речима, сада је на потезу власт Црне Горе која „мора створити услове за повратак његове коалиције у црногорски парламент, а да би се то догодило услов је – деблокирање рада Комисије за испитивање писања загребачког листа Национал“.

Он је чак изговорио и да се „у Србији још неко време може толерисати нерешено стање у Федерацији, али ми у Црној Гори немамо право да одуговлачимо“, уз прогнозу да се „у првој половини наредне године мора решити питање савезне државе“.

Заборавио је Булатовић на ноторну животну чињеницу да мора само да се умре. Ништа друго. Није објаснио ни ко му је то шапнуо о „српској теларанцији још неко време“, нити шта то значи – да ли ће и како то народ у Србији толерисати. Окуражен, међутим, он је изнео своје услове за црногорски референдум. Да изађе „50 одсто плус један“ бирача у Црној Гори, да на референдуму учествују и држављани, а не само грађани Црне Горе и да буде постављено само једно јасно референдумско питање. Само то.

Булатовићев коалициони колега Драган Шоћ најавио је унутарцрногорске разговоре о фер условима за грађанима референдума уз поштовање међународних стандарда. „Београд није главни проблем Црне Горе, то је лажна теза. Проблем Ђукановића и његове владе су грађани Црне Горе као и Вашингтон и Брисел. Београд није проблем, јер ДОС подржава заједничку државу, али је спреман и да прихвати вољу грађана Црне Горе“, рекао је Шоћ.

Он је изоставио да Вашингтон и Брисел нису само Ђукановићев проблем, него и Ђинђићев и Коштунчин. И Вашингтон и

Брисел, бар за сада, ако им је могуће веровати, залажу се за јединствену федералну државу и неће промене граница на овом простору. Локалним играчима оставили су да реализују ту замисао како знају и умеју. Отуда и двоструки стандард за референдум као уставом предвиђени начин одлучивања о државној судбини, када је реч о његовом спровођењу у Србији и у Црној Гори. Због тога су они који су певајући „Боже правде“ победили на изборима у Србији, сада за „Хеј Словени“. Ако и нису, приморани су да буду или пак мисле да је то тактика која би и државу, а и њих саме, поред свега, извукла из глиба.

О РЕФЕРЕНДУМУ ДОС ИСТИ КАО СПС

Када су својевремено Милошевићеви социјалисти, када су стварали СРЈ и писали Жабљачки устав (ЈУЛ тада није још постојао) објашњавали због чега у Србији народ није питан (за разлику од грађана Црне Горе – тада у овој републици није захтевано да се на референдуму изјашњавају и Црногорци који живе у Србији) да ли жели у заједничку државу са Црном Гором, одговор је био једноставан. „Сви који су на изборима гласали за СПС, а СПС је добио већину, подразумева се да су гласали заправо посредно и за заједничку државу Србије и Црне Горе, јер је то написано у нашем програму“.

Српски премијер Ђинђић објаснио је због чега је данас, мање од једне деценије касније, референдум такође, непотребан у Србији. Наводно није нужно да се народ непосредно изјашњава. Народ је изабрао на изборима, изабрани су формирали владу, а влада, ако је права и одговорна влада, донеће одлуку о том питању (заједничка држава Србије и Црне Горе) и тиме ће показати своју зрелост и своју одговорност.

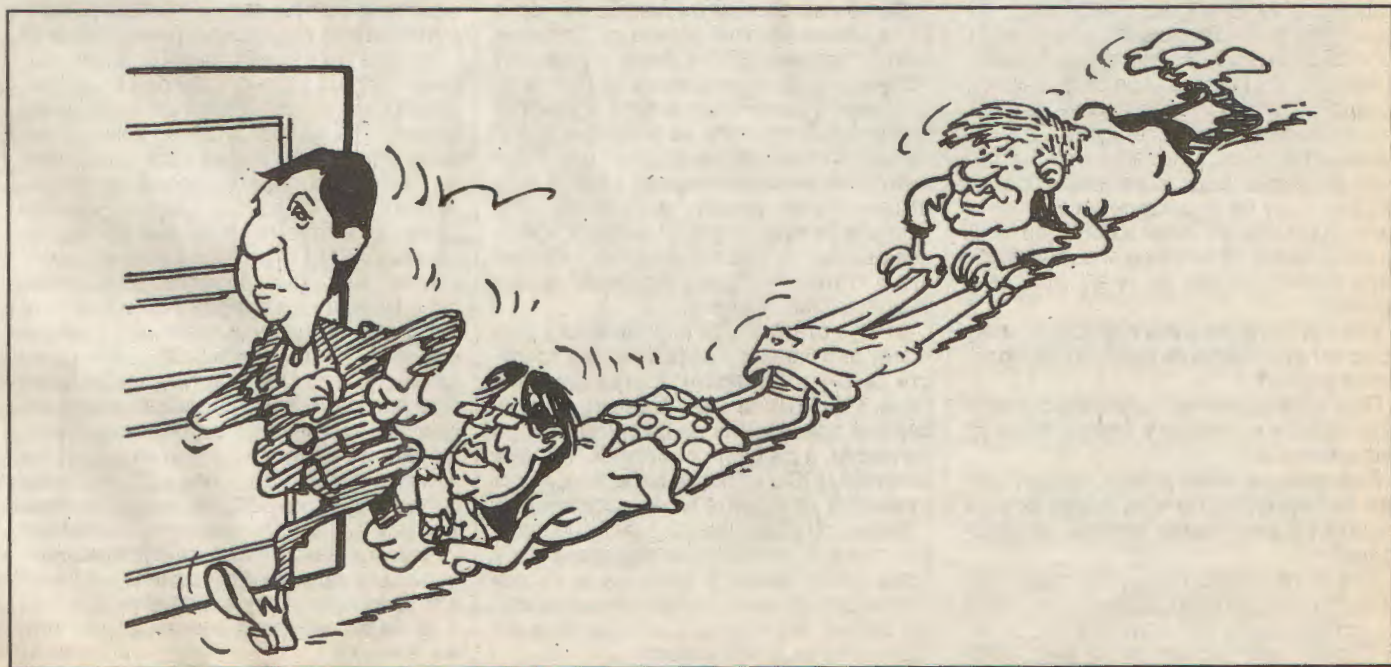
У чему је разлика између првог и другог примера? СПС је мртав, живео ДОС. У обе варијанте народу у Србији, са црногорским држављанима или без њих, свеједно, не улазећи у то какав би резултат евентуалног српског референдума био, тек ускраћено је велико уставно право да сам непосредно одлучује о својој судбини.

Чак је и Влатко Секуловић, председник Извршног одбора Социјалдемократске

уније, партије која је чланица ДОС, изјавио да је „битно да референдум у Црној Гори буде што пре, како би Србија коначно могла да се окрене себи“! Србија је, дакле, неспособна да се окрене сама себи без црногорског референдума. Седам милиона дебила у Србији не зна шта ће и како ће са собом док им 500.000 паметних људи у Црној Гори, на сопственом референдуму, оваквим или онаквим резултатом, не дају путоказ! Можда је човек неискусан, не зна шта говори, али Драгољуб Мићуновић ваљда уме да одмери своје речи. А рекао је следеће: „Сматрам да није демократски што се судбина заједничке државе Србије и Црне Горе решава преко влада и председника, а не преко парламента. Али шта је, ту је (!?). Црногорци су пре неколико дана дошли у Београд да понове свој познати став у којем је смешно кад кажу да желе да се издвоје из државе чије постојање, иначе, не признају. Али, да се не бисмо више натезали (!?) сада се чека тај њихов референдум који ми желимо да орочимо, јер доста времена изгубили натежући се са њима“!

У ДОС наравно знају шта међународна заједница тренутно хоће и ускраћујући уставно право народу у сопственој републици да се не би догодило непредвиђено (да Србија изађе из заједничке државе), врућ кромпир у виду референдума пребацили су Ђукановићевом режиму и његовој опозицији. Па ако би се омакло да се Црногорци, са све својим земљацима у Србији, одреде за одлазак и СРЈ, то би била њихова одговорност, а како би поступила међународна заједница, тек бисмо видели, ем осетили.

У међувремену, док Србија чека да о њеној будућности одлучи формално Црна Гора, горак је утисак да су лоши политичари, недорасли, неспремни, несналажљиви па и неспособни да превазиђу личне интересе и сопствене нереалне амбиције, или из страха због свог „минулог рада“, и у Србији и у Црној Гори, успели да подгреју револт, инат чак и неку врсту мржње између два народа (ако су уопште два), у немоћи да себе и земљу организују у границама и на начин које су већ, као неупоредиво јачи и супериорнији, одредили Вашингтон и Брисел.

Србија да казни Црну Гору избацавањем из СРЈ

Суштина ствари је у томе да је у Црној Гори нарастао број грађана који желе њену независност без обзира на то ко је на власти у Србији и ДПС је од тог дела бирачког тела добио изборе. Став ЛСЦГ је, иначе, да нема тог устава који може обезбедити Црној Гори равноправност у заједничкој држави са Србијом, ако је чине само те две републике.

Милица ЋОРЂЕВИЋ

Оспого Перовић, како сте разумели препоруку Савета Европе да се статус двеју република (ипак) решава референдумима, нарочито с обзиром на последице које би различита изјашњавања могла да донесу? (Рецимо већина у Црној Гори буде за независност, а већина у Србији за Југославију или обрнуто)?

Када говоримо о решавању статуса СРЈ и њених двеју република, увек морамо да се присетимо како је све почело. А почело је тако што се на референдуму изјаснила само Црна Гора (о валидности тог референдума нећу трошити речи), а тзв. савезни устав је склепан на Жабљаку за седам дана и усвојен од нелегалног већа Савезне скупштине већ непостојеће државе СФРЈ. Тако настала СРЈ прво је годинама постојала фактички, али не и као међународноправни субјект, сада постоји као међународно призната држава, али фактички је готово мртва. За све то време Србија има свој Устав донет пре овог савезног по којем је она потпуно суверена држава. Стога мислим да референдум у Србији о њеној независности нема смисла, јер она јесте независна. Када би се, ипак, спровео, за Црну Гору би најзаслуженије решење било да је Србија избаци из СРЈ, јер би јој то била казна за необјашњиво одбијање дела њених грађана да имају сопствену државу.

Како је та препорука одјекнула међу осталим странкама са црногорске политичке сцене?

Прошла је прилично незапажено, пошто овде већина странака у ствари бежи од референдума.

Референдум, нови устав, избори – каква би редослед потеза, према Вашем мишљењу, републике требало да успоставе?

Што се тиче Црне Горе, редослед потеза би требао да буде: референдум, избори, уставотворна скупштина, а што се тиче Србије, претпостављам да у њој нико-

га не занима какав редослед потеза им препоручује неко из Црне Горе и мислим да је то тако у реду. И обрнуто, наравно.

САВЕЗИ ЗА ГУТАЊЕ

Колико је вероватно да се статус Црне Горе, а тиме и Србије, реши пре председничких избора у другој половини наредне године у Црној Гори?

Ми у ЛСЦГ процењујемо да Ђукановићев ДПС има план да одлаже референдум или да га изгуби уз помоћ бојкота Булатовићевог СНП-а, а све због тога да би на већинском суверенистичком бирачком телу, у задржаној подељености на два блока, добио још једне председничке изборе. То би било најгоре решење, јер је Црна Гора због тог нерешеног државног статуса потпуно блокирана у реформама, али то и јесте потреба предводника ове две најјаче странке. Надам се да им се тај план неће остварити.

Да ли сматрате да би државност Црне Горе неком врстом савеза са Србијом, што је предлог ДПС-а, била угрожена?

Црна Гора је толико мања од Србије да би у свакој врсти савеза била врло брзо прогутана. С обзиром на оснажену државотворну свест грађана Црне Горе и њихово живо сећање на време када су имали самосталну државу, такав развој догађаја који би ишао у правцу њиховог асимиловања, био би стални извор нестабилности и стална препрека отварању правих демократских процеса.

СНП је одлучио да скупштинску праву око Закона о референдуму препусти ДПС-у и Либералној странци Црне Горе. Који је минимум услова које би либерали прихватили да би тај закон био изгласан, а да се не обистине недавна оптужба ДПС-а на рачун либерала, да покушава да рушите мањинску владу?

Либерали имају циљ да доведу црногорске грађане до поштеног референдума и предложени закон је први корак на том путу. А што се тиче рушења мањинске владе, одавно смо чули од СНП-а да би је они тада врло радо придржали.

Једна од тачака сукоба је и предлог црногорских либерала да референдум буде валидан само на основу одлуке већине изашлих бирача, макар број бирача не прелази половину укупног броја бирача. Како правдате тај и друге „проблематичне“ предлоге, као што је, на пример, број референдумских питања, али и онај да Црногорци који живе ван Црне Горе не могу да гласају?

Цензус од обавезних 50% бирача изашлих на референдум остатак је старог комунистичког начела да су избори обавеза, а не само право грађанина. Такву одредбу немају закони демократских држава, јер она значи присиљавање грађана на изјашњавање, што се сматра угрожавањем њихове слободе. Међутим, код нас се то упорно задржава само због тога што то омогућава СНП-у да бојкотом својим присталицама, који су у мањини, припише и проценат апстинената односно оних 20% или више који никада не гласају. Наш предлог да се на референдуму могу изјашњавати само грађани Црне Горе, дакле они који у њој заиста и живе и који су једини и уписани у њен бирачки списак, и то да се изјашњавају искључиво о једном и то јасном питању – није проблематичан него је у потпуном складу са демократском праксом света и са њиховим експертским препорукама.

КОЧЕЊЕ ПРОЦЕСА

Колике су шансе да ЛСЦГ заједно са СНП односно коалицијом „Заједно за Југославију“ сруши мањинску владу ДПС-а, с обзиром да је такав савез својевремено већ најављиван, али га је, како је познато, осујетила Народна странка господина Шоћа? Односно, колико верујете представницима СНП-а да би, у случају таквог савеза, изашли либералима у сусрет и организовали референдум или га макар не би опструирали, као што то сада могу?

Шанса за такав савез, која је постојала после избора, отишла је у неповрат. То што су тада одбијене све понуде либерала упућене према обема коалицијама показало је њихове праве садржаје и то ће убрзо све постати потпуно „транспарентно“.

Шта је Вашој странци блискије – промена власти у Црној Гори, макар и у савезу са политичким неистомишљеницима, или независна Црна Гора, макар је спрела и на њеном челу остала ДПС, тренутно најјача индипендистичка странка?

Нама је увек најзначајнији циљ био промена система у Црној Гори односно транзиција овог меког тоталитаризма у демократију. На жалост, странке које и даље имају највећу моћ у Црној Гори нису странке таквог идеолошког опредељења и зато оне и коче тај процес. Сада се нерешен државни статус показао као последња препрека и ми само због тога сада инсистирамо на таквом редоследу. Нас либерале никада није привлачила идеја нити могућност остварења независне државе која не би била и демократска. Ми знамо да она, баш зато што је тако мала, може бити просперитетна и угодна за живот, искључиво као демократска држава. А имамо увек у мислима и пример из суседства и скоре прошлости – зар није Албанија била потпуно самостална, а због система који је у њој владао – потпуно несрећна.

Колико је могућа другачија комбинација на политичкој сцени Црне Горе, а то је концентрациона влада ДПС и СНП и да ли би либерали учествовали у таквој влади?

То је најреалнија могућност, с тим што то не би могла бити концентрациона влада ако у њој не би учествовале све странке, а ми сигурно не би. Међутим, ми сматрамо да би влада састављена од ДПС-а и СНП-а, као странака које имају највише бирача, могла да спроведе процес референдума и ми би то подржали. То би било њихово јавно савезништво пред очима њихових завађених бирача али они то савезништво, које у ствари већ постоји, желе да сакрију увлачењем у њега и у термин „концентрациона влада“ и друге. Ми им тај привид нећемо правити.

БЕЗ НАЦИОНАЛНОГ ПРЕБРОЈАВАЊА

Да ли би се развој односа између Србије и Црне Горе (па и односа политичких снага у самој Црној Гори) изменио да је пре парламентарних избора у Црној Гори ДОС испунио прво од својих обећања, а то је нови савезни устав којим би се анулирао Милошевићев уставни пуч из пролећа 2000. године?

Мислим да не би, јер суштина ствари је у томе да је у Црној Гори нарастао број грађана који желе њену независност без обзира на то ко је на власти у Србији и ДПС је од тог дела бирачког тела добио изборе, због чега је најзад и променио свој партијски програм у том правцу. Додуше, да се то десило ДПС би се раније морао децидно одредити према државном питању, што значи да је и то учинило да губимо време. Став ЛСЦГ је, иначе, да нема тог устава који може обезбедити Црној Гори равноправност у заједничкој држави са Србијом, ако је чине само те две републике.

Колико би била стабилна независна Црна Гора која би тај статус постигла на подршци мањинских Албанаца, с обзиром да би, према истраживању јавног мишљења, али и резултатима последњих избора, тесна већина грађана Црне Горе гласала за независност?

Независна Црна Гора биће онолико стабилна колико буде у стању да развије демократске институције. Национално пребројавање свакако не спада у категорију демократских поступака, а потпуно је нетачан Ваш навод о тесној већини, јер је свако истраживање до сада, па и последње од пре месец дана, показало да је разлика између присталица независне државе и заједничке државе 20% у корист првих.

На који начин се грађанима Црне Горе представљају референдумске опције, како се спречава злоупотреба медија и да ли и представници другачијег мишљења од оног које имају владајуће странке могу да га изразе?

Странке које чине коалицију „33Ј“ с правом замерају медијима форсирање суверенистичке опције, а ја ћу Вам рећи да либерали замерају тим истим медијима што је то форсирање базирано на потпуно погрешним премисама (често примитивно-националистичким) тако да постижу супротан ефекат од онога којеу наводно теже. Међутим, када ЛСЦГ тражи сагласност са свим парламентарним странкама око тога да се успоставе заједничка правила медијског представљања референдумских опција и контрола њихове примене – онда коалиција „33Ј“ то бојкотује.

НИШТА ОД ЕМОЦИЈА

Да ли сте се, као представник странке која је изразито индентитетски опредељена, али и као „београдска Црногорка“ (што вам је на почетку мандата

председнице Скупштине спочитавано, нарочито екавски говор), размишљали шта ће у случају и формалног одвајања Србије и Црне Горе бити са Црногорцима који живе у Србији?

Ја нисам „београдска Црногорка“ него сам грађанка Црне Горе која се родила у Београду. Ово кажем не зато што је важно шта сам ја него да бих тиме показала логичним моје мишљење и став Либералног савеза: грађанин једне републике је онај који у њој живи и налази се на бирачком списку и он је тај који ће у случају државног осамостаљења постати и држављанин те државе. Ако Србији нису сметали ти Црногорци када су својим гласовима доводили Милошевића на власт и ако им нису сметали када су га са те власти скинули, претпостављам да јој не могу сметати лојални и слободни грађани само зато што су се некад родили у Црној Гори. Ту ствар треба потпуно одвојити од емоција и поготово од националних осећања, а она би се аутоматски одвојила када би за то постојали економски базис. Тамо где се буде боље живело сви ће радије живети и неће о томе одлучивати према месту рођења него према месту богаћења и пристојног живљења.

Каква је Ваша прогноза – како ће изгледати политичка сцена у Црној Гори после референдума, да ли ће неке странке нестати са ње?

Надам се да хоће као што би било боље за неке да нису ни постојале, али сам сигурна да ће, без обзира на државни статус Црне Горе, постојати Либерални савез јер је то странка потпуно идеолошки утемељена на принципима либералне демократије која мора бити наша будућност.

У Скупштини Србије недавно је донесен нови пословник којим је председнику Скупштине дато право да без гласања осталих посланика одлучује да ли су његове колеге посланици кршили дисциплину, што од сада повлачи високе новчане казне и удаљавање посланика са седнице. Како је тај проблем (ДОС каже, опструирања рада Скупштине, а опозиција, опструирања критике власти) решен у Скупштини Црне Горе, и да ли бисте Ви прихватили такву одговорност коју је на себе преузео ваш колега из Србије, господин Маршићанин? (Другим речима, како се решава евентуална недисциплина у црногорској скупштини, и да ли у Вашем вођењу седнице има утицаја то што сте из странке која партиципира у власти? У Скупштини Србије до сада ниједном није кажњен посланик из неке од владајућих странака, чак ни када једва скупе кворум).

У нашој Скупштини је тај проблем решен лоше, ма да не мислим ни да је начин који је усвојен у Скупштини Србије поучан пример. То мислим због тога што је врло тешко преузети на себе одговорност санкционисања нечега што је у бити субјективна категорија и ја не бих на то пристао. У црногорском парламенту је атмосфера изузетно напета и агресивна, а најчешће уперена према мени због наводног неадекватног реаговања. Ја, међутим, избегавам да реагујем на садржај говора посланика, јер мислим да свако од њих треба да одговара за своје понашање и за свој речник, али често замишљам колико има на свету ме ста где бих боље и пријатније могла провести време и где бих била у много, много бољем друштву.

„Бубице” као гасне коморе

Чињенице везане за аферу праћења и прислушкивања Вука Драшковића, и у његовој кући и у службеним страначким просторијама, никоме нормалном у цивилизованом и демократском свету не би биле ни близу здравог разума. Јер, ако би држава јавно признала да је пратила лидера једне велике странке, што је чак резултирало вишеструким убиством, подразумевало би се да се из тог злодела извлачи на све могуће начине, међу којима је „транспарентно” уклањање прислушних уређаја само онај најбаналнији. Ако држава то и поред свега не би учинила, уклањање њених „демократских” вођа била би операција на коју се не би чекало дуже од пар дана. Међутим, да је ДОС један и јединствен потврђују следеће четири поуке из његовог оригиналног легализма.

1.

ПРВИ ОПШТИНСКИ СУД У БЕОГРАДУ

Тужилац: 1. ВУК ДРАШКОВИЋ, из Београда, ул. Београдског батаљона бр. 117, кога заступа адвокат Драгољуб Тодоровић из Београда, ул. Јасенова бр. 10, по пуномоћју које прилаже

2. СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ, из Београда, ул. Кнез Михаилова бр. 48, кога заступа адвокат Драгољуб Тодоровић из Београда, ул. Јасенова бр. 10, по пуномоћју које је потписао председник странке СПО, Вук Драшковић, и које се доставља уз тужбу

Тужени: РЕПУБЛИКА СРБИЈА – МУП СРБИЈЕ, коју заступа Републички јавни правобранилац

ТУЖБА

основ спора: чинидба
вредност спора: 20.000,00 динара

Вук Драшковић је власник и корисник куће у Београду, у ул. Београдског батаљона бр. 117. Као председник странке Српски покрет обнове користи просторије странке СПО које се налазе у Кнез Михаиловој улици број 48.

Доказ: Неспорно међу странкама, а по потреби доставићемо документацију.

Начелник Ресора државне безбедности МУП Србије, генерал Горан Петровић, је на конференцији за штампу коју је

одржао 26. јула 2001. године изјавио да постоје прислушни уређаји у стану Вука Драшковића, да су они деактивирани и да се не користе, али да још нису уклоњени и да би се уклонили Вук Драшковић мора да дозволи припадницима РДБ да уђу и да их уклоне. Ти подаци са конференције за штампу генерала Петровића од 26. јула 2001. године објављени су у дневним листовима „Вечерње новости”, „Данас” и „Борба” у бројевима од 27. јула 2001. године.

Доказ: Фотокопије страница дневних листова „Вечерње новости”, „Данас” и „Борба” од 27. јула 2001. године где су те информације наведене

На конференцији за штампу која је одржана 7. августа 2001. године генерал Горан Петровић, начелник Ресора државне безбедности МУП Србије, изјавио је, према листу „Политика” од 8. августа 2001. године која је на 12. страни објавила извештај са конференције за штампу, следеће:

„Што се тиче оптужби Вука Драшковића, лидера Српског покрета обнове, на рачун ДБ, Петровић је прокоментаришао овај случај. По његовим речима, Драшковић је упутио захтев да му се каже да ли се у његовом стану налазе прислушни уређаји.

– Ми смо били коректни и одговорили смо да их има и у његовом стану и у просторијама странке и понудили да их демонтирамо. Драшковић је то искористио и изнео низ оптужби на наш рачун ради своје медијске промоције – рекао је Петровић.

По његовим речима, по правилу рада Службе, приликом уклањања буба, у просторији у којој се то обавља могу да буду присутна само службена лица...

Информацију са ове конференције за штампу генерала Петровића од 7. августа 2001. године објавили су поред „Политике” и дневни листови „Блиц” на страни осмој, „Глас јавности” на страни осмој, „Данас” на страни четвртој, сви у бројевима од 8. августа 2001. године.

Доказ: Фотокопије текстова о конференцији за штампу генерала Петровића објављених у дневним листовима „Политика”, „Блиц”, „Глас јавности”, „Данас” од 8. августа 2001. године

Налазимо да су информације које је на наведеним конференцијама за штампу од 26. јула и 7. августа 2001. године изнео генерал Горан Петровић тачне, јер је он компетентан, одговоран и овлашћен за такве врсте информација.

Сматрамо да правила Службе РДБ обавезују само припаднике те службе, као што, на пример, кућни ред у неком интернату обавезује само лица која станују у том интернату и користе његове услуге.

По Уставу и Југославије и Србије и по свим системским законима грађанима је загарантована неповредивост стана. Грађани нису дужни да се понашају по правилима одређених служби, по кућним редовима одређених установа, већ само и искључиво на основу Устава и закона који регулишу обавезе и права грађана.

У складу са изнетим налазимо да би демонтажу уређаја за прислушкивање у стану Вука Драшковића и у просторијама странке СПО без присуства Вука Драшковића или лица које он одреди било флагрантно кршење грађанских права Вука Драшковића, и као грађанина и као лидера политичке странке, која има по Уставу и закону.

Предлажемо да суд закаже главну расправу по овој тужби на коју да позове правног заступника Републике Србије, Републичког јавног правобраниоца, пуномоћника тужилаца, да изведе писмене доказе које смо приложили, а ако се укаже потреба саслуша генерала Горана Петровића и првотужиоца Вука Драшковића и након одржане расправе да донесе

ПРЕСУДУ

1. ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени Република Србија – МУП Србије, из Београда, да из породичне стамбене зграде у Београду, ул. Београдског батаљона бр. 117, у којој станује Вук Драшковић и из пословних просторија Српског покрета обнове у Београду, у ул. Кнез Михаилова бр. 48, уклони све постављене прислушне уређаје, а у присуству првотужиоца Вука Драшковића или лица које он одреди, о трошку туженог, а у року од 15 дана по правоснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

2. ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени Република Србија – МУП Србије, из Београда, да тужиоцима надокнади трошкове судског поступка.

8. август 2001. године

Пуномоћник тужилаца
Драгољуб Тодоровић

Република Србија
РЕПУБЛИЧКО ЈАВНО
ПРАВОБРАНИЛАШТВО
Број: П-2643/2001
Дана, 03.10.2001. године
БЕОГРАД
Немањина 26
МП/СД

ПРВИ ОПШТИНСКИ СУД
У БЕОГРАДУ
11000 Београд

ТУЖИОЦИ: 1. Драшковић Вук из Београда

2. Српски покрет обнове из Београда
ТУЖЕНИ: Република Србија – МУП РС, кога заступа Републички јавни правобранилац
ради: чинидбе

ОДГОВОР НА ТУЖБУ

Заступник тужене даје одговор на тужбу тужилаца и истиче следеће:

Тужиоци у свом тужбеном захтеву траже да се тужена обавезе да из наведених просторија из тужбе уклони све прислушне уређаје у присуству тужиоца Драшковића, или лица која он одреди.

Тужени истиче приговор стварне ненадлежности суда за одлучивање о постављеном тужбеном захтеву, на основу чл. 12. Закона о судовима.

У овом случају не ради се о грађанско-правном спору, већ о управном односу грађанин-држава, о чему се одлучује у управном поступку.

Опреза ради, уколико суд нађе да је ипак надлежан за суђење у овој правној ствари, тужени истиче:

Представници тужене су и пре подношења тужбе у јавним наступима изјавили, да је тужена спремна да наведене уређаје уклони одмах чим добије дозволу од стране тужилаца за улазак у стан, односно службене просторије.

Све радње у току постављања предметних уређаја према тужиоцима, су вршене према Закону о унутрашњим пословима Републике Србије, Закона о државној управи Републике Србије, као и системских прописа СДБ-а. Све мере према тужиоцима су вршене из разлога безбедности и одбране земље, актима који су означени ознаком „државна тајна”. Из овога следи да све будуће мере тужене на плану престанка примене поменутих средстава, такође носе исту ознаку, односно заштићени су овим степеном тајности.

Постављање предметних уређаја као службене радње, прописано је и заштићено највишим степеном тајне и у таквим активностима могу учествовати само овлашћена службена лица органа који се баве пословима Службе државне безбедности. О оваквим службеним радњама сачињава се службена документација, која подлеже прописаним видовима контроле од стране овлашћених органа, како у самом Министарству унутрашњих послова, тако и од стране надлежног тела Народне Скупштине Републике Србије.

Заступник тужене указује суду да је неоснован захтев тужилаца да одређу-

ју начин на који ће постављена опрема бити уклоњена, зато што је системским прописима о начину рада ресора државне безбедности забрањено да се лицима ван овог ресора омогући увид у метод рада СДБ-а, чиме би се угрозило даље извршење уставних и законских обавеза надлежних органа, тако што би се открила примена метода и врста средстава које користи поменута служба, што је иначе принцип рада свих служби те врсте у свету.

Начин извршења обавезе дужника је предмет извршног, а не парничног поступка, тако да је начин извршења обавезе тужене у тужбеном захтеву преурањен.

На основу изнетог, **предлаже** се суду да одбије тужбени захтев као неоснован, а тужиоца обавезе на плаћање трошкова поступка по АТ.

Заменик републичког јавног правобраниоца
Новица Цветковић

3.

XII P-6196/2001

Поводом одговора на тужбу заступника туженог Републике Србије – МУП РС Републичког јавног правобранилаштва од 3.10.2001. године изјављујемо следеће:

1. У потпуности остајемо при тужби и тужбеном захтеву.

2. На основу тужбе, одговора на тужбу и одржане расправе произлази да је међу странкама неспорно чињенично стање, а да су спорна правна питања. Како о спорним правним питањима одлучује суд то предлажемо да се расправа закључи и донесе одлука.

3. У вези приговора стварне ненадлежности суда истичемо да се ради о чистом грађанско-правном односу јер у питању је чинидба. Не ради се ни о каквом правном акту поводом кога настаје управни однос грађанин-држава, већ о чистом институту грађанског права чинидби. Дакле, нема ни говора о управном поступку.

4. Што се тиче осталих навода из одговора на тужбу која третирају правна питања истичемо:

У поступку и начину уклањања прислушних уређаја како је то постављено у тужбеном захтеву нема никакве др-

жавне, службене или било какве друге тајне јер је хипотеку сваке тајности скинуо нови начелник Ресора државне безбедности (РДБ) Горан Петровић организујући две конференције за штампу на којима је јавно обелоданио:

- да су кућа и радне просторије у странци Вука Драшковића озвучене;
- да се ти прислушни уређаји од успостављања нове власти не користе;
- да ће РДБ те уређаје демонтирати и уклонити.

Према изложеном потпуно су ирелевантни сви наводи из одговора на тужбу.

Због тога што мере према Вуку Драшковићу нису предузимане у складу са законом нови начелник је обелоданио да су прислушни уређаји постављени; баш зато што нису постављени у циљу безбедности и одбране земље њихово коришћење је обустављено; због напуштања законитих метода и облика рада криминализоване РДБ у Милошевићевој диктатури дозвољено је демонтирање прислушних уређаја.

На основу изложеног потпуно је јасно да мере постављања прислушних уређаја према тужиоцима нису вршене из разлога безбедности и одбране земље, већ због очувања власти, припремања и извршења атентата на Вука Драшковића, које је предузимао ауторитарни режим диктатора Слободана Милошевића.

Ресор државне безбедности у Милошевићевој диктатури припремио је и извршио три атентата на Вука Драшковића и због тога се воде кривични поступци пред Окружним судом у Београду и Вишим судом у Подгорици против највиших функционера РДБ: начелника Радомира Марковића, начелника Центра у Београду Милана Радоњића, високог функционера РДБ Стевана Басте и припадника Јединице за специјалне операције (ЈСО) РДБ Ненада Бујошевићедност и одбрану земље, већ једна дубоко криминализована банда убица у директној служби диктатора Милошевића и његове диктатуре која је све политичке неистомисљенике њега и његове жене ликвидирала по улицама, хаусторима, путевима, трим стазама, кафанама, свуда и на сваком месту.

До раскида са диктатуром, безаконјем и криминалним активностима РДБ дошло је формирањем Владе Србије и хапшењем Радомира Марковића. Сви нередбодавци и извршиоци предузетих мера према Вуку Драшковићу налазе се у затворима и то је најбољи доказ колико њихове мере нису биле у складу са законом.

Сви државни, владини и полицијски функционери у свим својим иступима прокламују потпуни дисконтинуитет са радом РДБ у Милошевићевој диктатури и најављују строгу и под претњом кривичне одговорности, забрану прислушкивања лидера и активности политичких странака.

Из наведеног директно произлази бесмисленост и потпуна ирелевантност навода из одговора на тужбу да би се усвајањем тужбеног захтева открила примена метода и врста средстава која користи РДБ.

Потписник одговора на тужбу, на основу његовог садржаја, очигледно припада старим правосудним структурама срушеног ауторитарног режима Слободана Милошевића чију смену, моралну и кривичну одговорност ових дана најављује министар правде у Влади Србије Владан Батић.

Пуномоћник
Драгољуб Тодоровић

4.

АТЕНТАТ ПО ЗАКОНУ

Поводом тужбе Вука Драшковића Првом општинском суду у Београду против Републике Србије, којом је као слободан и лојалан грађанин тражио да му се из куће и канцеларије уклоне прислушни уређаји у његовом присуству у складу са Универзалном декларацијом о правима човека и грађанина Организације Уједињених нација, Савезним и Републичким Уставом, одржана је главна расправа 30. октобра 2001. године. На расправи судија Александар Ивановић је одлучио да преко РДБ провери да ли су прислушни уређаји постављени у складу са законом и да ли је њихово постављање и уклањање тајно као и којим прописима је то регулисано. Сматрамо да се ради о озбиљном и до сада у судској пракси невиђеном и незабележеном преседану који заслужује шире информисање јавности.

Ресор државне безбедности (РДБ) МУП-а Србије организовао је и извршио три атентата на Вука Драшковића. У једном од њих – злочину на Ибарској магистралаи убијена су четири човека и за то вишеструко убиство пред Окружним судом у Београду оптужен је начелник РДБ Радомир Марковић и још тројица припадника тајне полиције. Пред Вишим судом у Подгорици у току је кривични поступак такође против Радомира Марковића и још тројице високих функционера РДБ.

У припреми, логистичкој подршци (посебно употреби најсавременије технике), помагању и извршењу атентата учествовало је преко 100 припадника РДБ. Организовано је прислушкивање телефона, двадесетчетворочасовно прислушкивање преко прислушних уређаја у стану и канцеларији, фотографско снимање и израда албума фотографија, снимања телевизијском камером са два пункта (уствари два мала телевизијска студија монтирана у зградама у непосредној близини седишта СПО), перманентно физичко праћење, осматрање и контролисање сваког корака Вука Драшковића.

Због тога што су мере предузете према Вуку Драшковићу биле атипичне, излазиле из оквира закона и уобичајене делатности РДБ и усмерене на прикупљање података, обавештења и чињеница потребних за успешно, ефикасно и безбедно организовање и извршење атентата, ухапшен је и оптужен за кривично дело помагања у вишеструком убиству, за које је предвиђена смртна казна, Милан Радоњић, начелник РДБ – Центар у Београду.

Детаљно, врло отворено и опширно о активностима РДБ у односу на Вука Драшковића и покојног Славка Ђурувију, злоупотреби овлашћења и криминалној делатности Милана Радоњића и осталих функционера и припадника РДБ, говорио је на две конференције за штампу садашњи начелник РДБ Горан Петровић. На тим конференцијама и у том контексту Петровић је изјавио да су стан и службене просторије Вука Драшковића били озвучени, да се ти прислушни уређаји више не користе и да ће бити демонтирани.

Дакле, на основу изложене анализе, без икакве дилеме и било какве сумње, кристално је јасно да су прислушкивање и све друге активности РДБ представљале чист криминал од стране једне, са мафијом повезане, милитаристичке, приватне тајне полиције у служби диктатора Милошевића, његове жене и њихове ауторитарне политике.

Пошто је Вук Драшковић жртва, како су му грубо повређена сва права на приватност, неповредивост стана, слободу кретања, чак, и на живот која су сваком човеку загарантована Уставом, а с обзиром да је са најмеродавнијег места обелеђено да је незаконито прислушкиван, да се то више не чини и да ће се прислушни уређаји демонтирати, али без Драшковићевог присуства, тражио је преко надлежног суда да се у складу са својим уставним правима прислушни уређаји уклоне из стана и канцеларије у његовом присуству.

Дешава се, међутим, скандал који у неким аспектима иде даље у дрскости, цинизму и безакоњу и од Милошевићеве тајне полиције и Марковићевих ескадрона смрти. Наиме, судија Првог општинског суда Александар Ивановић тражи од РДБ одговор на основу ког закона и другог прописа су ти уређаји постављени у стану и службеним просторијама Вука Драшковића и да ли су постављени због безбедности и одбране земље, као и на основу ког прописа је предвиђена тајност уклањања тих уређаја и због чега.

Имајући у виду да је постављање прислушних уређаја био MODUS OPERANDI извршења најтежег кривичног дела, за које се може изрећи смртна казна, захтев судије практично легализује злочин, успоставља потпуни правни континуитет са Милошевићевим и Марковићевим фалангама и утврђује да ли је злочин на Ибарској магистралаи у складу са законом и другим позитивним прописима. Следећи логику судије Ивановића могло би се рећи да су спаљивања Јевреја у гасним коморама вршена у складу са законом, јер познато је да су тада у Немачкој постојали и примењивали се расни закони.

Драгољуб ТОДОРОВИЋ

МОЖЕ МУ СЕ

Пошто је тужилац одбио да прошири истрагу о злочину на Ибарској магистралаи и на Милорада Улемекa Легију, иако постоје докази о његовом учешћу у организацији, припреми и извршењу четвороструког убиства, оштећени Вук и Даница Драшковић су супсидијарно поднели кривичну пријаву и затражили истрагу против Легије. По тој пријави је заказано саслушање Легије пред истражним судијом Живковићем за 30. октобар. Он се, наравно, није појавио, па је саслушање заказано поново за 6. новембар у 10.30, на којем се такође није појавио. Телефонирао је судији Живковићу и тражио да се одложи саслушање и закаже „не тако рано“, него касније, док се он пробуди после ноћних банчења и баханалија. Судија је прихватио његов захтев и заказао поновно саслушање за понедељак 12. новембар у 14 часова. Ако се пробуди – доћи ће, а ако не, ником ништа, закаже судија поново. То је ваљда то ново демократско правосуђе.

Такође приватно, јер држава није хтела, покренута је кривична пријава и поднет захтев за спровођење истраге против Бранка Ђурића, бившег шефа београдске полиције, који је обезбеђивао акцију Легијине јединице на Ибарској магистралаи. По тој пријави је било заказано саслушање Ђурића за 6. новембар, али о томе оштећени, подносиоци пријаве, нису ни обавештени, ваљда да га не би нешто незгодно упитали приликом саслушања. Адвокат оштећених се случајно затекао у то време код судије Живковића, који је заједно са председником Окружног суда Видом Шкери већао шта да ради, и видео Ђурића, али је судија и његово саслушање одложио из непознатих разлога, иако се Ђурић појавио пред судом. Ђурић ће бити саслушан у понедељак, 12. новембра, када се Легија пробуди, по систему „може ми се“, који је у правосуђу установила нова власт.

ШЕФ ДБ ЛАЖЕ

Реаговање на интервју са Гораном Петровићем, начелником Службе државне безбедности, објављен у НИН-у од 1. новембра 2001. године.

У прошлом броју вашег листа објављен је интервју са начелником Службе државне безбедности Гораном Петровићем, који је непримено, нецивилизовано, и у демократском свету немислииво, искористио функцију да јавно нападне жртве злочина на Ибарској магистралу, оценивши наше трагање за правдом и одговорношћу – опсецијом. Тај злочин је неспорно починила Служба коју он сада води, и у којој није нов, већ је био на веома високој функцији све до краја 1998. године, а то је, знамо, било време највећих ратних операција и злочина у окружењу, као и највећих прогона опозиције Слободану Милошевићу, па не чуди анимозитет који господин Петровић показује према мени и мојој супрузи. Чуди само смелост господина Петровића да узме себи право на јавне прозивке не само мене и моје супруге, него било ког грађанина ове земље, за било шта, јер то ни у ком случају није његов посао, као што му није посао да јавно оцењује било које истраге или суђења, а нарочито истраге злочина које је починила његова Служба. Но, све је то питање личног морала и породичног васпитања Горана Петровића, али неистине које је изнео морају се демантовати ради јавности. Јер, није у питању ни Горан Петровић, ни Вук Драшковић, већ четири невине жртве злочина државног тероризма бивше власти, које заслужују истину.

Господин Петровић је у вашем листу озбиљан и без остатка, као и недавно Душан Михајловић, па затим Зоран Ђинђић, узео у заштиту Милорада Улемка Легију, команданта Специјалних јединица, чији су људи починили злочин на Ибарској магистралу, а наше захтеве за истрагом његовог учешћа у злочину назвао опсецијом.

Рекао је такође да нико од 50-70 људи које су они испитивали око Ибарске магистрале није поменуо Легију, и да „прича“ да је он био у комбију потиче од правно-експертског тима СПО-а, и на крају, да је после истраге овог злочина јасно да Специјална јединица којом је командовао Легија није ескадрон смрти, како оцењује СПО, него су само два њена члана погрешила, и предата су закону.

Наравно, по задатку и налогу својих шефова господин Петровић говори све саме неистине, пошто истражни поступак доказује сасвим супротно, а не верујем да Петровић то не зна. Не само да убице Бујосевић и Илић, елитни официри ове јединице, помињу Легију више пута у исказу, него то чини најмање још 30 сведока у истрази, а нарочито га терете искази других припадника његове јединице који су учествовали у припреми злочина, поправљали камион-убицу, фарбали прво један, па други камион, и то све на полигону Специјалних једини-

ца чији је командант Легија, а без чијег знања и одобрења се у јединици не ради ништа, како они кажу. Дакле, нетачно је да га нико не спомиње и нетачно је да су само два припадника Специјалних јединица учествовала у злочину, ми смо већ давно објавили имена њих девет који су учествовали директно у припреми злочина.

Затим, нетачно је да прича о томе да је Легија био у комбију потиче од правно-експертског тима СПО. Нико, никада и нигде није рекао да је Легија био у комбију, па ни правно-експертски тим СПО. Ми већ две године говоримо да је он био у трећем путничком возилу, које истрага није обухватила из правно и полицијски необјашњивих разлога. А то што ми говоримо нису наше приче, то је сведочење два саобраћајна милиционера који су тог дана били на дужности и зауставили камион-убицу ради контроле, а иза њега је, кажу стао бели комби и путничко возило. Из путничког возила, сведоче саобраћајци, изашли су два човека, од којих је један имао тетоважу на врату, и тражио од њих да пусте камион, јер су то „наши на задатку“.

Тада је дошло до свађе између саобраћајца и људи из путничког возила, а за то време је камион-убица побегао. Да није било путничког возила и људи у њему, камион-убица би био заустављен, искључен из саобраћаја због сумњивих таблица, кажу саобраћајци, па самим тим ни злочина не би било. Значи, нису никакве приче, него сведочења службених лица, искази дати у истрази, које не могу оспорити ни Петровић, ни Ђинђић, ни Михајловић. Могу их само занемарити, да спрече даљу истрагу о трећем возилу, што и чине већ годину дана. Саобраћајни милиционери Новаковић и Љубић сведочили су о трећем возилу још у Лазаревцу и од тада наравно да тражимо да истрага злочина на Ибарској магистралу обухвати и то треће путничко возило и људе у њему, и то не може бити опсеција. Опсеција је упорно настојање садашње власти, све до Горана Петровића, да сакрију од јавности и правде то возило и његовог возача и сувозача на све могуће начине, па и монтажом неистина и напада на жртве, што је бешчашће без преседана. Горан Петровић каже да су у истрази овог злочина испитали 50-70 људи и лако открили ко је извео камион из базе у Липовици, а на наше захтеве да исто тако лако открије и ко је возио треће путничко возило у колони смрти, каже да то није његов посао и да се обратимо истражном судији. Значи, његов посао је онолико колико хоће и колико му је речено да истражује, што је очигледно. Треће возило није хтео да истражује ни истражни судија Живковић, ни тужилац, иако смо ми писмено то неколико пута тра-

жили, а све на основу сведочења два саобраћајна милиционера, па је сасвим необјашњиво и веома видљиво то возило постало табу-тема овог предмета. Једино што се намеће као закључак је да је дат налог и полицији и правосудју од Михајловића и Ђинђића да се то не истражује, јер би се сигурно дошло до њиховог пријатеља, заштитника, саборца и ко зна шта још, Легије, као главног организатора злочина, што они ни по коју цену неће дозволити. Тако се сада догађа исто што се догађало за време владавине Раде Марковића и Слободана Милошевића. Они пре су на све начине покушавали да убеди јавност да камион-убица није власништво Државне безбедности, па су у том смислу блокирали истражне радње у царини, а ови нови Петровићи и Ђинђићи на све начине сакривају треће путничко возило, које је сасвим неспорно било на Ибарској магистралу.

Много су исти, кажу отпораши, а ја тражим да Петровић, Ђинђић и Михајловић размисле о тој сличности са Марковићем и Милошевићем, јер је сасвим могуће да прођу као и они, када ово међувремене нове партизанштине оде из Србије.

Њихова намера да сакрију и забашуре Улемка и путничко возило тако што ће нападати жртве злочина да „траже преко леба погаче“, како недавно рече Михајловић успеће исто онако како је Раде Марковић успео да докаже да камион-убица није власништво Државне безбедности. То путничко возило је тамо било, неко са ружом на врату је био у њему, видели су то и сведочили неки људи, уз то службена лица, то је истина коју не може нико изменити, па ни нова власт без обзира колико била опсецијом.

Што се тиче оспоравања од стране Горана Петровића наше оцене да је јединица којом је командовао Легија ескадрон смрти. Шта је она и ко је њен командант најбоље сведоче стотине ископане лешева на полигонима те јединице. Само у овој земљи, и само у овом међувремену, и под оваквом влашћу могуће је у нечијем дворишту ископати триста, петсто или осамсто лешева, а не ухапсити никога, па чак ни кућевласника, односно команданта полигона не упитати – одакле ово овде? Поред тога, свака истрага, сваког злочина, од Ибарске магистрале до убиства Ђурувије или нестатка Ивана Стамболића стане када запрети опасност да је и ту негде Пријатељ. У новој власти сви заправо знају све о свим злочинима ове јединице, и сви ћуте о свему, али то ћутање је постало много гласно и опасно по њих.

Господин Петровић је такође веома жучно осудио објављивање исказа сведока и оптужених из истражног поступка злочина на Ибарској магистралу, што не чуди, с обзиром на његово идеолошко опредељење и посао којим се бави. Мрачни људи из мрачних служби комунистичких гулага којима он припада и данас се највише плаше јавности, и само јавности, јер су мрак и тајна њихово царство.

У демократском свету истрага и суђење оваког и сличног злочина предмет су исцрпних писања свих медија и то је лекција коју господин Петровић још није научио. Јавност само помаже и не омета ништа осим опсеције Горана Петровића и његових налогодаваца да од убице направе хероја – што им никако не иде.

„ШЕТАЊЕ” МОЖЕ, СНИМАЊЕ НЕ МОЖЕ

Шеф државне безбедности Горан Петровић наводно је ослободио „чувања тајне” официре СДБ-а осумњичене за извршење четвороструког убиства на Ибарској магистралаи, као и све раднике СДБ-а који су учествовали у припремању атентата на Вука Драшковића.

И поред ове чињенице суђење Радету Марковићу, Милану Радоњићу, Ненаду Бујошевићу и Ненаду Илићу затворено је за јавност.

Покушај редакције „Српска реч” да добије дозволу за праћење наставка тока суђења претворио се у најобичнију „шетњу”:

Главни и одговорни уредник Богољуб Пејчић упутио је захтев Врховном суду Србије да се одобри тонско снимање целог тока претреса заказаног за 7.11.2001. Већ сутрадан је из Врховног суда уследио позив госпође Љиљане Митровић, саветника председника Врховног суда Лепосаве Карамарковић, која је сугерисала да се обратимо Окруж-

ном суду, будући да је Врховни суд надлежан само за филмско и телевизијско снимање.

Истог дана, 26. октобра, послат је захтев за акредитацију новинара „Српске речи” Окружном суду у Београду, да би неколико дана касније уследио одговор Окружног суда да снимање тока суђења може да одобри искључиво председник Врховног суда Србије – Лепосава Карамарковић.

Поново смо упутили захтев госпођи Карамарковић, али до закључења овог листа (6. 11. у 18.00) одговор ни смо добили.

Како смо сазнали за наставак тока суђења ниједна ТВ станица није добила дозволу за вид снимања.

Незамисливо је овакво понашање правосудних органа било где у свету и незамисливо је да овакав злочин буде сакриван од јавности. Кога то они штите и чега се то плаше, уколико и сами нису уплетени у овај крвави злочин?

ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
председнику
Београд, Немањина 24

Предмет: Молба за одобрење снимања претреса у предмету пред Окружним судом у Београду К.бр.429/2001

Молим Вас да нам у смислу позитивно правних прописа одобрите снимање целог тока претреса заказаног за 7.11.2001.год.

Снимац нам је потребан ради интерних потреба Српског покрета обнове.

У Београду, 26.10.2001.год.

Вук Драшковић
Председник Српског покрета обнове
Вук Драшковић

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
П Су 146/01
31. октобар 2001. године
Београд

ОКРУЖНИ СУД У БЕОГРАДУ
К.бр.429/01
Дана, 1.11.2001.
Београд

СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ

Београд

У вези вашег захтева за одобрење снимања главног претреса у предмету Окружног суда у Београду К. 429/2001 обавештавамо вас да је у смислу одредбе члана 294. став 3. ЗКП председник Врховног суда надлежан за одобрење само филмског или телевизијског снимања а све остало је у надлежности већа пред којим се претрес одржава.

Уколико се ваш захтев односи на филмско или телевизијско снимање обавештавамо вас да вам оно није одобрено.

ПРЕДСЕДНИК СУДА,
Мр Лепосава Карамарковић
Лепосава Карамарковић

ИЗДАВАЧКОЈ КУЋИ "СРПСКА РЕЧ"

БЕОГРАД
Вука Караџића 8

У вези Вашег подписа, молбе за акредитацију новинарима "Српске речи" Благоци Костић и Милиди Ђорђевић, од 24.10.2001. године, да могу снимати ток суђења оптуженима за четвороструко убиство на Ибарској магистралаи дана 7.11.2001. године извештавамо Вас да одобрења за снимања (чл.294 ст.3 ЗКП) може изузетно да одобри председник Врховног суда Републике Србије, те се у вези захтева треба обратити том лицу.

Председник већа - судија
Миролуб Цветковић
Миролуб Цветковић

Пада и Човић

Окружни суд у Београду прихватио је понуђено јемство Јездимира Васиљевића као гаранцију да до краја кривичног поступка који се води против њега неће напустити земљу. За пуштање Газда-Језде из притвора његов пријатељ Никола Кубатлија заложил је кућу у улици Августа Цесарца 26, која је процењена на 2.150.000 ДЕМ. Истога дана када је изашао из затвора, 29. октобра, дао је интервју за наш лист.

БЛАГИЦА КОСТИЋ

Последњи пут смо се срели 1994. године у Еквадору. Од краја јула 1994. губи Вам се сваки траг. Где сте били до сада?

Ишао сам по свету. Где и како – више није битно. Био сам на овој планети. Поједини истражни органи су дали себи за право да иду ван контекста оптужнице и да врше истрагу, чак и да ме питају где сам до сада био! Кога сам све контактирао, шта сам радио и с ким сам радио – нећу да причам.

Где сте примили вест о смени Милошевићевог режима?

У Македонији.

Како сте то тада примили?

Не могу да Вам кажем.

Одакле Вам идеја да ће са променом власти у Београду нешто кренути на боље за Вас? Шта је пресудило да се вратите?

Наивно сам веровао, као и милиони оних који су гласали за ДОС, да ће садашња нова, тзв. демократска власт да пожели да се открије истина. И ето, завршио сам у затвору. Међутим, тај трачак наде се ипак није угасио, јер је судско веће Окружног суда одлучило да је потребна допуна истраге.

Треба доказати јако пуно ствари. Тешко је објаснити штедишама ко је имао правне обавезе према њима, а ко није. Ја сам примио на себе, и то постоји у истражним поступцима, обавезу да се судим са онима који су покрали улоге и не бих желео да замарам штедише, да стварам панику, ко треба да их обештети. Ја сам ту обавезу примио на себе, а такође сам себи дао задатак да се судим са лоповима до краја и докажем истину на крају.

Да ли можете да испуните ту обавезу? Могу.

С ким сте прво од нових режимлија ступили у контакт?

Покушао сам да ступим у контакт прво са Коштуницим преко садашњег председника Парламента, који је то одбио. Касније сам ступио у контакт са Батићем и са Љајићем.

Зашто са Љајићем?

Зато што је и он на мојој листи један од већих дужника.

Колико Вам он дугује?

Та његова пословна дружина ми дугује око 870 хиљада марака. Колико је он сам узео – не знам.

По ком основу се толико задужио?

Ја сам дао новац да би се испоручиле фармерке за тржиште. Они су испоручили фармерке за око 160 хиљада марака, а када сам отишао у иностранство испоруке су обуставили, а преостали новац су највероватније поделили међу собом.

Ту су главни били Аљо Шаховић и Расим Љајић, а има ту још неких људи из Призрена. Они тврде да их је неко рекетирао, да су им купили паре. Сада је тај неко покојни, тако да ја не знам истину, али то ме и не занима. Мораће суду да дају доказ да је било тако.

Који тачан износ је у питању?

То је 875 хиљада марака датих у Призрену. То је њиховој фирми дато. Ко се колико талио нека они међусобно докажу.

Имате ли Ви доказ да сте им дали паре?

Госпођо, ја за све што причам имам доказ. Не мислите ваљда да нисам знао с ким имам посла.

А да ли сте од Батића добили неке гаранције да нећете бити ухапшени ако се вратите?

Нисам добио никакве гаранције. Постоји једна касета са снимком од минут и 46 секунди, где он каже да сматра да ми се треба допустити повратак у Југославију да објасним шта се догодило. Ја сам у то поверовао. Шта се догодило – видели сте. Сачекала ме интервентна полиција и републички СУП, и већ на аеродрому су ме ухапсили.

КО СЕ ВОЗИО „ВОЛВОМ“

У кулоарима се прича да сте завршили у затвору зато што нисте донели колико су тражили.

Приче кулоара ме никад нису занимале, занима ме само истина и њу ћу доказати.

За Вашу информацију, ја као потпредседник Православно-хришћанског братства, хуманитарне организације, понудио

сам сертификате у злату лично Коштуници и Динкићу у вредности од осам и по милијарди долара. Ти сертификати су похрањени у Швајцарској банци „Ју-Би-Ес“.

Да ли је тачно да је већ у тили Вашим прелиминарним разговорима са господином Батићем помињана сума од милион марака као цена за Ваш откуп?

Није. Као што видите, осам месеци сам провео у затвору а да се нико није заложил да сазна истину, ко је покрао имовину, ко су аутентичне штедише, оно што сам ја у свим приговорима и жалбама писао. Јавни тужилац је прекинуо истрагу, многи листови су објавили да је истрага завршена, што није тачно. Он је прекинуо истрагу, подигао оптужницу, на крају је судско веће Окружног суда вратило ту оптужницу на допуно истраге, Врховни суд је потврдио и мораће да се крене из почетка.

Да ли је нешто разјашњено у ових шест месеци?

Није ништа разјашњено, јер то тужилаштво није интересовало. Њих је интересовало да ли је Јездимир присвојио и колико. Да ли је то

била зарада или не, игноришући чињеницу да је свака комерцијална фирма створена да ради и заради и да има законско право да присвоји зараду. Њега није интересовала чињеница вештака који су потврдили да је „Југоскандик“ оштећен у Црној Гори за преко 75 милиона марака за нафту, да је 11 и нешто милиона остало у Банци Црне Горе, њега није интересовала чињеница ко је и како робу од 25 милиона марака продао за 700 хиљада динара, која је то фирма наводно из Бугарске са седиштем у Београду. Њега није интересовало како се господин Лазаревић, та дашњи стечајни судија возио оним „волвоом“ „Југоскандика“ и по којој цени је купио. Њега није интересовало ништа, само колико је Јездимир присвојио.

Господин Човић, у време Вашег половања један од моћнијих челника СПС-а, са Вашом фирмом је (иако Ј. Слободанка Груден била формални потписник) склопио уговор вредан неколи

ко милиона марака. Шта је било с тим парама?

Они су добили четири милиона марака, а вратили су неку мизерију у динарима, не дозволивши стечајном управнику да тај динарски износ претвори у марке у време инфлације, и то је пропало начисто. Господин Човић је био председник Градске скупштине када ми је хиподром одузет, а сада је потпредседник Републичке Владе која је хиподром продала некој грчкој фирми за 30 милиона марака!

Када је продат хиподром?

Док сам ја био у затвору.

Да ли сте имали контакте са господином Човићем док сте били у затвору?
Не.

НИЈЕ ПИРАМИДАЛНА ШТЕДЊА

Да ли се он интересовао за Вас?

Да. Слао ми је поруку преко једног адвоката да га не помињем у истрази да би ми он гарантовао слободу, што сам ја одбио.

Ко су људи који су највише оштетили Ваше предузеће?

Ја бих да то прво докаже правосуђе. Нећу да се излетим ни са једним именом, јер то треба доказати, а доказаће се врло брзо. Нек се мало нервирају док не стигну на ред да одговарају пред законом.

Постоје уговори који су важећи, односно они које не спорите, и постоје фалсификовани уговори. Ко може да утврди који су прави, а који су фалсификовани?

Пратећа документација, други примерак који сам ја сачувао.

Да ли Ви то све поседујете?

Апсолутно. Нудио сам их и Курти и Мурти, али то нико није хтео. Њима је било битно, због Запада, да некога осуде.

Који је томе разлог?

Затворили су мене да би сакрили лопове, шта би друго било.

Давали сте изузетно високе камате за улоге. Зашто сте се уплели у то коло?

Зато што је била зарада.

Да ли се то што сте радили може подвести под тзв. пирамидалну штедњу?

Апсолутно не. Пирамидална штедња је кад од једног узмеш, а другом дајеш. Ако узмеш од грађана и уложиш у нафту, у хиподром, у телевизију, у грађевинске објекте који сада вреде много више – то је инвестиција. Баш сам и истражном судији објаснио да сам нафту, коју сам куповао за 78 фенига, продавао за марку и пет фенига, што ми је доносило зараду од 25% недељно. Зарађивао сам 100% месечно, а плаћао 15% камате.

Да ли је тачно да је пад „Југоскандика“ почео када сте се сукобили са Мицком Вукотићем.

Никада није било сукоба са Мицком Вукотићем.

Помиње се да је дошло до сукоба када су Вам одузели нафту.

То је тачно, али да Вам покажем једну ствар. Ја сам дао изјаву истражном судији Александру Чолићу, где кажем: „Вукотић Милорад никада није тражио од мене да му исплатим, односно да „Југоскандик“ исплати Банци приватне привреде осам милиона долара“.

А после је господин јавни тужилац, у својој оптужници, написао: „Окривљени Васиљевић је потврдио да је Вукотић од њега тражио исплату од осам милиона“. Да ли то треба неки коментар? Дошли су људи, узели нафту, Вукотић се снашао како је умео. Нафту је узела црногорска власт.

Шта се десило после тога?

Десила се претња.

Ко Вам је претио?

Господин Мркоњић, њега сам поменуо у истражном поступку, и још један господин је рекао да, ако не будем дао те паре, да ћу отићи без гаћа из Југославије. Тај је господин на власти и за сада га нећу помињати док правосуђе то не докаже.

Шта се деси кад останете без 75 милиона марака? Морао сам да напустим земљу, јер ми је било пређено. Ако узмемо у обзир да сам имао породицу, а да сам видео како је прошла породица Дафине Милановић и ако узмемо у обзир да је на стотине људи погинуло од НН починилаца – „марсоваца“, да нисам отишао данас вероватно не бих разговарао са Вама.

ВРАТИО БИХ ЗА ДВА МЕСЕЦА

Коме сада смета да се нађете на слободи, да се све то рашчисти и да се обе штете штедише? Које то може сметати у демократској Србији?

Која демократија, молим Вас?! Ја овде не видим никакву демократију. По мом мишљењу, сметало је онима који су крали, обогатили се и уништили „Југоскандик“, односно имовину грађана. Ко су – понављајам, нека их именујем

Тачно 38.624, чији улози износе испод 104 милиона. Од тога треба изузети штедише из Црне Горе који су исплаћени и чији новац никада нисам користио.

Колико Вам је тачно остала дужна Црна Гора за нафту коју су Вам запленили?

Тачно 75.480.966 немачких марака за нафту, 11.500.000 код Народне банке итд. То су извештаји вештака у Београду, Радомира Бјелића. Тај извештај није узет у обзир, јер Црна Гора није на оптужници да врати овај новац. Извештај је игнорисан, а зашто – одговориће, надам се, пред неким анкетним одбором који ће Влада да оснује.

Таква иницијатива у Скупштини Србије није ни предложена.

Предложићу је ја.

Хоћете ли имати политичку странку преко које ћете то учинити?

Снаћи ћу се.

ДИНКИЋЕВА ГЛУПОСТ

Када сте кренули из земље, по попису трезора, колико сте оставили новца?

Остало је око 36 милиона марака, 254 килограма злата. Сада има у Народној банци 156, а око 14 милиона је подељено неким иницијалима, суд се није трудио да идентификује ко су они. Говорим само о готовини. Нешто је опљачкано, шест-седам милиона, нешто је остало у стечајном одбору, тако да треба да утврде вештаци како се та имовина распарчала. Остало је преко 100 милиона марака у роби, непокретностима, нафти. Данас „Југоскандик“ располаже са само пет милиона марака готовине.

Када сте кренули из земље, коме сте ту имовину поверили?

Ја сам дао овлашћење, преко факса из Израела, господину Протићу, главном заступнику Југоскандика, али он је био сам пар дана. После је Привредни суд регистровао неког Анастасијевића крајње нелегално, јер Привредни суд треба да има на уму како се региструје в.д. да треба већински власници да га прихвате. Тај Анастасијевић се талио са Црном Гором и осталима. Протић је само неколико дана био ту, сменили су га – како, шта се ту догодило, не знам. Видим да је сада и тај Анастасијевић оптужен, али само за оних 10 хиљада тона нафте за које је прихватио пет милиона марака. А остало се не помиње.

Ако се извучете из целе ове приче...

Како то мислите „ако“?

Па, видите каква је ситуација, неразвишено стање. Да ли ће Вам бити испостављена фактура за екстрапрофит?

То је највећа глупост коју сам прочитао. Ја нисам користио ни примарну ни сиву емисију. Нисам куповао марке ни по званичном ни незваничном курсу. Нисам користио никаква државна средства. Напротив, ја сам давао држави. И сад, на основу чега је та комисија нашла да ја треба да платим 14 милиона? Тражићу да преко суда то докажу. Још једна будалаштина, али живимо у таквим временима. Ја нисам користио никаква државна средства, нити сам се богатио на основу државних пара.

Да ли сте у затвору добили, пошто сада деле решења и у затвору, да ли сте добили ту фактуру?

Нисам, али нисам добио ни позив, јер је требало да будем сведок против Народне банке Југославије два пута због дуга који Народна банка има према „Југоскандику“. Ни тај позив нисам добио, а камоли фактуру.

Да ли је кауција коју сте положили била исувише висока за Вас?

Не.

Да ли онда државна може да буде сигурна...

Апсолутно, глупо је уопште мислити да сам ја дошао да бих бежао.

Али после овог искуства!

Да сам хтео да бежим не бих ни дошао. Да сам то хтео, за пет хиљада долара бих променио лице у Латинској Америци и нико ме никада не би нашао.

ИМА РАЗУМНИХ ГЛАВА

Шта се десило са ТВ „Палма“? Чујем да Вам је кум отпутовао у Америку.

Шта се десило – видели сте сви. Прекрстио је „Југоскандик“ у „Палму“ и издејствовао нову фреквенцију.

Да ли Вам је он нудио помоћ када сте дошли?

Не, али морам да кажем да је био коректан у изјавама пред истражним судијом.

Да ли сте имали неки контакт са удружењем штедиша?

Много пута.

НОБЕЛОВА НАГРАДА

Шта је било са Вашим проналаском?

Био је кандидат за Нобелову награду 1995. Нажалост, награду је освојила једна америчка теорија стара 10 година која никад није стављена у праксу. Надам се да ћемо почети да га производимо идуће године овде.

Да ли Вам штедише верују?

Ја мислим да да. Они са правим уговорима да, а они са лажним не. Надам се да ћемо ускоро видети одакле им ти уговори. Ја сам истражним органима пружио податке ко је писао те лажне уговоре, али нико није ни оптужен ни ухапшен. Именовано сам те људе. Нажалост, они су слободни. Видећемо докле.

Који износ се потражује по тим лажним уговорима?

Више него по правим. По правим уговорима је 104 милиона, а по лажним 217.

Када су Вам продужили притвор, поменуто је нека фантастична цифра. За тај износ могу и да Вас обесе?

Доказано је да правосуђе ипак није толико лоше колико поједини самоволно, или по нечијем налогу, поступају. Ипак има разумних глава. Као што видите, судско веће Окружног суда је донело једну коректну одлуку, да се направи допуна истраге, судско веће Врховног суда је то потврдило, тако да ипак има доказа да постоје разумне главе.

Када су Вас прели, на аеродрому, рекли су да је то због Ваше безбедности. Да ли Вам је безбедност баш толико угрожена да су морали осам месеци да Вас чувају у затвору?

КО ЈЕ ЈЕЗДИ ПРЕТИО ДА ЋЕ ОСТАТИ БЕЗ ГАЂА

Иако у овом интервјуу, из разумљивих разлога, Газда-Језда није хтео да именује оног Главног, у разговору који сам са њим имала 1994. године у Екватору, овако је, на питање шта је био основни разлог што је социјалистима давао паре, одговорио: „Уцена, а шта друго! Дошао Небојша Човић и каже ми овако: Ако не даш паре данас, ја ти гарантујем да ћеш и без гађа изаћи из Београда! То је рекао пред адвокатом Миодрагом Вујовићем, иначе чланом СПС-а и мојим кумом.“

Чуо сам да је Динкић рекао да сам ухапшен зато што нисам испунио обавезе према Народној банци Југославије, што је још један бисер у његовој серији неистина. Ја се сећам силних његових изјава, обећања која није испунио. Није тачно да сам ухапшен због своје безбедности ни због дуга према Народној банци Југославије, већ према решењу Општинског суда и та потерница и ти позиви су слати на Аугуста Цесарца 28, а ја живим на 26, па их нисам могао ни добити. Радило се све да се не дозна истина, што је и доказано. Јавни тужилац прекида истрагу и подиже оптужницу.

НЕ РЕЖИМ НЕГО ЉУДИ

Да ли се сада, када сте на слободи, плашите за своју безбедност?

Што је рекао Фишер: не плашим се али ме брине.

Да ли су моћни ти људи које не желите да именујете, а који су учествовали у фалсификовању уговора?

Јесу.

Да ли су сада на неким функцијама у овој држави?

Неки јесу. Неки имају врло утицајне пријатеље који су били на функцијама у прошлој влади. Хтео бих само да будем јасан

НИКОГ НИСАМ ПОМАГАО ОРУЖЈЕМ

Помињали сте да Вам је истражни судија постављао питања ван контекста оптужнице. Која су то питања?

Истражни судија је био коректан. Жалио сам се на истражног судију Општинског суда, Зорана Ђорђевића, јер га је, рецимо, интересовало да ли сам оружано помагао Крајину, односно да ли сам помагао угрожени православни живаљ у Хрватској, и да ли сам продавао оружје Србима у Хрватској. То није био део оптужнице. Одговорио сам да сам помагао храном, обућом, одећом и лековима. То нисам негирао и тога се не стидим, али никога нисам помагао оружјем.

– не ради се ту о Милошевићевом режиму или о ДОС-у. Ради се о појединим људима из прошлог и садашњег режима.

Да ли сте именовали те људе у истрази?

Главну ударну песницу јесам, али није предузето ништа. Именовано сам двојицу који су били главни. Нећу ништа да кажем док суд не докаже. Ја сам осам месеци провео у затвору зато што сам дошао да кажем истину и не желим да се вратим тамо.

За ових осам месеци које сте провели у затвору у Југославији, како Вам изгледа нови режим?

Како може да изгледа човеку који је дошао да докаже истину, а завршио у затвору? Сигурно не лепо. Шта друго да Вам кажем.

Остао је заточен Ваш зет, Драган Антонијевић.

Да, надам се да ћемо и њега извући. Он је оптужен што је бројао и паковао паре! Не знам откад је то кривично дело. Пише тамо да смо имали писмене договоре да само прикупља новац за мене, а такав договор уопште није постојао.

ОСТАЈЕМ ОВДЕ

Да ли му је одређена кауција?

Није још, али ћемо настојати да извучемо и њега. Он је радио као и сваки службеник, био је шеф трезора. Откад је то кривично дело? Мада је тужилац написао „импровизираног трезора импровизиране филијале“, за њега је све то импровизирано, као да су у питању четири штапа и шатор, а не легално регистрована фирма у Привредном суду.

Да ли је „Југоскандик“ имао овлашћење да прикупља паре од грађана?

Сва документација је приложена истражним органима и то уопште није био предмет истраге. Предмет истраге јавног тужилаца је био колико је Јездимир присвојио. За њега „Југоскандик“ није имао другу имовину, он се слаже са анализом садашњих стечајних одбора да има само пет милиона марака.

Да ли сте остали шворц, као што се прича?

Нека то остане тајна.

Куда ћете сада?

И то мора остати тајна. Остајем у Југославији, то је једино што Вам могу рећи.

Пасош су Вам, претпостављам, одузели?

Није ми одузет, добровољно сам га предао.

Ми их, као, јуримо, а они, као, беже

Судије које су се нашле на стубу срама НУНС-а, својевремено су могле да следе савест и да одбију да суде према законима које сматрају срамним тако што ће напусти своје фотеле. Међутим, то се ни у једном случају није догодило, јер је свака фотеља драгоцене, што је лепо показао и министар који им сада те фотеле одузима.

Остали нису показивали.

Милица ЂОРЂЕВИЋ

На последњој седници Скупштине Србије, на чији је дневни ред стигао закон о судовима и судијама, догодио се скандал. Радикали су викали да неће да учествују у трговини, већина социјалиста је гласала „за“, вечито уздржани ССЈ „против“. Демократе нису ни гласале пошто су напустиле салу, а присутан није био ни ресорни министар Владан Батић. Испоставило се да је први од свих реформских закона у Србији које је ДОС обећао дошао тек после годину дана а и тада је потекао из кухиње само једне од 22 парламентарне странке, и то као тазе испечен колач који је стигао на сто усред ручка. Квалитет предлога закона о судству тек ће се показати, има похвала, али и критика, а главна је заобилажење процедуре. Основна разлика у односу на досадашња законска решења је што избор судија излази из скупштинских органа и прелази у руке новог тела Високог савета правосуђа, који чине друге судије. У политичкој трговини тиме је ДСС, заправо, покушао да спречи своје противнике у ДОС-у да самостално контролишу правосуђе кроз избор судија. Три дана пред улазак предлога ДСС-а у скупштинску процедуру, на конференцији „Реформа правосуђа“ у организацији Центра за либерално-демократске студије, Владе Србије и Светске банке појавио се Војислав Коштуница и изазвао недоумице у погледу својства у ком се појавио, да ли као председник странке или као правник, пошто председнику Југославије на оваквим конференцијама присуство није обавезно. „Није добро ако судије које су биле подобне бившем режиму заменимо себи подобним судијама и то легализујемо“, истакао је у свом говору Коштуница, и изразио бојазан око „закулисних игара“ приликом постављања судија, као и страх да се „у име демократије поново не гурне у други план идеја правне државе“.

МЕЊАЛИ РАДНИКЕ ЗА СУДИЈЕ

Министар Батић је испрва потврдио да је реч о трговини, односно да су се ДС и ДСС трампиле – ако ДСС Влади, која је остала чисто Ђинђићева, не смета да протури Закон о раду, Влада ће повући свој предлог и кроз процедуру пусти пакет од пет правосудних закона ДСС који уопште ни-

је био на јавној расправи. После се „испрасио“ и рекао да је предлог ДСС-а и Одбора за правосуђе био готово истоветан тако да уствари трговине није било, што је само значило да је Одбор прихватио четрдесетак амандмана ДСС-а и представио их као своје.

Скандал у скупштини, који је касније у медијима брижљиво заташкан, заправо је био само последњи и видљиви чин драме која се догађала између високих државних службеника, а министар правосуђа једина истакнута жртва. Наиме, Предлог закона о судству састављало је Министарство правде које је за то формирало радну групу, и за коју се очекивало да ће га ДСС, као чланица ДОС-а, подржати. То не само да се није догодило, него је ДСС предложио свој законски пакет, који је скупштински Одбор за правосуђе испрва, десетак дана раније, одбио. У међувремену су се догодили раднички штрајкови који су претили да озбиљно заљуљају Ђинђићеву владу, што је ДСС искористио као лепу прилику када је, наводно, стао уз штрајкаче и припретио да неће гласати за Предлог закона о раду. После тога је Одбор за правосуђе постао нагло и много попустљивији. Посланици опозиције тражили су смену Владана Батића, и то не само зато што је пристао да буде параван за договоре мимо очију јавности, него и зато што су још два предлога његовог министарства, о судским таксама и о допунама и изменама Кривичног законика, морала да буду повучена јер нису одолела критикама. Иако се ово у скупштинским кулоарима тумачи да је министар правосуђа заправо већ пуштен низ воду због неке будуће трговине министарствима између две најјаче чланице ДОС-а, у народу познате као „реконструкција владе“, министру Батићу за сада не пада на памет да подноси оставку. А то је важно управо због изјава којима се у последњих неколико недеља прославио, и које су привукле велику пажњу јавности.

ХАЈКА ЗА ПАРАДУ

Наиме, целокупна влада већ целе једне године не „врши“ правду ни на који други начин него само тако што погрешно проценује да је грађанство Србије гладно освете више него било чега другог. Одатле и чувени закон о екстрапрофиташима, који месецима забавља медијске конзументе,

те, и који се за сада примењује само на неколико бираних ликова из Милошевићеве галерије. Они би, опет према погрешним проценама, требало да буду довољни како би се изазвала „тако вам и треба“ реакција, док ће многи други, чија имена нису тако позната као име фамилије Каррић остати нетакнути, што због пријатељских веза са важним људима у држави, што због одличне прилике да се управо претњом законом о екстрапрофиту стекну нова „пријатељства“ те врсте.

У такву хајку на „слуге“ Милошевићевог режима укључило се недавно и Министарство правосуђа, и то на исти начин на који се спровде и друге хајке, потпуно селективно, без плана, и за параду, што је у супротности са именом које ово министарство носи. Наиме, Владан Батић је Влади Србије прво предложио да разреши 69 судија за прекршаје које су пресуђивале новинарима и медијима по Закону о информисању. Такође је Врховном суду поднео иницијативу за разрешење 58 судија опште надлежности због њиховог учења у прекрајању изборних резултата, по-

РЕАГОВАЊЕ

Поштовани господине Пејчићу, Поводом чланака који су излазили у наставцима, а објављени су на страни 16. и 17. „СРПСКЕ РЕЧИ“ бр. 279 од 26.09.2001. године под насловом „Талог из свемирског шерпе“ и на страни 22. и 23. „СРПСКЕ РЕЧИ“ бр. 280 од 10.10.2001. године под насловом „Кад Зептер помеша брескву и лук“ аутора Илије Стаменковића, у смислу позитивних законских прописана упућујем Вам овај деманти са молбом да исти објавите у следећем броју „СРПСКЕ РЕЧИ“ и то на истој страни без пролонгирања рокова.

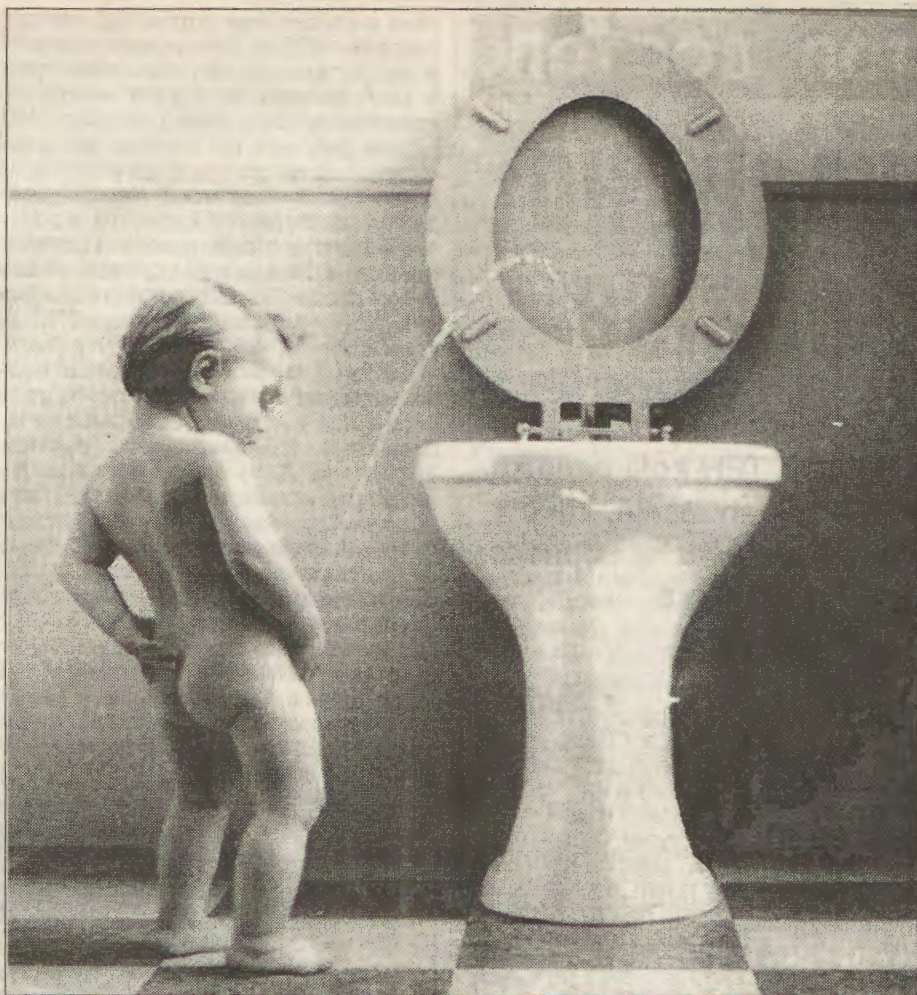
„ГОСПОДИНЕ АБРАМОВИЋУ, КО ГУБИ ИМА ПРАВО ДА СЕ ЉУТИ, САМО ЈЕ ПИТАЊЕ КАКО?!“

Поводом врло тенденциозних чланака који се појављују у последњим бројевима „Српске речи“ (у облику сензационалне фељтонске приче) захтевамо да се објави овај деманти који би читаоце „Српске речи“ у чијем поднаслову стоји „за истину, правду и слободу“ вратили управо на тај пут.

Зарад те три речи које подразумевају веродостојност информација, новинар од пера и професије није смео себи да дозволи да буде гласноговорник само једне стране. У оваквој ситуацији морао је чињенице да провери и на другој страни, а пре свега у правоснажној судској пресуди, којом је г-дин Зоран Абрамовић, власник електромеханичарске радње „SUPER DRY“ изгубио спор.

Све остале злонамерне алузије на успех г-дина Philipa Zeptera и његове фирме можемо само приписати чињеници да је и даље једино што се не опрашта на овим просторима успех – овога пута светских размера.

Адвокат Сања Турлаков,
Београд, Нушићева 7

литичким и монтираним процесима (процес против пожаревачких отпораша, случај „Паук“, Ибарска магистрала, процеси против Богољуба Арсенијевића Макија, Небојше Ристића, Владимира Николића, случај Барбалић). Министар Батић је предложио и да двоје судија буде разрешено због злоупотреба стамбених кредита, а још 60 због неажурности и неефикасности, и апеловао на председнике судова и републичког јавног тужиоца да покрену поступак разрешења свих судија и тужилаца који су „досадашњим радом показали недостојним за обављање тих функција“. Коска је бачена у арену и први су је прихватили чланови Независног удружења новинара Србије, када су, у разумљивом гневу, направили стуб срама и јавно истакли имена судија која су пресуђивала драконске казне, новчане и понеку затворску, према злогласном Закону о информисању који је последњих година Милошевићеве владавине претио да угуши нережимско новинарство. Тиме је бар на први поглед изгледало да је министар Батић направио пун погодак.

Ипак, међу бројним гласовима подршке предлогу о разрешењу и утркивању што скупштинских посланика, што чланова Одбора за правосудје да похвале одлуку Министарства и мало искритикују његове службенике што се нису раније сетили, издвојила су се и два протеста.

Пре свега, кратковидим предлогом које, како ће се испоставити, може имати компликоване последице, министар је, журећи да изврши правду (или да себи поправи рејтинг, који му је очигледно, у последњих неколико недеља драстично опао) у исти кош стрпао и одрезао исте казне судијама за прекршаје, који су посту-

пали по закону, ма какав он био, и, рецимо, судији Крсти Боботу који је био надлежан за истрагу покоља на Ибарској магистрала, у чијем раду је пронађено низ противзаконитих поступака, или судијама које су учествовајући у изборним крађама десет година спречавале промену власти.

ГДЕ СУ КОМАНДАНТИ?

Колегијум градских судија за прекршаје у Београду, коме је присуствовало 105 судија тог суда, подсетио је да је у суђењима према Закону о јавном информисању једноставно примењиван закон који је донела Скупштина Србије, и да судији за прекршаје нису надлежне за оцену уставности било ког закона. Другим речима, уколико се поступци у правосудју служе не само да кажњавају, него да делују и превентивно, како се злочин не би поновио, направљена је тешка грешка. Министар Батић, иначе доктор правних наука одлучио је да казни војнике који су извршавали наређења и који би за дезертерство, бар са тачке гледишта права, са разлогом да били сурово кажњени, не само у Милошевићевом режиму, него и у новој, демократској Србији, док ће команданти параде, односно они који су тај и друге ригидне законе састављали и подржавали, по свој прилици остати некажњени. Бившег министра правосудја Драгољуба Јанковића, рецимо, нико није ни поменуо. Осим тога, јавно је постављено и питање зашто се са чишћењем у правосудју кренуло баш од судија за прекршаје, а не од Врховног суда Србије или од окружних судова. Министарство за правосудје на ово није одговорило, иако би тиме бар покушало да докаже да иницијативе нису тек пука забава за народ, него да у деловању ипак постоји не-

ки систем, да министри знају шта раде. Уосталом, и новоизабрана председница Окружног суда у Београду, Вида Петровић Шкери поставила је питање кога се није сетио нико из Министарства правосудја, а то је – ко је тај ко ће да процени да ли је неки процес био монтиран или не. „Ко има овлашћења да то процени? Ја сам правник и морам да радим тачно по закону. Ако тако не радимо, онда ће сваки пут, после сваких избора, да се суд прочисти од неког новог, а суд не може да учествује у политичким оценама“.

ФИЛОЗОФИ НА ВЛАСТИ

Старогрчки филозоф Платон је пре пар хиљада година замислио како треба да изгледа идеална држава: становницима ће поделити улоге, па ће једни бити снабдевачи, други чувари, а владаће филозофи. Иако је Платон покушао да владаре тадашњег света загреје за своју идеју, његова идеална држава није никада остварена. Владарима се није допао онај део о филозофима. Наиме, основна критика Платонове државе је управо оно на шта је подсетила председница Окружног суда, а то је – ко има право да на себе преузме да процењује и одређује мимо закона који је изнад власти и важи за све? Да је жив, и да живи у Србији, Платон би данас вероватно уживао у тријумфу, наравно, уколико би добио неко министарско место као награду за идеју. Јер, када се говори о реформама правосудја у Србији, не може се заобићи ни питање које је до прве годишњице 5. октобра покушало да се забашури значајем који је тај датум имао у домаћој историји. А питање гласи: ко има права да амнестира некога ко је починио тешка кривична дела само због петооктобарских заслуга? У јавности се већ полако заборавља да је бившем команданту јединица за специјалне операције МУП-а Србије Милораду Улемку/Луковићу Легији дозвољено да ради шта хоће и пролази некажњено и после петог октобра. Због паљевине дискотеке у Кули само је суспендован, уместо да му је одређен и притвор. Неколико месеци касније, због пуцњава у кафеу „Бојан Ступица“ у Београду био је притворен само неколико дана па пуштен да се исели, или наводно исели у Републику Српску иако је за кривична дела изазивања опште опасности, неовлашћеног ношења оружја и напада на полицајце на суђењу, да га је било могао да добије и до 15 година затвора. Све ово би било тек врх леденог брега, јер Легију чека и Окружни суд у Београду, на сведочењу у случају Ибарске магистрале. И поред позива, Милорад Улемек Луковић се никада није појавио, иако је више него јасно да уколико се суди припадницима ЈСО из времена када је он био командант, није могуће да шеф нема ништа са тим злочиним. Међутим, премијер Ђинђић и министар полиције Душан Михајловић и поред свега тога утркују се доказујући колико је Легија частан човек који је стао на страну народа, док се премијер чај и поноси што му је пријатељ.

Сада, после отрежњења од 5. октобра када се види да није народ дошао на власт, него премијер Ђинђић, нико се више и не труди да сакрије како се Легиј толерише све што је урадио и што ће урадити јер је и то део још једне министарске трговине. А трговци су управо они који се куну да ће реформисати државу у праву да ко таквих трговина више никад не би било!

Пушење корисно за образовање

На сајту (<http://www.spo.org.yu>) Српског покрета обнове налази се стална рубрика ДОС ТОП ТЕН која садржи краће текстове тематски везане за деловање, како у ДОС-у наглашавају, нове демократске власти. „Српска реч” преноси избор из те рубрике.

НИЈЕ СРПСКИ ЛАГАТИ

Горан Петровић, постреволуционарни начелник Ресора државне безбедности, пасионирани читалац књига, како га Нин-у представља режимски новинар, Ђинђићев биограф и аутор култне емисије БК Телевизије „Није српски ђутати”, преузима штафету од свога претходника Радета Марковића у сталној борби властодржаца против Српског покрета обнове, трудећи се да ту борбу настави тачно на месту где је прекинута Марковићевим хапшењем. Користећи се вештим сценаријом који је направљен у коауторству са Ђинђићевим биографом, Горан Петровић, полазећи од тврдње да „ни у ком контексту није заинтересован за истрагу” о вишеструком злочину на Ибарској магистралу који је организовала и извела служба на чијем се челу он данас налази, изјавио је следеће („Нин”, 25. октобар 2001): „Неколико десетина људи сам ослободио чувања државне тајне за потребе судског поступка. А изјаве које су они дали дате су истражном судији, а не јавности. А „Српска реч” је објавила од прве до последње све изјаве тих људи већ у току тог поступка (...) Људи су се осетили прозвани и угрожени. Ми смо имали велике проблеме да те људе припремимо и да им кажемо да то што они имају да кажу нама, морају да понове пред истражним судијом, јер једино тада они који су урадили нешто противзаконито одговарају... Сада се на суђењу каже да смо ми подметнули те људе, да смо им рекли да се пријаве добровољно. То је невиђена глупост”. Овом изјавом полицајац, „пасионирани читалац књига”, потврђује бар три чињенице у Српском покрету обнове одавно познате. Прва – постреволуционарна СДБ је припремала убице Ненада Бујошевића и Ненада Илића да кажу у истражном поступку оно што су казали. Чињенице говоре да су њихови искази били у потпуном складу са Ђинђић-Михајловићевим принципом селективне правде – као организатори и извршиоци нису поменути они припадници СДБ који су помогли ДОС-у да 5. октобра 2001. године преузме власт у Србији. Друга – када властодршцима лоше крене у реализацији постављених циљева – први кривац је обавезно независна штампа. Збога пута – крива је „Српска реч”, једини

српски недељник који Ђинђићев кабинет не држи под својом контролом: према Петровићевом мишљењу да „Српска реч” није објавила сва сведочења дата у истражном поступку, Бујошевић и Илић би на суђењу остали у оквирима изјава које су дали у истражном поступку. Петровић, лоше интерпретирајући неки од криминалних романа који му је као „пасионираном читаоцу књига” дошао под руку, сматра да је „Српска реч” угрозила безбедност убица са Ибарске магистрале. Они би заувек били безбедни да је све било обавијено велом тајности попут оног демотирања прислушних уређаја за које је Горан Петровић тврдио да их је СДБ поставила у стану Вука Драшковића, одбијајући да их демотира у Драшковићевом присуству да не би била угрожена безбедност полицајаца који су их монтирали!

Горан Петровић потврђује, залажући се за свој принцип тајности, и разлоге због којих су фотографије убица Бујошевића и Илића објављене тек након отпочињања судског процеса: објављивање фотографија после првог саслушања убица учинило би да се они осете небезбедним и да одустану од сценарија направљеног у постреволуционарној СДБ („ми смо имали велике проблеме да те људе припремимо и да им кажемо да то што они имају да кажу нама, морају да понове пред истражним судијом”, каже Петровић). Дакле, по Петровићу – приоритет у случају атентата на Ибарској магистралу био је **безбедност извршилаца унапред припремљеног вишеструког убиства!**

Горан Петровић, у присуству аутора култне емисије БК Телевизије „Није српски ђутати” поручује „Српској речи” да **ђути!** Међутим, да ли је при томе Петровић поставио себи питање да ли је српски лагати? Очигледно, овај „пасионирани читалац књига” ни не размишља о овом питању. Да је то тако потврђује и ова његова изјава дата за недељник „Нин”: „Српски покрет обнове и Даница и Вук Драшковић имају опсесију бившим командантом Јединице (за специјалне операције СДБ) Милорадом Улемеком Легијом. Нико од тих 50-70 људи (који су сведочили у истражном поступку – прим. а.) није помињао Легију. Прича да је Легија био у комбију и да су га препознали

неки милиционери потиче од експертског тима СПО-а”. Овако говори човек који за себе тврди да „ни у ком контексту није заинтересован за истрагу” о стравичном злочину почињеном 3. октобра 1999. године. Већ сама та чињеница оспорава му право да говори о истрази у било коме контексту: ако начелник Ресора ДБ тврди да није заинтересован за истрагу о злочину који су починили његови службеници он не само да треба да буде смењем већ и ухапшен. Осим тога, прича која наводно „потиче од експертског тима СПО-а”, како тврди Петровић, представља сведочење саобраћајних милиционера Светозара Новаковића и Мирослава Љубића, дато у три наврата у току истражног поступка. Сведочење објављено у „Српској речи” бр. 270 (23. маја 2001) ова два полицајца дали су пред истражним судијом Небојшом Живковићем. Као пасионирани читалац Петровић би могао да прочита записнике са тих сведочења и да у њима нађе опис припадника СДБ са истетовираном ружом на врату који је спречио поменуте полицајце да искључе из саобраћаја камион убицу и тако му омогућио да настави пут ка месту злочина. Тај опис се поклапа са описом пуковника Легије, Ђинђићевог миљеника из СДБ, што сведочи и истетовирана ружа на врату – заштитни знак припад-

ника Легије странаца у којој је служио и Милорад Луковић Легија. Ако Горан Петровић заиста уме да чита – „Српска реч” га упућује на елементарну литературу о вођењу истражних поступака. У њој ће наћи потврду да је оно што су видели полицајци Новаковић и Љубић сасвим довољно да се Легија позове пред истражног судију. А да не говоримо о томе да су убице Бујошевић и Илић, као и десетине других учесника атентата на Ибарској магистралу, припадници Легијине Јединице за специјалне операције. Дакле – није српски лагати!

ДОС-ОВА КОЛАТЕРАЛНА ШТЕТА

Бивши режим је у својим пропагандним акцијама без изузетка прелазео границе реалног, користећи се при томе језиком који су разумевали само у врху владајуће партије. Свако поређење сурове стварности у Србији са њеним описом сачињеним

од стране властодржаца наметало је неизбежан закључак да језик којим се они служе нимало не личи на језик којим грађани Србије говоре. Овај закључак се односи и на период обнове земље после НАТО агресије на СРЈ. У том периоду буквалног плљачком целокупног становништва, о чему сведочи драстичан пад животног стандарда грађана Србије, стварани су фондови за обнову порушених мостова, оштећених саобраћајница, школа, болница... У „другој фази обнове“ левичарско-радикалска власт покушавала да подмићи грађане уочи избора обнављајући инфраструктуру на локалном нивоу. Пример таквог деловања бившег режима најбоље се уочавао у градовима у којима је опозиција имала значајна упоришта. Један од тих градова био је и Ваљево. У том граду левица је уочи претходних избора предузела низ захвата на обнови и изградњи инфраструктуре, пошавши најпре од наставка изградње главне ваљевске саобраћајнице у четири коловозне траке. Истовремено, локална власт започела је обнову коловоза у већем броју осталих важних ваљевских улица. Пропагандна Обнова захватила је, чак, и коловозе и тротоаре на путном правцу према комплексу базе на у селу Петници. Заиста, Ваљево је месецима уочи протеклих избора остављало утисак градилишта. Истини за вољу, мора се признати да су левичари за објекте своје Обнове изабрали оно што је видљиво сваком грађанину, оно што делује као прворазредни предизборни плакат, заборављајући на многе проблеме који би у свакој цивилизованог средини били први на списку оних које треба решавати у хитном року. Један из низа таквих проблема везан је за градску канализацију у делу града који се налази у близини новог тржног центра (који је, такође, грађен, у време левичарске локалне власти): читаво велико ново насеље Пети пук својевремено је прикључено на канализациону мрежу овог дела града, пројектовану за петоструко мањи капацитет. При свакој већој киши, и данас, у време Нове Демократске Власти, у том делу Ваљева из канализације отпадне воде продиру у дворишта кућа, купатила и кухиње правећи хаос. Грађани овај проблем решавају како знају и умеју, најчешће механичким затварањем канализације према својим становима!

Ова инфраструктурна „ситница“ много говори о озбиљности оних који су својевремено Ваљево укључили у левичарску акцију „Нема Отпора док траје Обнова!“

Ваљевска обновитељска епизода у овом тексту је нашла место не да би подржала Коштуничин јавно изречени став да је Обнова била позитивна акција бивше власти, већ да би се јасније истакло шта је Србија, а у њој и Ваљево, добила доласком, како у ДОС-у непрекидно истичу, Нове Демократске Власти. Доласком ДОС-а на власт у Ваљево обустављена је градња свега онога што су Обновитељи били започели: на чувеним Тракама (коловоз са четири траке поменут на почетку текста) прекинути су сви радови, чак је и део Трака који је завршено асфалтирао и даље (више од годину дана!) затворен за саобраћај јер ДОС-ова власт није у стању да изгради неколико прикључака на њега. Оно што су левичари асфалтирали, асфалтирано је, није настављено тамо где су они престали 5. октобра. Тротоари према Петници и даље су незавршени а грађани у делу града око новог тржног центра и да-

ље дежурају за време киша држећи у рукама засуне за затварање канализације. Не дај Боже да неко из тога дела града оде из куће за време падавина!

Попут Ваљева и Лајковац, град на чувеној Лајковачкојрузи, којим је владао, како ДОС-ови медији тврде, деспот Драган Марковић, чекао је годину дана на завршетак реконструкције коловоза у главној улици, реконструкције која је при самом завршетку прекинула након Петооктобарске револуције. Возила која су се у последњих годину дана кретала путем Београд – Ваљево у лавиринтима су Лајковац заобилазала, док је ДОС-ова локална власт размишљала да ли да доврши оно што је деспот Марковић започео.

У оваквим околностима ваљевски недељник „Напред“ сумира једногодишње резултате ДОС-нове локалне власти (не сумњамо у то да је то на сличан начин учињено и у Лајковачкој филијали ДОС-а). „Испуњен уговор са народом“, наслов је текста у „Напреду“ у коме се резултати општинске власти оцењују највишим оценама. „Ако нам је циљ био да у ових годину дана поставимо темеље једног модерног градског система, онда смо у томе у потпуности успели“, казао је за „Напред“ Томислав Миловановић председник СО Ваљева, износећи, при томе, и оцену да ће „на тим темељима у блиској будућности бити започето зидање модерног европског Ваљева“. Председник ваљевске владе Жарко Ковач, истичући да је ДОС-ова локална власт „преузела материјално и морално изопачен и квазидемократски систем“, залажио се „отпочињање приватизације у ваљевском региону тендерском продајом предузећа, што ће, како је нагласио, довести до уређења привреде „по моделу западноевропских земаља“.

Тако изгледа ДОС-ова слика „модерног европског Ваљева“. У стварности, метафору за успешност нове локалне власти представља празан плац на коме се пре НАТО агресије на СРЈ стајала централна зграда МУП-а у Ваљево. Рушевине зграде су раскрчене, нова зграда није никада саграђена, а МУП се преселио у управну зграду „Крушика“, бившег српског гиганта у области металопераћивачке индустрије. На месту где су били паркирани многобројни аутомобили радника „Крушика“ данас се налазе плави полицијски аутомобили као сигуран знак да о оживљавању производње у „Крушику“ нема ни говора. „Крушик“ и некада позната ваљевска предузећа „Машинорад“, „Ферум“, Стеван Китловић“, „Елиндр“, „Градац“ и „Милан Филановић“, које председник СО види као темељ европског Ваљева, данас не могу бити темељи ни за изградњу средњег балканског села – толико су у Милошевићевој ери били изван свих савремених индустријских токова да их ДОС не може оживљавати пуким наклапањем о „испуњеном уговору са народом“. Тендерска продаја ваљевских предузећа, о којој је говорио председник општинске владе, могла би се односити само на компанију „Вујић-Ваљево“, али, нажалост, та компанија је већ у приватним рукама.

Овај аутизам ваљевских властодржаца који у једном општем расулу некада великог индустријског центра види модеран европски град, општа је болест владајуће српске коалиције, болест која је доведена до пароксизма у чувеном плакату Демократске странке „Речено – урађено“ у коме се, у складу са новом партијском држа-

вом“ описују успеси српске владе као да је у питању извештај о раду Извршног одбора ДОС! У искривљеној оптици ДОС-ових челника појављују се готово Риплијевске конструкције када се описују успеси ове коалиције. У тим описима зиме су хладније, асфалтирани путеви дужи, реконструирани мостови бројнији, број аутобуса у градском саобраћају већи него у стварном животу. Ово ДОС-ово пресликавање стварности у комунистички рај, приказано на примеру Ваљева, налазимо широм Србије. Илуструјмо, на крају, ову тврдњу и следећим примером. Љиљана Перовић, секретар Већа грађана Скупштине СРЈ, ДОС-ов кандидат за одборника Скупштине града Београда на поновљеним локалним изборима, у свом промотивном летку обавештава бираче да је актуелна градска власт учинила следеће: „Јавни градски саобраћај појачан је са 129 на 750 возила дневно, реконструирани су и поправљени мостови и стотине километара улица, Београд је огрејан у једној од најоштријих зима од 1945. године...“

Дакле, саобраћај у Београду је појачан за 481% (!), поправљене су и реконструирани улице у дужини која одговара растојању између Београда и Будве (!), а зима у којој је права реткост била да температура силази испод нуле проглашена је „једном од најоштријих зима од 1945. године“!

Закључак: ДОС је испунио Уговор са народом. Насиље које је при томе извршено над чињеницама, на пример, онима које говоре о посрнулој ваљевској индустрији, возном парку ГСП-а, асфалту за демократију и према званичним подацима Метереолошког завода Србије – добронамерни ће сматрати колатералном штетом.

ДУВАН, ДУВАН!

Ђинђић и чланови његовог кабинета, кад год се маше руком за предлоге нових закона о универзитету и информисању – и даље напињају дуванкесу! У ДОС-овом Програму за демократску Србију (кога Београђани називају „Програм речено – не урађено“), у делу који се односи на рад републике владе у првих 100 дана мандата, под тачком 7. налази се Закон о јавном информисању, а под тачком 8 – Закон о универзитету. У том програму Закон о дувану се не помиње. Ни 248 дана након ступања на власт Ђинђићев кабинет не дозвољава да пред посланике Народне скупштине дођу предлози нових закона о универзитету и информисању (настављамо са овим бројањем дана као што је својевремено „Младина“ одбројавала дане до пензионисања Станета Доланца). Универзитета нема, али дувана има – као да поручују из Ђинђићевог кабинета. Закон о дувану је приоритет и у њему ће наћи место и тендери за транспорт и тендери за производњу. Напада на владу ће бити, али издржаћемо, каже Ђинђић. Ђинђић, трећи српски реформатор, како сам себе назива, озбиљно је загазио по реформама. Доћи ће на ред и универзитет. Нови закон о универзитету биће онај који је направио Дача Марковић и који је Милошевић усвојио 1992. године. У њему постоје одредбе које су у директој супротности са предизборним обећањима ДОС-а (на пример, партиципација владиних представника у органима управљања универзитетима и факултетима). Међутим, уз кафу и цигарете, направљене по Ђинђићевом закону о дувану, неће бити проблема са повратком Милошевића на универзитет.

**ЖАРКО КОРАЋ,
ПОТПРЕДСЕДНИК РЕПУБЛИЧКЕ ВЛАДЕ**

Психолог који више не замењује тетку

Претпостављамо да Кораћ мисли да је у „другим земљама” много је вредније бити и успешан психолог него политичар. Зашто онда не прихвата Коштуничин захтев за темељну реконструкцију српске владе?

Милена М. ПОДОВИЋ

Жарко Кораћ, потпредседник српске владе и нека врста њеног портпарола, и Миливоје Глишић, бивши новинар и колумниста познатог српског недељника, данас су коалициони партнери: влада чију већину сачињава коалиција у којој је Кораћ један од лидера именовала је недавно Глишића за југословенског амбасадора у Аустралији. Овакав степен политичке сродности ова два политичара даје посебну специфичну тужину мишљењима која су они некада давали један о другоме – на пример, мишљењу које је Глишић о Кораћу изнео у својој некадашњој сталној колумни у Нину, неколико дана након изборне конференције Грађанског савеза Србије, на којој је Кораћ био противкандидат Весне Пешић на избору председника ГСС („Нин”, 29. март, 1996):

„Кад сам упућеног колегу питао шта је суштина сукоба у Грађанском савезу Србије, лаконски је одговорио: сујета и жаловост. Сујетна жаловост! Жарко Кораћ – ево, напуниће педесету – до сада је објавио само једну књигу: „Човек и град”. А хтео је, док није одустао, да буде председник Грађанског савеза, уместо нешто продуктивније Весне Пешић (...). Док је Весна са стилендијом шест месеци боравила у Америци, у странци је замењивао потпредседник Кораћ, па су се Кораћеве свидели одласци у амбасаде, приједи, ТВ изјаве, путовања, конференције за штампу... Каже колега: прорадила сујета! Тумачење поједностављено, али боље нема”.

У окршају са Весном Пешић, Жарко Кораћ је прибегао својој омиљеној методи – обраћању политичком неистомисљенику речником дипломираоног психолога. Том приликом присуство Весне Пешић на политичкој сцени Србије, како сведочи поменути новопечени амбасадор, Кораћ је дијагностицирао као позицију у којој се она свесно нашла да би лечила своје сексуалне фрустрације. Весна Пешић, револтирана том изјавом, јавно је сопштила да Грађански савез Србије неће себи дозволити да постане прибежиште људима рођеним у мешовитим браковима, што јој је аутоматски прибавило оцену да је српски националиста. После овог сукоба Кораћ

је напустио ГСС и са групом истомишљеника основао Социјалдемократску унију.

ОСЕЋАМ СЕ СРБИНОМ И ЈУГОСЛОВЕНОМ

Жарку Кораћу (Кораћ: чекић што се коњи кују, Вук Караџић, „Српски рјечник”) се не може оспорити да је у свом дуго битисању на српској опозиционој сцени своје политичке и противнике и сараднике најчешће оцењивао кроз њихову толеранцију према припадницима других нација. Екстремни националисти су добијали све саме негативне оцене код проф. Жарка Кораћа. „Осећам се Србином и Југословеном, мислим да је само начин на који ја доживљавам своју националну припадност различит – код неких људи је за припадање својој нацији потребно негирати друге нације или их мрзети, што је крајње бесмислено и негативно, па сам можда ја, управо за ту категорију, мање Србин него што јесам”, рекао је крајем 1995. године за „Блиц” Жарко Кораћ. Ко се све од учесника на српској политичкој сцени може уврстити у поменути категорију људи који, да би били Срби, имају потребу да негирају или мрзе друге нације? Одговор на ово питање Кораћ даје у свом говору одржаном на поменутој изборној седници ГСС, у својству кандидата за председника те странке: „Опозиција је без стварних политичких идеја, лидерска и политички недоследна. Један њен, и то не баш значајан део (говор је одржан 24. марта 1996. године у време када је СРС формално фигурирала као опозициона странка – прим. М. П.), поседује паравојне формације које су оптужене за тешке злочине, почињене у Хрватској и посебно у Босни и Херцеговини. То не сужава, већ у потпуности онемогућава политички дијалог унутар опозиције (Кораћ говори ово две недеље након донесене одлуке да се формира опозициона коалиција „Заједно” – прим. М. П.). Ви не разговарате са политичким противницима, већ са људима који сносе најдиректнију одговорност за страшне злочине, које су често починили уз значајну подршку власти. Али и онај део опозиције који нема паравојне јединице подржавао је националну политику власти и он се мора изоловати. Борба за гласа-

че у Србији водила се преко подршке једној монструозној политици, која је у Босни и Херцеговини укључивала елементе геноцида (овим ставом, који се нашао и у новој оптужници коју је Карла дел Понте подигла против Милошевића, Кораћ недвосмислено циља на сарадњу коју дуго имала ДС и ДСС са Караџићевом и његовом СДС – прим. М. П.). Сести за преговарачки сто са таквим људима, значи послати поруку бирачима да никаквог морала у политици нема и да смо сви не само морално, већ и коначно и политички исти”. Ни годину дана касније, у време великог грађанског протеста у Србији и најжешћих сукоба опозиције са Милошевићевим режимом, Кораћ не одустаје од критике позиције ДС и ДСС према националној политици коју су Милошевић и Караџић водили у Босни и Херцеговини („Наша Борба”, 22.3.1987): „Код нас је опозиција кратког даха, што показује искуство Паралелног парламента. Истрајност на улици је задивљујућа (Кораћ мисли на грађански протест – прим. М. П.), али то су пре свега грађани. Код нас није јасно шта је демократска опозиција. Странке које су отворено подржавале геноцид у Босни или ћутале о најмонструознијим злочинима и даље ћуте”. Да се не би у јавности нагађало на кога се из демократске опозиције у највећој мери односе Кораћеве критике, он ће рећи и следеће („Блиц”, 24.11.1995): „Једном ће се све то јако озбиљно и брижљиво прегледати и о томе говорити. Важно је да ће у тој фази Грађански савез бити странка која ће имати најмање проблема, зато што смо у извесном смислу о овоме што се догодило и шта ће се догодити говорили све време. А занимљиво је да неки други мењају колосек и почињу да говоре слично причу тек сада. Уосталом, видимо колико лутају неки страначки лидери, рецимо – Зоран Ђинђић, који може да се узме као типичан пример. Сваки дан од њега чујемо неку нову, друкчију изјаву”.

ОД НЕМОГУЋНОСТИ САРАДЊЕ СА НАЦИОНАЛИСТИМА ДО ЗАЈЕДНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

Ригидни став који је имао према носиоцима погрешне националне политике у Србији, који је ескалирао на изборној конференцији ГСС 1996. године Кораћевом изјавом да је том политиком у потпуности онемогућен политички дијалог унутар опозиције, Кораћ ће напустити неколико недеља касније, непосредно по оснивању СДУ. Суочен са растућом популарношћу опозиционих партија које су предводиле велики грађански протест 1996-1997. године, Кораћ је схватио да ће политички преживети само у случају да ослаби своје круте услове за међупартијску сарадњу. Одједном, губи се Кораћева прича о немогућности политичког дијалога унутар опозиције и сарадња се нуди свим партијама, укључујући ЈУЛ, СРС и СПС („Наша Борба”, 11. мај 1996): „Кад се будемо ангажовали на неком пројекту понудићемо сарадњу свима који су спремни да у датим околностима подрже тај пројекат који не мора бити наш, већ заједнички. Значи, не морате бити члан странке или, можете бити члан неке друге странке, па и супротне, ако подржавате тај пројекат. СДУ ће окупљати људе

на темама. Странке имају нечег секташког у себи. Ми знамо само за коалицију и појединачна деловања. Хајде да направимо нешто треће – да странка предложи пројект, да се учесници пројекта сложе око минималних циљева, да заједнички делују, а кад се пројекат заврши да се разиђу до следећег, који може бити у другом саставу". Речено – неучињено! СДУ никада није започела са оваквим деловањем али је Кораћева порука била делотворна и јасна: **заборавимо погрешну националну политику и сарађујмо!** Да је ова тврдња потпуно тачна доказује данашња најтешња сарадња СДУ са ДС.

Као што се овим позивом на сарадњу срушио мит о Кораћевој непоткупљивости када је у питању његова осуда на-

тање да ли је свестан чињенице да сличне ставове заступа и Адем Демаћи, Кораћ одговара: „Нисам (као Демаћи) рекао самоодбрана, већ – производ. Ту почињу моје разлике у односу на господина Демаћија. Чини ми се као да је неко желео да се на Косову појави отворени тероризам, да би имао шанси за насилно решавање косовског питања”.

КОШТУНИЧНА ФОТОГРАФИЈА СА АУТОМАТОМ И ХРВАТСКА РОК ПЈЕСМА

Овакв Кораћев став утицао је у значајној мери на формирања става у међународној заједници према коме следи да је стварање ОВК било албански одговор на „вишегодишњу ужасну српску репресију”. Међутим, и овај свој став Кораћ је релативизирао након уласка у српску владу. Боравићи у Хрватској након октобарских догађања у Србији прошле године, Кораћ је морао да одговара новинарима на многа неугодна питања од којих се једно односило на чувену Коштуничну фотографију начињену на Косову са аутоматом у руци. Ево Кораћевог одговора на то питање („Данас”, 14-15. октобар 2000; потребно је обратити пажњу на чињеници да тада влада Србије још није била угрожена критикама из ДСС-а): „До прије седам дана Коштуница је био председник једне конзервативне, националне странке, сад је председник државе и он зна у чему је разлика (...) Коштуница свакако изражава став већине Срба, гдје је национално осјећање још увијек јако, али није другачије ни у већини земаља бивше Југославије. За ову фотографију вам могу рећи да је необична чак и за нас који Коштуницу знамо. Он свакако није милитантан човек и то је несретна фотографија коју ће му турати под нос и касније. Свијет нас не треба стално гледати црно-бијелим, како каже једна ваша велика рок пјесма. У том свијету Србима је намијењено мјесто онога ко је црн. То је погрешно”.

Међутим, Кораћ је препустио Коштуницу „црно-бијелим” сликама које свет прави о Србима, чак је и допринео њиховом прихватању, чим је Коштуница ставио до знања Ђинђићу да жели у републичкој влади половину министарских места за своју странку.

Ево тога Кораћевог повратка на стару слику о ДСС и њеном председнику („Интервју”, 8-9. септембар, 2001): „Чини ми се да је један број људи, уплашен тога шта ископавање масовних гробница и изручење Милошевића могу да значе за њихову судбину. Они су кренули у одсудни политички бој против владе Србије која је одлучна да се обрачуна са криминалом. Нашли су уточиште у кабинету председника СРЈ и, изгледа, у њему самом. (...) Позитивна енергија после 5. октобра се истопила, за шта највише окривљујем ДСС, која ће бити највећи губитник, уз председника Војислава Коштуницу. (...) Појавила се авет наше прошлости и кристализују се наше позиције, једна која же-

ли укључивање у Европу и друга, практично, антиевропејска која мисли да ће у националној реторици наћи подршку за мит да се реформе могу безболно обавити”. Не треба сумњати да је, по Кораћу, Носилац проевропске политике управо Зоран Ђинђић – страначки лидер који лута, како је некад говорио Кораћ.

МИ СМО ИЗБЈЕГЛИ РИЈЕЧ ЈУГОСЛАВИЈА

Најмање што се могло очекивати од Жарка Кораћа јесте да напусти своје југословенство о коме је толико пута афирмативно говорио („Ја сам Србин и Југословен!”). Кораћеве брутално напуштање југословенске опције постало је уочљиво тек након његовог поменутог боравка у Загребу. Ево како се то догодило („Данас”, 14-15. октобар 2000): „Када смо стварали, још као опозиција, платформу будућих односа Србије и Црне Горе ми смо избјегли, на молбу Црногораца, ријеч Југославија. Прихватио је то тада и Коштуница. Говорили смо о државној заједници Србије и Црне Горе: (...) Особно мислим да ће неко вријеме постојати та државна заједница, али то наравно није Југославија, која је престала постојати када је из ње изашла Словенија”.

Колико је ова Кораћева загребачка изјава у складу са предизборним обећањима коалиције у којој је он један од лидера, може се видети и из овога цитата, преузетог из програма Демократске опције Србије, понуђеног бирачима уочи прошлогодишњих избора: „Ми, долепотписани посланички кандидати, који ћемо чинити парламентарну већину, обавезујемо се да ћемо већ **првог дана првог заседања** новоизабране Скупштине изгласати следећих десет аката у циљу враћања поверења народа у **државу** и њене органе”. Држава о којој је реч о овој заклетви посланичких кандидата ДСС-а, међу којима је био и Жарко Кораћ, зове се Југославија, иако Кораћ тврди да не постоји. Од десет аката наведених у програму ДСС-а после текста „заклетве”, од којих се пет односе на савезну државу, ниједан није донесен **првог дана првог заседања Скупштине**, како предвиђа „заклетва”. Разлог за то треба тражити и у Кораћевог ставу о држави у чијем парламенту је посланички кандидат владајуће већине.

Очигледно, ове драматичне промене Кораћеви политичких ставова последица су његовог избора да се политиком професионално бави.

Иначе, и његов став о бављењу политиком доживео је драматичне промене. У време када је на државној телевизији водио емисију за децу „Недељник” (одговарао је на писма деце од седам до седамнаест година, због чега је у „ТВ новостима” назван „психолог који замењује тетку”) Кораћ је имао обичај да каже (Миливоје Глишић, амбасадор, „Нин”, 29. март 1996): „Мислим да је власт **неодољива само у примитивним заосталим друштвима**, у којима се тешко људи афирмишу на други начин. У другим земљама много је вредније бити успешан **привредник него политичар**”. Претпостављамо да Кораћ мисли да је у тим „другим земљама” много је вредније бити и успешан психолог него политичар. Зашто онда не прихвата Коштуничин захтев за темељну реконструкцију српске владе?

(Наставиће се)

ционалне политике која је распиривала ратне сукобе на просторима бивше СФРЈ, тако се Кораћево одбраманом неких потпуно погрешних Коштуничних потеза срушио и његов углед у међународној заједници зарађен на тумачењу узрока настанка албанског тероризма у јужној српској покрајини. Ако некога данас чуди зашто Ханс Хакеруп без устезања саопштава нашим државним званичницима да је данашњи лов на Србе на Космету одговор Албанаца на злочине које су Срби чинили на Косову, промовишући на тај начин тезу о колективном злочину српског народа, нека погледа шта о том проблему мисли одавно Жарко Кораћ, актуелни потпредседник српске владе („Демократија”, 16. март 1998): „Отворено ћу рећи оно што сви избегавају јавно да кажу: на Косову годинама влада ужасна репресија. У Србији се нико никада због тога није бунио. Мислим да је та репресија у великој мери произвела тероризам”. На пи-

Отишло злато, остало блато

Од када је Влада Републике Србије најавила да ће приступити приватизацији РТБ-а, у овом рударском граду влада нека врста ванредног стања. Они који су користили финални производ, бакар, да стекну високу зараду за себе поново су почели да трљају руке, док рудари сваки нови дан са зебњом ишчекују, да виде да ли ће се наћи на листи од 6000 радника који ће остати без посла.

БЛАГИЦА КОСТИЋ

Велику прашину поводом свега што се последњих десет година а поготово последњих годину дана у Бору дешава подигли су **мр Бранислав Михаиловић** и **Бождар Богдановић**, дипломирани инжењер металургије, 25 година запослен у Рударско-топионичарском басену Бор.

Недавно су у просторијама борског Отпора изнели низ оптужби на рачун старе управљачке гарнитуре РТБ-а, али и на рачун новопостављене ДОС-ове гарнитуре овог гиганта. Они су указали на повезаност и старог и новог руководства са самим врхом домаће и светске мафије. Чак је и РТС објавила кратак извештај са ове конференције, али је већ сутрадан уследио демант који је потписао директоријум РТБ-а. У том демантију је речено да је Бождар Богдановић „човек са неиспуњеним амбицијама“, али ни једном речју нису демантовали његове наводе.

А ево шта је инжењер Божа Богдановић рекао:

„Крајем 1988. Југотехна и Југометал понудили су РТБ-у 10.000 тона концентрата бакара, у коме је било много веома отровне живе. Тадашњи директори РТБ-а су одбили да га купе. Касније је фирма MARK RICH (преко Генекса) понудила РТБ-у тај исти концентрат. Директор маркетинга у РТБ-у (односно директор комерцијалних послова) Милија Грујић одбио је да потпише налог па је уговор склопио Нинослав Цветановић. Концентрат је пристигао у Бор у периоду од 11.8. до 5.9.1989. Након обављеног посла, фирма Mark Rich, која је пре тога била пред банкротом, одједном је процветала. Отворили су нове фирме: West Point, Rivieru и Гленкор у Њујорку, затим East Point у Лондону, филијалу Гленкора у Лондону и Швајцарској, Ју-Поинт у СРЈ итд.“

Што се РТБ-ових директора и осталих учесника у том послу тиче, они који су, по Богдановићу, испрљали руке – напредовали су:

СМЕНЕ И ПОСТАВЉЕЊА

„Нинослав Цветановић је убрзо постао генерални директор РТБ-а. Мр Никола Шаинович је отишао на место министра. Касније, 1997, постао је и председник Савезне комисије за радиолошку заштиту?! Томица Раичевић је, све до болести, променио неколико функција, од привременог директора „Политике“ до министра вера у Влади Србије. Коста Прстић (кум проф. др Чеде Кнежевића и мр Шаиновича) постао је помоћник министра за енергетику и рударство у Влади Републике Србије (и остао на тој функцији до пре пет месеци). Михаило Килибарда је напустио Бор и запослио се као представник РТБ-а у фирми Mark Rich у Лондону. Проф. др Раде Чолић

КО ЈЕ БОЖА БОГДАНОВИЋ

Скоро три деценије ради у Топионици РТБ-а, као дипломирани инжењер металургије. Још 1992. био је потпредник ОО ДС, а касније је основао странку ДЦ у Бору. Сада је председник ОО ДЦ, члан ГО ДЦ од 1998. и члан општинског председништва ДОС-а.

добрио је место шефа представништва РТБ-а у Лондону. Зоран Младеновић постао је нови директор Маркетинга у РТБ-у, а касније представник РТБ-а у Лондону и Цириху. Др Филимоновић из Зајечара, који је јавно оправдавао куповину таквог концентрата, постао је министар здравља у Влади СР Србије. Тадашњи директор Југоинспекта у Београду, мр Мирослав Јаковљевић, и даље се, све до данас, задржао на тој одличној плаћеној функцији. Бивши ректор београдског Универзитета проф. др Рајко Врачар и бивши министар унутрашњих послова Србије Радмило Богдановић остваривали су огромна месечна примања као чланови Управног одбора Југоинспекта (иако су то били без одлуке Скупштине Југоинспекта). Станоје Барлов (кум проф. Кнежевића) напустио је Генекс и запослио се у East Pointu у Лондону. Милош (Миша) Перовић напустио је Генекс и запослио се у Mark Rich-у у Њујорку.

Док су поменућа господа мутила воду, на другој страни дешавале су се узрочно-

последичне ствари: директор Института Винча др Перовић протерао је госпођу Нанду Ајдачић са места веома цењеног и поштованог шефа лабораторије у Винчи у привремену пензију. Милија Грујић је смењен са места директора Маркетинга. Због тога је ускоро поднео кривичне пријаве, али му још увек нису одговорили?! Новинар Миша Лазаревић из Бора, који је објавио неколико чланака у Вечерњим новостима о концентрату са живом, изложен страховитом притиску због тога, убрзо је умро у 45. години живота.

Драгутин Милановић (20 година радног стажа, завршио средњу геолошку школу, Вишу рударску и Металуршки факултет) смењен је са места шефа филијале Југоинспекта у Бору и добио је решење за плату, истоветно оном које су имали радници са основном школом. Чак им ни то није било довољно, па је по казни примао свега 20-40% и од тако ниског старта. Годинама је губио 60-80% плате и гладовао, на крају је зарадио ангину пекторис.

Тако је од 1988. године кренуло лагано пропадање Бора и његовог РТБ-а.

Једина фирма која је у Тимочкој крајини све ове године радила троструким капацитетом било је борско гробље. Просечна старост умрлих је око 50 година.

МИЛОШЕВИЋ, ШАИНОВИЋ И „YU-POINT“

На рачун уносног посла са РТБ-ом основана је филијала East Point-а у Београду, под именом Yu Point (у Бору се прича да су је основали брачни пар Милошевић-Марковић, уз помоћ Шаиновича). Неки веома важни и утицајни људи из Бора и Србије купили су рудник и флотацију бакара у Казахстану. Споменичу се Шаиновић, Манзаловић (до пензије, представник РТБ-а у Москви) и породица Милошевић. Митилинеос из Грчке, који је пре неколико година имао само ташну, машину, мобилни и малу фирму под својим именом, одједном је процветао, уз помоћ српских и борских пара и постао већински власник Трелче. Митилинеос и Гленкор су постали власници рудника олова и цинка и флотације у Зајачи и Сребреници и сада шаљу концентрат у „Зорку“ из Шапца на прераду, при чему они одлично зарађују, а „Зорка“ прави губитке и рабује опрему. Са поменутих фирмама се пословало на велико, па су направљена и велика дуговања:

РТБ дугује Yu Point-у 26 милиона долара?! РТБ дугује Гленкору из Швајцарске 4.000 тона бакара (око 6,5 милиона долара)?! РТБ дугује Митилинеосу бакар, сребро и злато у вредности од преко осам милиона долара?!

Сада Митилинеос и Гленкор воде преговоре да закупе једну линију у Топионици РТБ-а и купе неке погоне прераде, на рачун својих потраживања.

РУДА ЖИВЕ ЗАВРШИЛА У ТИМОКУ

Све ово што сам набројао, каже инжењер Богдановић, само је део последица куповине концентрата са живом у току 1989. године.

Међутим, очигледно је да није била у питању само ова трговина. Десет хиљада тона тог концентрата вреди око три милиона долара. Чак и да су тај концентрат добили на поклон од правих власника и продали га нама, три милиона долара су мале паре да се толико послова оствари, поготово у фирми која је пре тога била пред банкротом.

У чему је, онда, тајна?

Неки природни изотопи живе су радиоактивни. На жалост, то није било познато тадашњем директору Института у Бору и редовном проф. факултета Чеди Кнежевићу и тадашњем помоћнику генералног директора РТБ-а мр Шаиновићу (бившем асистенту, и куму проф. Кнежевића), па су за фабрички лист РТБ-а изјавили да жива није опасна. То такође није било познато никоме из Југометала, Југотехне, Генекса, Југоинспекта, Привредне коморе Србије и СФРЈ и барске луке?

Као обичан дипл. инж. металургије, у мојој скрипти под називом Хемиска токсиколошка енциклопедија, о живи сам написао мало другојачије: Природни изотопи Хг-197; Хг-199 и Хг-205 су природно радиоактивни изотопи. У тих преко 500 килограма живе (ако уопште смею да верујемо да је само толико живе било), близу 24%, односно преко 116 кг живе било је у облику набројаних радиоактивних изотопа (у непрекидном радиоактивном распадању и у стварању нових радиоактивних и стабилних изотопа), и то под условом да није било и других радиоактивних минерала, који често прате минералне живе.

Већ сам рекао да фирма Mark Rich, ипак није могла да заради више од три милиона долара. Међутим, тај посао је свима њима дао идеју. Пошто су се уверили да се на граничним прелазима, и у целој СФРЈ, не врши контрола радиоактивности, добили су зелено светло за увоз радиоактивног отпада и концентрата са природним радиоактивним минералима. Касније је стигло неколико рекламација из иностранства на квалитет бакара и сребра по питању радиоактивности (што је максимално заташкавано), али је највећи део произведеног радиоактивног бакара незапажено завршио у кућној техници (каблови и електро-мотори), у ауто и војној индустрији, злата и сребра у накиту и солима, сумпорне киселине у вештачком ђубриву (односно, касније у храни), при чему нико није ни контролисао те производе у СФРЈ на радиоактивност. Сама жива је углавном завршила у борској општини (у облику праха из топлиничких гасова) и у сливу Борске реке и Тимока.

Пукла је брука када је мр Нада Ајдачић пронашла огромну концентрацију природних и вештачких нуклеида на ушљу Тимока у Дунав и одмах након тога послали су је у превремену пензију.

Власник фирме Mark Rich је добро познат као трговац прљавим концентратима и оружјем. То је мафијаш, врло лошег пословног угледа, а ко са таквим човеком тикве сади није ништа бољи. А радили су са њима и они бивши и ови садашњи, наглашава Божа Богдановић.

Домаћа и међународна мафија сада жели да, уз помоћ садашњег руководства РТБ-а, Министарства за рударство и енергетику, и саме Републичке Владе, искористи процес приватизације у Србији и рашчерепа обезвређени РТБ. Намеравају да купе најрентабилније погоне из прераде, закупе део ТИР-а, а руднички део Мајданпека и Бора узму на невиђено под концесију. РТБ им од раније дугује, тако да би већи део посла обавили на рачун старих

дугова, хипотекарних кредита и огромних камата. Најмање трећину запослених одмах би послали на дуг принудни одмор (без повратка), а касније би њима и осталим радницима који губе посао понудили по неколико хиљада марака милостиње. То не смею дозволити!

На питање да ли је у протеклим годину дана, као један од челника ДОС-а у Бору, упозорио некога из Републичке Владе да се не иде у брзоплету приватизацију, Божа Богдановић каже:

РТБ-ова фабрика каблова из Зајечара преко приватног предузећа продавала је отпадни бакар борском делу РТБ-а? То приватно предузеће основано је син покојног Зорана Соколовића (бившег министра унутрашњих послова) и зет једног од потпредседника Шешељевог странке. Узгред, млади Соколовић је зарадио милионе у трговини са РТБ-ом, а још више уз помоћ Бокана и осталих мафијаша, у продаји шверцованих цигарета и у фришопу.

„Седмог августа 2001. јавно сам, на штрајку упозорења запослених у РТБ-у, пред око хиљаду присутних радника, предао коверат помоћнику министра за енергетику Војиславу Крстићу. У коверту су се налазиле и две копије фактура, као и доказ да је РТБ преко борске Југобанке и Вексим банке из Москве уплатио укупно 800.000 долара, на име „камате по авансу“ фирми „POLESTAR INTERPRISSE inc“ из Атине. Званични власник те фирме био је један од највећих српских мафијаша Владимир Бокан, који је два месеца касније (7. октобра) убијен у Атину.

КО ЈЕ СВЕ САРАЂИВАО СА МАФИЈОМ

На питање ко се све упетљао у посао са трговцима сумњивог реномеа, Богдановић каже: „Генерални директор РТБ-а био је Нинослав Цветановић. Сада је саветник новог генералног. Директор борске филијале Југобанке био је Бора Стојадиновић (један од ранијих потпредседника ОО СПС-а). Сада је помоћник генералног директора РТБ-а. Директор ТИР-а био је проф. др Веселин Савовић, који је сада професор на факултету у Црној Гори. Помоћник директора маркетинга био је Мића Првуловић (и сада је). Имам копију фактуре која доказује да су он и госпођа Жунић (блиска рођака Шаиновића) по налогу РТБ-а отпутовали на Кипар неколико дана пре септембарских избора?! Зашто баш тада?! На другој копији фактуре (коју је он потписао) види се да је РТБ исплатио 428.542 долара фирми ФЕРШПЕД А.Д. из Скопља, „на име услуга“. Којих услуга?! Да ли неко из Србије и Бора има капитал у тој фирми?, пита се инжењер Божа Богдановић.

Савест ми не дозвољава да мирно посматрам припрему да се РТБ (или најважнији његови делови) распродају будућашто, или дају у виду концесије. Продаја РТБ-а може одговорати само купцима (лоповима и мафији) и нашим људима који су добили мито да спроведу приватизацију на овај начин. Зато је РТБ последњих годину дана толико обезвређен.

Претходно руководиоство, уз помоћ Шаиновића, Крстића, Раичевића и мафије, само је припремило терен за ову распродају.

Од некадашњих 15.000 тона, свели су месечно производњу на свега 2-3.000 тона бакара (око 50% концентрата производи се у РТБ-у, а остатак добијамо на прераду из увоза). РТБ сваког месеца има преко два милиона долара губитака, а некада је остваривао исти толики остатак дохотка и испуњавао све обавезе. На пример, РТБ је 1990. дао држави око 150 милиона до-

лара у виду пореза на плате, плус остале порезе и царину.

Намерно нису улагали у отварање нових рудних налазишта, а оно у шта су улагали често је било погрешно (Церово, колектор итд). Пословодни одбор РТБ-а је уложио десетине милиона долара у недовршени хотел на Црном Врху... Мајданпек је постао „мртав град“, јер РТБ „није имао пара“ за раскривку. У тај споменик људске глупости треба уложити још око 50 милиона долара да проради, а после га сваке године дотирати са по неколико милиона долара. Благоје Спасковски (директор РББ-а) и Драган Думитрашковић (помоћник директора РББ-а) уништили су борско рударство и дозволили да се колектор за отпадне воде ослаби приликом изградње. Сада је потребно преко 10 милиона долара за санирање тог колектора. Уместо да кривично одговарају, они су се учланили у Социјалдемократију.

ДОС-ОВА ПОСТАВЉЕЊА

Осмог октобра тзв. штрајкачки одбор и подмлађени Управни одбор су у име ДОС-а сменили старог генералног директора и поставили Радета Јовића. Пре тога, Јовић је био секретар СКЈ у Бору, секретар СКЈ у Тимочком региону, председник Привредне коморе Тимочког региона, директор РББ-а и саветник смењеног генералног директора?! Он није извршио финансијску примопредају, нити су то од њега тражили чланови штрајкачког и Управног одбора?!

Крајем децембра, после смене Јовића и још петорице других директора (ни један од њих није био припадник ДОС-а?!), који је извршила „пијана руља“ (у којој сам био и ја) расписан је противзаконити конкурс за избор новог генералног директора.

Јавно сам их упозорио, каже Богдановић, у присуству г. Крстића, помоћника министра за енергетику, да поштују Закон о радним односима и да не дозволе да у Управни одбор уђу људи који имају конкурентске приватне фирме. Два сата касније изабрали су проф. др Чеду Кнежевића за председника Управног одбора, иако и врапци у Бору знају да његова кћи и рођењи брат (бивши начелник СУП-а у Бору и таст ДОС-овог министра здравља, др Обрена Јоксимовића) имају приватне фирме у Београду, преко којих су остварили огроман промет са РТБ-ом. Смешно или жалосно је и то да је проф. Кнежевић, као бивши директор Института, директно и индиректно одговоран за стотине милиона марака промашених инвестиција.

Тако је комисија (председник је био проф. Боривоје Лазић, а потпредседник проф. Кнежевић) од 13 кандидата по конкурсу изабрала за генералног директора проф. др Драгослава Гусковића, човека без икаквог производног искуства“, каже на крају дипл. инжењер Божа Богдановић.

Због свега што је отворено износио, Божа Богдановић је доживео само непријатности. Он и у овом тексту признаје да је, како га је назвало ново, ДОС-ово, руководство РТБ-а „човек са неоствареним амбицијама“, јер је његова амбиција била да већ неколико дана после 5. октобра почне хапшење лопова и мафијаша који су упропастили овај рударски гигант. Догодило се супротно и уместо да одговарају – многи од њих су унапређени. Поред ове карактеристике, инжењер Богдановић је од новог руководства добио и претње. Потпредседник ОО ДС Бора Вукоман Вранић је Богдановићевој супрузи рекао да припази на сина, док је председник СО Бор Крста Калчић (председник ДХСС у Бору) позвао пријатељицу породице Богдановић, Симониду Гаврић, да јој каже да не рачуна на место директора Центра за културу, ако настави са Богдановићима да се дружи.

Притисци се настављају, а биће све јачи ако усамљеном и храбрим Божи Богдановићу не помогну бољи и поштенији.

Опрост злочина – злочин

„За мене није реваншизам ако се људи који су у протеклих десет-дванаест година држали кључне позиције у овој држави, попут Милошевића, Милутиновића, Ојданића, Стојиљковића, Станишића, Марковића... ставе у неку врсту кућног притвора, како би се утврдила њихова одговорност и да им се суди по закону. То није реваншизам, то је позивање на одговорност, суђење за злочине која су почињена у периоду када су били на власти...” каже наша саговорница са Филозофског факултета.

Мирјана Калинић

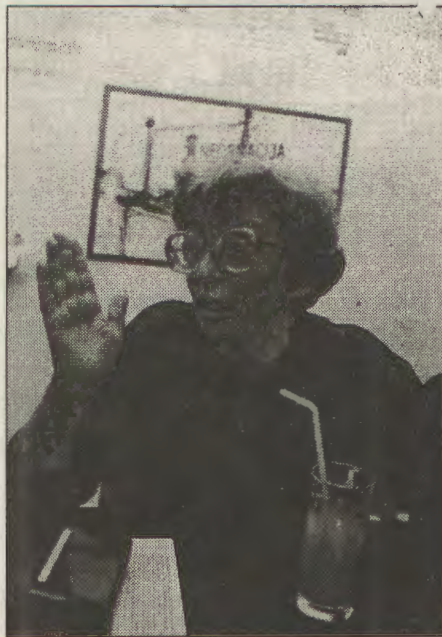
Отоме шта нова власт јесте а шта није урадила у протеклих годину дана мишљења су различита. Једни кажу да је оно што је требало да се уради за годину дана, урађено деведесет посто, док је оно што је требало да се уради за сто дана урађено делимично. Други тврде да је петнаест дана по преузимању власти, затвори требало да буду пуни. Како Ви као „неинфилтрирани у случај” гледате на ту причу?

Оно што нам се догодило пре годину дана не називам револуцијом, већ специфичним политичким покретом. Били су избори и њихови резултати су познати. Али, без једног масовног покрета, резултати тих избора не би могли да се реализују у пракси. Заједно са стотинама хиљада људи, присуствовала сам протесту за признавање изборних резултата. Била сам одушевљена масовношћу, великим бројем људи који су изашли на улицу. Посебно ме је одушевио штрајк рудара у Колубари. То је био фантастичан политички догађај, односно политичко-раднички штрајк. Радило се о једном заиста јаком покрету, иако је постојало ниподаштавање и презир према свему што је радничко и синдикално. Нешто ми је ипак засметало, прекомерно насиље, паљевина Скупштине, багер који је улетео у зграду телевизије. Осећала сам се у тим тренуцима некако чудно надреално, можда мало расцепљено. Нисам могла да схватим да могу и да плачем. Гледала сам све што се дешавало и плакала. Наравно нисам плакала за оним што се зове програм РТС, посебно не за програмом из ратних година. Свесна сам била да је РТС активно учествовао у очувању једног ауторитарног режима. Плакала сам због тог агресивног набоја који је био присутан приликом паљења РТС-а, а могли су буквално да уђу у студио одакле се емитује програм. Односно, да телевизију преузму људи који тај посао знају да раде.

ПРЕВИШЕ НАСИЉА!

Желели сте да се РТС преузме мирно и достојанствено?

Наравно, без паљевине и инцидената. После сам себи говорила да ми је став исувише моралистички. Покушала сам себе да убедим да у ситуацији када је маса људи на улици, ствари не могу другачије да се одвијају. Односно, не може се све контролисати да не буде насиља. Али, ко зна можда не би дошло до преврата да није било насиља. Јер, они који су били на власти у протеклих десет-дванаест година једино разумеју језик силе... Друга ствар, која ме је разочарала у протесту за признавање изборних резултата су плачке. Изношење свих могућих

ствари, столова, столица, компјутера, слика и разних апарата. Била сам просто згранута, говорила сам неким људима да се нисмо борили за крађу, већ против крађе. Али, такве ствари тешко се контролишу, када су масовни покрети у питању... Када се све сабере и одузме, ипак је то био миран револуционарно-политички преврат. Пошто се радило о рушењу једног ратног режима, мислим да цена није била висока, имајући у виду шта смо тиме добили. Захваљујући томе, један ауторитарни режим је коначно отишао са политичке сцене.

Поменули сте да цена није била висока, ипак пале су две жртве о којима се данас не говори, чак ни у време обележавања годишњице тих догађања?

Мислим да сам прочитала текст о оној младој жени из Смедерева, која је погинула 5. октобра прошле године. Морам признати да се преко тога прелази, као да жртвава уопште није ни било. Каже се да је тај октобарски преврат, револуција или како га већ зову био без жртава...

Те ноћи када се догодио преврат, највише сам се плашила контранапада. Плашила сам се да ће војска реаговати, потом разне паравојне и специјалне јединице, односно оружане јединице ДБ. Мислила сам да ће у току ноћи или пред зору кренути у контрапад. Политичари су заиста тада били у дилеми, да ли да иду даље од тог преврата. Без обзира што је Милошевић признао изборне резултате, ту огромну енергију пре-

бало је користити за даљи притисак. Знао да је то за политичаре велика дилема. Али, преврат је прошао као варијанта ненасилне револуције, дакле мирно и требало је то искористити. Шта под тим мислим? Буквално, 6. и 7. октобра прошле године требало је да се распишу председнички, републички и савезни избори. Одмах је требало да захтевају да Милан Милутиновић поднесе оставку на место председника Републике. Тај рез значио би дисконтинуитет у односу на претходну власт. Политичари су се плашили да такав рез не изазове контраефекат, односно да не дође до контра удара и повратка старих снага. Плашили су се вероватно да ће они који су учествовали у преврату, не само завршити у затвору, већ да ће им се десити нешто још горе. Али, треба признати да је тада било довољно друштвене енергије да се добије много више. Односно да се изнуди много више тим ненасилним отпором. Овако се ушло у неку врсту дила и компромиса између старог режима и нових политичких снага. На жалост, такво понашање се наставило и протеклих годину дана. Имамо, с једне стране неку врсту компромиса, а с друге стране спорост у спровођењу неопходних социјалних и политичких промена.

НЕМА РЕВАНШИЗМА?!

Да ли је резултат тог „дила” и прича која се често много чути у јавности да реваншизма неће бити?

Јесте, та прича „реваншизма неће бити” кренула је са савезног нивоа. Али, ту причу могу само делимично да схватим. Само уколико подразумева неку неконтролисану осветоу. Односно, уколико подразумева линчовање људи који су били на значајним политичким функцијама или на челу већих медијских кућа. Или да је рецимо Милошевићу пресудио неки преки револуционарни суд, по румунском систему. То је за мене реваншизам. За мене није реваншизам ако се људи који су у протеклих десет-дванаест година држали све кључне позиције, попут Милошевића, Милутиновића, Ојданића, Стојиљковића, Станишића, Марковића... ставе у неку врсту кућног притвора како би се утврдила њихова одговорност и да им се суди по закону. То није реваншизам, то је позивање на одговорност, суђење за злочине који су почињени у периоду када су били на власти. За мене је главна тачка те оптужнице рат који се водио на простору сада већ бивше Југославије. Требали су да буду оптужени за ратне злочине... У врло краткој периоду, новоизабрана скупштина требала је да именује судије Врховног и Уставног суда... да постави нове људе на кључним институцијама овог друштва. Одмах је требало констатовати да ли имамо Хашке оптужнице,

пошто је све припремљено и започети процес. Ту нема размишљања у смислу кога или шта, нити прикупљања доказног материјала, који захтева доста времена. Постојале су Хашке оптужнице и требали су одмах да почну са суђењима за ратне злочине. То би се постепено проширивало и за друга дела. Рецимо, Јовица Станишић је све време био начелник РДБ у ратним годинама, а у то време су се догађали најгори злочини. Јовица Станишић је био одговоран за Бацу, Аркана и за многе друге који су учествовали у рату. Одговоран је за Штрбце, када су kidнаповани, а потом и убијени наши грађани, за Вуковар, и да не набрајам.

ПРЕДСЕДНИК НА ХАШКОЈ ОПТУЖНИЦИ!

Како објашњавае то што је Милан Милутиновић још увек председник Србије, иако се налази на Хашкој оптужници?

То што је Милан Милутиновић још увек председник Републике, представља у ствари социјални, културни и политички скандал. Заиста је скандалозно да имамо председника који по уставу има велика овлашћења, а налази се на Хашкој оптужници. Скандалозна је такође и недавна изјава премијера Ђинђића, да не можемо нашег председника да шаљемо у Хаг, зато што има имунитет. Шта то значи? Да су рецимо били неки избори и Милошевић добио неку функцију, значи има имунитет, не могу му ништа. Испада да у једном случају важи имунитет, а у другом не важи. Сада поново долазимо на причу о некој врсти „дила“ између бивше и садашње власти. Као социолог то објашњавам овако: унутар ДОС-а као 18-члане коалиције, нема договора око тога кога би могли да поставе на Милутиновићево место. Ту причу звану „задржавање статус-квоа“ подржава струја коју називамо легалистичком и коју репрезентује Војислав Коштуница председник СРЈ.

Наравно, подржавају је и људи из претходног режима и они који су били блиски том режиму. Њима ни један јачи рез не одговара. Њима одговара једино куповина времена. Јавно се не говори о томе. Али, да се говори легалисти би се вероватно бранили тиме како се по уставу јако тешко бира председник Републике, да је потребна двотрећинска већина и сличне приче. Тих проблема не би било да су одмах након конституисања уставотворне скупштине променили устав, избацили све што не треба, усагласили устав Србије са савезним... Да су променили устав избегли бисмо конфликте на релацији Србија-Црна Гора и Београд-Нови Сад. Легалистичка страна каже, не може се мењати председник, треба расписати референдум, па ово, па оно... Заправо, циљ је да се задржи део бившег режима. Односно, да се тихо и без буке очува подршка тзв. легалистичкој струји у ДОС-у. Можда ту има неке великодушности. Можда мисле да реваншизам када негде крене, ко зна где ће се зауставити. Можда да изгледа великодушно када човек каже „нећу у Ужичку улицу, нећу у Бели двор, нећу да ликојем, нећу да се светим"... Али, све то одступа од принципа правде, правичности и законитости. Јер, не можете у име легализма некоме да опростите злочин. Заборав и опраштање злочина је нова врста злочина.

Кажете да онима који су просто жртвовали Милошевића, како би остали јаки у финансијском и сваком другом смислу, одговора задржавање постојећег стања? Које још одговара?

Припадници бившег режима и они који су подржавали тај режим гледају да добију шта могу, знају да не могу све да добију. Мислим да имају ослонац у конзервативној и националистичкој струји. Значајан део старог режима нагиње националистичкој струји. Друга јака струја је Ђинђићева...

Он није сигуран да би евентуално могао да наметне неког свог или по његовом мишљењу повољног кандидата за председника Србије, па се нашао у причи заједно са Коштуницом. Пошто није сигуран да би његов кандидат прошао и да то не би довело до цепања у ДОС-у, иде прича „не могу свог, овај ће нам сасвим лепо доћи, пошто се не меша у свој посао“. Јесте да је у питању бламажа, али боже мој... Јесте да је на Хашкој оптужници, али нема везе...

КО СУ ЗАШТИЋЕНИ?

У књизи о 5. октобру, чији су аутори Иван Радовановић и Драган Бујошевић, може се прочитати и чувени дијалог „Дажеш реч – дајем“, који се наводно води између Зорана Ђинђића и Милорада Луковића-Легије, у то време команданта Јединице за специјалне операције. Премијер је касније објаснио да је тада био постигнут договор о ненападању. Да ли су данас, због тих и сличних разлога, такви људи заштићени од одговорности за дела која су починили пре 5. октобра?

То је друга ствар која ме је након 5. октобра дубоко разочарала. Прво сам била разочарана зато што није направљен рез, како би дошло до дисконтинуитета са бившом влашћу и што се није судило оптуженима за ратне злочине. Нова власт ништа није урадила да почну суђења за било који злочин. Чак ни тамо где има доста доказног материјала, за Вуковар, отицну људи у Сјеверину, Штрбцима... Милан Лукић је чак и хапшен, постоје и живи сведоци. Малтене, новинари су обавили целу истрагу. Замислите, постоје живи сведоци који никада нису позивани да дају изјаву. Мајка једног од убијеног обила је све тражећи помоћ од правосудних органа до политичара. Подносила је тужбе, жалбе, ништа није успела да уради... Ћутање, равнодушност и прикривање злочина је нека врста злочина над тим људима који траже правду. Годину дана је прошло, тек је сад министар Михајловић најавио да ће се нешто предузети. Зашто тек после годину дана? Плашим се да је то само обећање, због годишњице отмице у Сјеверину. Па ћемо онда имати још једно обећање 27. фебруара када се навршава годишњица. Онда ће се хвалити како предузимају све неопходне мере да се случај реши, како је истрага у току. Потом ће наступити ћутање... Имам утисак да МУП говори о неким стварима смо када им затраже из прагматично-политичких разлога.

Питали сте ме о Легији. Првих дана после 5. октобра читала сам новине, како се то каже – од а до ш. Запазила сам изјаву премијера Ђинђића, мог колеге са студија, када је рекао да се састајао са Легијом и да је добио обећање да неће интервенисати. То јесте са становишта политичара доста ризичан потез. Можда је и храбар потез процењивање и избор кључних људи старог режима. Међутим, недопустиво је постати заштитник тих људи. У једном интервјуу после 5. октобра Ђинђић је изјавио да има сазнања да се неки људи из Јединице за специјалне операције налазе на Хашким оптужницама, да их неће предати пошто верује да нису починили злочине. Знате оно, били су оружани сукоби, а у оружаним сукобима свашта се догађа, има чак и жртва. То је просто недопустиво. Легија је са својом јединицом могао да направи велику штету 5. октобра прошле године. Могао је масу од 50-60 хиљада људи да разбије. Али, тог дана демонстрирало је 700-800 хиљада људи, неки процењују да је било и милион. Значи, и он и његови људи су ризиковали, зато је право компромисе. Да су нешто покушали били би мртви и склоњени за сва времена. Премијер се нагодио са Легијом у време када је постојала велика друштвена енергија покренутог народа. Али, није смео да му обећа да ће и даље бити командант специјалне

јединице и да ће га одбранити од Хага. Могло је то да буде само олакшавајућа околност на неком суђењу за ратне или неке друге злочине. Бојим се да нам је маневарски простор сужен, због оваквих споразума. Сужен је због подземља и репресивног апарата бившег режима. Зато имамо криминалом заробљену државу.

БОРБА ПРОТИВ КРИМИНАЛА!

Звучите доста песимистички, а сезона риболова је у току. Проблем је једино у томе што риболовци не могу да се сложе. Легалисти траже да се строго поштује сезона ловостаја, док су прагматичари за криволов, гледано из угла друге стране. Да ли је лов уопште почео или је у питању нека игра из ко зна којих разлога?

То јесу политичке игре. Верујем да међу онима који су на власти постоји струја која је за обрачун са криминалом и злочинима који су почињени у наше име. Али, они немају довољно политичку тежину да би те ствари истерале на чистац. Не знам ко то значи, али неких игара има. Погледајте, прво се јако пуно говорило о масовним гробницама, ексхумацији... па је наступила тишина. Једно време се јако много говорило о Милошевићевом хапшењу и након тога, па је наступила тишина, сви су заћутали. Као да су то радили због политичких поена. Испада као да то нису радили због закона. Грађани имају утисак као да ни Милошевић није испоручен, зато што главна струја у ДОС-у верује да је одговоран за ратне злочине, већ да би се добило нешто заузврат. Пошто је у то време требала да се одржи донаторска конференција, верују да је то та прича. Јер, када је Милошевић испоручен доста функционера владајуће коалиције давало је изјаве у стилу: нека сада ћуте, док се ми мало не консолидујемо. Мислим да у добром делу владајуће гарнитуре, нема озбиљнијег политичког настојања да се суоче са криминалом и злочинима које је вршила претходна власт.

Зашто је јавност равнодушна?

На жалост и већи део јавности је равнодушан по том питању. Видите, 5. октобра на улици смо заједно изашли сви. И они којима је Милошевић био крив због тога што је губио ратове и они који су били за рушење Милошевића због тога што је те ратове водио. То су две потпуно различите опције. И у ДОС-у имате сада оне који су некада подржавали Милошевићеву ратну опцију, односно нису се од ње ограђивали. Треба само поново прочељати старе папире и видећете где је ко био. Лепо се види ко је био за Мартића, ко за Милана Бабића или Горана Хаџића. Сећате се – Демократска странка је била против Венс-Овеновог плана, ту су онда Младић, Караџић, печење вола на Палама. Фактички су подржавали Милошевићеву ратну опцију разрешања политичке и економске кризе бивше СФРЈ државе. И то ДС, ДСС, ДХСС... Перишић... Ми као друштво нисмо се озбиљно суочили са тим шта нам се догодило и зашто. Јер, није све могао Милошевић сам да уради. Морамо сви поставити питање како нам се догодило Милошевић? Ко је подржавао његов долазак? Каква је улога у томе неких кључних државних институција, попут САНУ, СПЦ... Не сме се заборавити да је СПЦ од самог почетка била за ратну опцију и ратно разрешење кризе. Ту је и део Универзитета који је такође подржавао ратну опцију. Наше националне институције биле су за националистичку опцију и пре Осме седнице, пре него што је Милошевић дошао на власт. Када су стигле трагичне конвенције тог пројекта, сумњам да је могао другачије да се заврши, него што се завршило, онда се каже – пројекат је био добар, само је он био лош политичар. Још то није успео у пракси да реализује пројекат велике Србије.

Офанзивно седење

Иако више не као пре пар месеци, за праћење Милошевићевих враголија у хашкој судници још увек се тражи карта више. И бира посебна тоалета.

„Немаш ти, брале, овде, никог свога“, рекао је један новинар себи у браду када је Слободан Милошевић, појавивши се по трећи пут у судници Хашког трибунала, дуго пиљио у новинаре и погледом, изгледа, тражио неко познато лице. Галерија на којој седе представници медија и посматрачи и овог пута била је пуна, али у њој није било звезде Си-Ен-Ена – Кристијане Аманпур. Она је из Лондона известила своје гледаоце како су Слобу у судници мучили читањем оптужнице за Косово и Хрватску и како им је он одбрусио да му више не досађују.

Иако се Кристијана, бавећи се Авганистаном и антраксом, стално сели, ипак не испушта ни Слобу из сектора. То је добар показатељ да је у светским медијима, иако не више број један, Милошевић ипак врло добро пласиран.

КАКО ЈЕ СЛОБА

А Слободан Милошевић је, изгледа сасвим добро. Ни сам се није надао да ће затвор тако подстицајно деловати на њега. Преузео је на себе не само дагу бригу за српски народ, већ и глобални проблем – борбу против терориста и борбу против неправде. И сигурно се неће убити, ако се неко још томе надао.

Још кад би тај Хашки трибунал био прави суд, па да он не губи време слушајући оптужнице „писане језиком седмогодишњег ретардираног детета“ и рушећи га, него да се посвети важнијим стварима. На пример откривању везе бивше америчке администрације и Осаме бин Ладена. И кад би судија Ричард Меј хтео да га саслуша.

Али у међувремену, док не сруши „то ругло од Суда“, мораће у његовом притвору да проведе још најмање три године, колико би требало да траје суђење, ако почне 12. фебруара, за када је заказано.

До тада, биће времена да једни другима кажу све и ту прилику ни Милошевић, ни Карла дел Понте, а ни судско веће, сигурно неће пропустити.

А шта је то, мимо камера, по завршетку Статусне конференције, тела Карла дел Понте да каже Слоби и шта је Слоба све време покушавао да каже судији, док га је овај прекидао искључивањем микрофона.

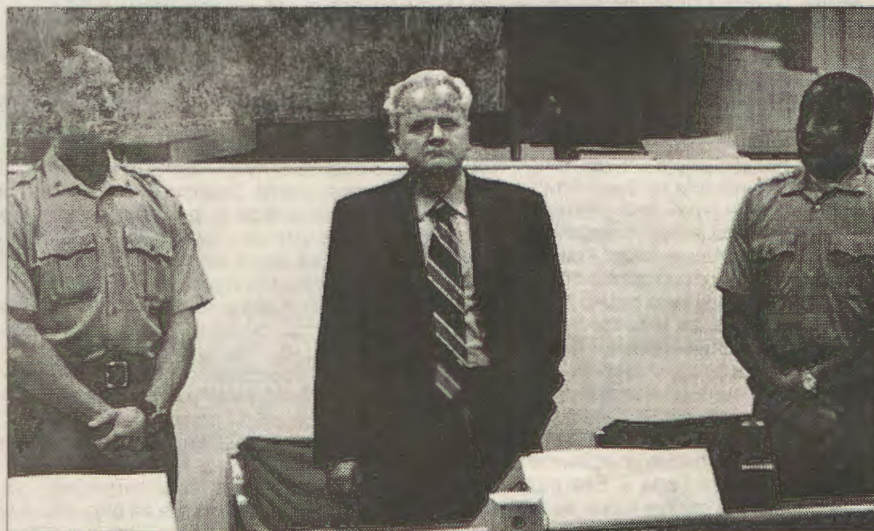
„Тужилац је Милошевићу предложила да се састану па да он њој каже све што је желео да каже у судници. Предложила му је да разговарају“, изјавио је Драгослав Огњановић, Милошевићев београдски адвокат који је и овог пута био у судници.

Упитан шта је то Слоба хтео да каже судији, Огњановић прецизира: „Хтео је

две ствари. Прво да стави акценат на то да је америчкој администрацији било познато где је Бин Ладен и шта ради у време и након терористичких напада на америчке амбасаре у свету“. Знали су, дакле и за његову везу са албанским тероризмом, а нису реаговали, појашњава адвокат.

„Друга ствар коју је хтео да каже поводом оптужнице која га терети за злочине у рату у Хрватској био је цитат. Хтео је да цитира покојног хрватског председника Фрању Туђмана који је у поруци нацији рекао дословце: „Овај рат је био неизбежан јер је једино тако Хрватска могла добити независност“.

Та реченица би, наводно, Милошевића и све остале са српске стране треба-

ло да амнестира од сваке кривице за рат и за злочине.

ИЗА КУЛИСА

Читање оптужнице које Милошевића терете за злочине почињене на Косову и у Хрватској било је досадно не само за оптуженог већ и за већину новинара. Многи су напустили галерију, силазили у хол Трибунала по кафеу и сок или су, уз освежавајуће напитке, ћаскали са колегама и само повремено „бацали око“ на велике тв-екране преко којих је и из хала могло да се прати шта се дешава у судници.

У комотној атмосфери одмеравања Слобе и његовог држања пред судом, новинари су се и међусобно одмеравали. Почев од тога шта је ко обукао, како се понаша, шта је написао у најави догађаја, колико се ко шлихта портпаролима Суда – Џиму Лендејлу и Флоренс Арман.

Извештај би изгледао отприлике овако: Слоба је изгледао уобичајено, у тамном оделу, уредан, са краватом. Првог дана је то била кравата у бојама југословенске заставе (до сада пред судом носио само ту кравату), а другог дана са тамно и светло-плавим косим пругама. Фаца му је била „спрчена“ јер је био љут. Опет је, углавном, гледао у публику и новинаре, а врло мало у судију. У Карлу дел Понте никако.

Покушавајући да га натера да је макар слуша, кад већ неће да је гледа, Карла дел Понте је одлучила да говори француски. Међутим, морала је да констатује да оптужени опет није ставио слушалице, што је њој био циљ. Тужилац, а и многи новинари, међутим, нису приметили да је Милошевић ипак пратио излагање тужиоца и то кришом гледајући у екран на коме му је био превод.

Иако га је нервирало што прво мора дуго да слуша да би на кратко добио реч, Милошевић се заправо у судници понашао као на важном послу. Био је врло концентрисан, повремено пио воду, одбио у подне да узме лек који му је чувар понудио.

ПРИВИЛЕГИЈА СЕДЕЊА

О томе да је он свој задатак озбиљно схватио и да се не осећа инфериорно говори не само комочија са којом седи – повремено заваљен у столицу, повремено

са руком пребаченом на наслон, повремено скидајући сако, већ највише то што он седи док говори. Према правилима суда, апсолутно сви, осим судског већа, морају да стоје док говоре. То чини и тужилац, њени сарадници, спикери, адвокати, „пријатељи суда“. Само не Слоба. Он устане једино у тренутку када судије улазе у салу али не устаје када говори. И то се, очигледно, мимо правилника, толерише једино њему.

Када је, рецимо, један од амикуса (amicus curiae), Холанђанин Миша Владимиров, на самом почетку обраћања Суду заборавио да устане, већ после неколико реченица судија Ричард Меј га је опоменуо рекавши му: „Можда бисмо Вас боље чули када бисте устали“. Владимиров је устао као опарен и притом се извинио часном суду.

И то „часни суд“ изговарају апсолутно сви сем Слобе. Он их никако не ослобљава јер за њега они и даље не посто-

је. А има и оних који уз „часни суде“ до- дају још и „поштовани“ или „уважени“, као рецимо Тома Фила. Или помешају све заједно, да изгледају и они и Суд озбиљније и свечаније.

Слоба, међутим, осим што је пред Трибуналом стално љут – највише на тужиоца, а мало мање на судско веће – показује благонаклоност према радничкој класи. Најприснији је са чуварима у Трибуналу. Са њима увек прозбори по коју пријатељску реч. И овог пута је, након што се претрес завршио, погледао на сат и онда чувару поред себе на енглеском рекао – „само сат времена“. Овај му је потврдно климнуо главом.

Слоба је увек знао да цени обичне људе па то показује у и Хагу. Њему је испод части да гледа у Карлу дел Понте, а камоли да са њом разговара, али чуварима у плавим униформама се радо обраћа. Милошевићу и узвишеношћу праведника, а притом председника, како он себе још увек види, радије ће о обичним животним стварима прозборити са обичним људима него са „продуженим рукама новог светског поретка“, који угњетава мале државе и немоћне народе.

НОВИНАРИ НА СВЕЧАНОМ ЗАДАТКУ

Новинари, који се обично облаче спортски, сваки пут се за Слобино појављивање пред судским већем, мало уреде. Некако делују свечаније и озбиљније. Мушкарци који иначе носе фармерке и дуксеве, појаве се, а то су учинили и овог пута – у сакоима и краватама. Жене имају мало јачу шминку, уредну косу и обучене су, рецимо као жене-адвокати у америчким филмовима. И сви дођу раније да заузму добра места на галерији суднице, да имају добар поглед на Слобу.

Већ кад се прилази Трибуналу, уочи Милошевићевог појављивања, све изгледа живље, ужурбаније, озбиљније. Обичним данима тај суд је некако обичан, чак рекло би се – досадан. Кад Слоба долази, све добија смисао. Није чудо што је један страни новинар у наступу искрености рекао: „Па Трибунал би им се угаио да нису добили Слобу. Продужили су себи живот“.

Чекајући Милошевића пред судницом се обично сретну колеге из Хрватске, Босне и Словеније са својим српским колегама. Лепо се испричају, потпомажу међусобно информацијама, једни другима нуде смештај, помоћ, гостовање на радију, телевизији, у новинама. Све је, некако, поводом Слобе у Хагу присно, људски и топло.

Он се лично, додуше и овог пута жалио да су му и даље камере у соби и да је стражар стално присутан када му у посету дођу чланови породице. На новинарско питање да ли је то тачно и да ли се тако поступа и са другим затвореницима, портпарол Трибунала Џим Лендејл је изјавио: „Тачно је да је у Милошевићевој ћелији још инсталирана камера и она ће бити уклоњена када се о томе донесе одлука. А што се тиче присуства чувара, приликом посета, то је уобичајено“.

„А како онда праве децу (недавно се родила друга беба притвореника)?“, питао је један од новинара.

Лендејл је рекао да се за брачне собе тражи посебна дозвола. „То је наравно могуће добити, али, колико је мени познато, Милошевић није поднео такав за-

хтев. Осим тога, ту врсту информација, када је ко тражи спаваћу – брачну собу, ми ипак не објављујемо. Те ствари и нису за јавност“, додао је Лендејл.

А ево нешто што може у новине – зашто је Слоба тражио да му донесу да гледа „Ужичку Републику“. Зато што се све, апсолутно сваки материјал који му се доноси, прво преводи на енглески и француски. Е, Слоба је хтео да се ови у Трибуналу нагледају наших домаћих ратних филмова (јер је био намерио да редом поручује све офанзиве) па да виде како смо се борили против Немаца, и како је он био заправо за братство и јединство а не за растурање Југославије. Али, нису му дали видео и нису се упустили у ту врсту образовног програма. Нека, смислиће он нешто друго. Има времена. (Р.Б.)

СЛУЧАЈ ОМАРСКА

Још може да рађа утроба из које је изашла гнусна звер, написао је Бертолд Брехт. Али Брехта ваља демантовати. Правда томе може допринети пресудама које ће изрећи, рекао је судија Алмиро Родригез пре него што је изрекао казне петорици осуђених за злочине почињене над несрпским становништвом у логорима (код Приједора) Омарска, Кератерм и Трнопоље.

Многи читаоци, вероватно (срећом) не знају имена оптужених, али су морали чути за Омарску и слике логораша које су обишле свет и због којих је, како је и сам судија изјавио, добрим делом и основан Хашки трибунал. Осуђени су: Мирослав Квочка (професионални полицајац, заменик команданта Омарске) на седам година, Милојица Кос (у логору био келнер и вођа смене страже) – на шест година, Млађо Радић (полицајац и шеф страже у Омарској) – на 20 година, Зоран Жигић (нелужбено долазио у Омарску да мучи логораше) на 25 година и Драгољуб Прцаћ (заменик команданта логора) – на пет година затвора.

Свих петорица осуђени су за злочине против човечности путем прогона и за ратне злочине путем убистава.

Свако ко је био у судници тога дана када су изречене ове пресуде, осетио је како му се утроба преврће од скраћене верзије осврта на оно што се у Омарској и другим логорима дешавало. Мучни утисак већине новинара био је – ко год да је био у тим логорима на било каквој дужности, вољно или невољно, а није ништа учинио да спречи зло које се тамо дешавало, крив је.

А шта тек рећи за оне који су добровољно и чак радо посезали за злом, тукли, силовали, мучили до смрти, терали људе да пију сопствену крв, сина да убије оца... На колико година њих треба осудити?

Тужилац Сузан Сомерс тражила је доживотне казне за Радића и Жигића, по 35 година затвора за Квочку и Прцаћа и 25 година затвора за Милојицу Косу.

Како су прошли, можда најбоље говори раздраганост са којом је Квочка дочекао пресуду. Све време је насмејан некоме на галерији (вероватно чла-

новима фамилије) показивао на број седам и махао рукама. Био је, очигледно срећан. А има и разлога, јер ако се зна да је ухапшен још 1998. године и да му се од казне одузима тај период, ето њега за неколико година на слободи. Нико од њих „ништа није видео и ништа није знао“, како су изјавили пред судом. Судија Родригез их је на то подсетио кад им је описао како је изгледао логор Омарска. Са траговима крви и људског ткива на зидовима, са лешевима који су данима лежали на аеродромској писти и повремено спаљивани заједно са гумама.

„Зар ништа нисте ни видели ни чули ни осетили. Ни смрад људских распадајућих тела, ни свакодневне јауке, ни крв која је била свуда. Ни лешеве са сломљеним лобањама, пререзаним гркљанима... Ништа ни чули ни видели нисте... Питао их је судија док су га гледали каменог израза лица.“

А командант логора Омарска Жељко Меакић, оптужен за геноцид, налази се на слободи.

СКАНДАЛИ У СКУПШТИНИ ГРАДА ПОТРЕСАЈУ КРАГУЈЕВАЦ

Градоначелница постала и директорица

Супруга председника крагујевачке скупштине добила место директора Завода за тржиште рада. Затражена оставка градоначелника. Куповином угља за наредну грејну сезону, неко је покушао да „олакша“ градску касу Крагујевца за око милион немачких марака.

Слађана ПАЛЧИЋ

У фотелју директора Завода за тржиште рада у Крагујевцу села је прошле недеље Ђилјана Рајковић, дипломирани економиста са 18 година радног стажа и у професионалној биографији без референци које би је препоручиле за било које па и ово управљачко место. С обзиром да су сва кадровска решења крагујевачке власти професионално потпуно необјашњива, вест да је госпођи Рајковић, анонимном економисти са списка вишка радника у „Застави“, упала „кашика у мед“ и не би била нека вест да није реч о законитој супрузи крагујевачког градоначелника Влатка Рајковића. Да би градоначелникова госпођа остварила свој сан и коначно превазишла све своје професионалне фрустрације непримењеног службеника, једног међу стотинама у „Застави“, смењен је пре непуну годину постављени директор Завода за тржиште рада, на опште изненађење и без адекватног образложења, како се то само међу „менаџерски“ оријентисаним крагујевачким „демократима“ ради.

ЗАТРАЖЕНА ОСТАВКА

Госпођу градоначелника за директорско место препоручило је председништво крагујевачког ДОС-а, како је јавности објашњено, као дугогодишњег и заслужног члана Демократске странке. Како јавности није објашњено, а она је већ добро поткована вестима из скупштинских канцеларија, директорско место још увек законитој госпођи градоначелника део је породичног погађања супружника. „Неукусно је претурати по мом приватном животу“, рекао је градоначелник Крагујевца на инсистирање новинара да објасни брзу и интересантну смену на челу Завода за тржиште рада. И имао би право да се његов приватни живот, бар у овом случају, није сукобио са начелима његовог, највишег положаја у крагујевачкој власти, а о моралним начелима да и не говоримо. О томе, чини се, нису размишљали ни чланови такозваног председништва ДОС-а у Крагујевцу, аминуюћи непотизам и праведни се невешти у одговорима јавности да жена градоначелника, „ничим изазвана“, на месту директора врло важне републичке установе, није њихов већ тамо нечији проблем.

Испоставило се да су проблем градоначелникове-госпође на директорском ме-

сту, већ по обичају, изазвали новинари који су, како је господин градоначелник изјавио, „ни од чега направили скандал“. Колумнисту и главног уредника крагујевачког недељника „Независна Светлост“ Мирослава Јовановића, који је у свом коментару „Градоначелниковица“ позвао председника Скупштине да бар, из моралних разлога, понуди оставку одборницима Скупштине града, господин градоначелник је паланачки примитивно назвао „трачаром из жуте штампе“. Тамо где је то могао, новинаре је господин градоначелник демократски показивао због недопустиве „дрскости“ да, мешајући се у „његов приватни живот“, објаве да је његова жена изненада постала директор, а тамо где нема те надлежности потписници те вести описивини су речником непримењеним за „недемократске“ и „менаџерске“ уши просечног читаоца.

Једино се у јавности није огласила градоначелникова госпођа, по свему судећи презаузета откривањем својих изненада стечених директорских способности. Када је прође први талас среће због добро обављеног посла, можда ће се удубити у листу економиста са дипломом или неком вишом универзитетском титулом који чамећи у архивама Завода за тржиште рада нису имали њену срећу.

КО ЈЕ КРИВ

У крагујевачкој „Енергетици“, или већ у градској власти, све зависи са ким разговарате или чије оптужујуће саопштење бистрите, неко је решио да направи изузетно добар посао, са зарадом од близу милион марака, куповином угља за предстојећу грејну сезону. Наравно, толика добит није била предвиђена за Град, већ за себе и своје најближе по Богу или партијској припадности. Тај „неко“ се намерио да за Крагујевца купи угал по 50 марака већој цени за тону од реалне на тржишту. За покушај склапања штетног уговора оптужен је директор градске „Енергетике“ Марин Ивошев, који је, чим је информација процурела, на брзу брзину смењен.

Саопштења једних на рачун других свакодневно су смарала новинаре крагујевачких редакција који, иако бомбардовани подацима, опет нису схватили ко је то хтео да узме паре од куповине угља и, наравно, поново били криви за „узнемирење јавности“. У овом коментару, новинар „Гласа јавности“ из Крагујевца Драган Алемпије-

вић покушао је да разграничи ко је ту за шта одговоран, ко је наложио какве уговоре, и да ли ће Крагујевац уопште имати грејање. Због тога је оптужен за „новинарско шарлатанство“, објављивање непроверених информација, злонамерност... Чак му је забрањено судом.

За сада је сигурно само једно – угал још увек није набављен, а прецизне информације када ће и која количина стићи у Крагујевац нико нема. Резерве у депоима „Енергетике“ једва да су довољне за наредни месец. Од потребних 40 хиљада тона висококалоричног босанског угља, колико је потребно за грејну сезону, Крагујевац сада располаже са само три хиљаде. Остало ће убрзо стићи, или већ стиже; железницом, камиончићима, на магарцима... Опет, све зависи са ким разговарате.

УМЕСТО СТРАНИХ ФИРМИ – СИТНА СТОКА

Шеф сталне канцеларије владе Србије за мала и средња предузећа у Крагујевцу Мирослав Маринковић саопштио је да се ниједно од већих градских предузећа није нашло на списку од 30 фирми предложених за приватизацију. Крагујевачке фабрике имају вишак радника и суочене су са нерешивим проблемом технолошке застарелости, губитком тржишта, сталним штрајковима. Крагујевчане тако, ни овог пута нико није хтео.

„Фабрике на територији Крагујевца не задовољавају минимум критеријума неопходних да би биле понуђене страном сунвеститору или купцу. Осим генералних проблема за које још не постоји решење нико се неће прихватити фирме са огромним дугом према повериоцима, па чак и да му је дају бадава“, каже др Верољуб Дугалић, професор на Економском факултету у Крагујевцу, додајући да то што страни инвеститор неће у Крагујевац не треба никог да чуди – једноставно немају где.

Крагујевчани се, према мишљењу експерата нису много потрудили да олакшају себи економске и социјалне муке и „приведу“ страног партнера који би инвестирао у овдашње фабрике коже, ланаца, па чак и услужне делатности какво је хотелијерство. Оно што је град могао да учини, а то је обезбеђивање градског земљишта за изградњу мањих приватних погона по повољним ценама, није одмакло даље од предизборног обећања ДОС-а да ће Крагујевац претворити у шумадјиски Монте Карло. Земљиште намењено будућим купцима сада закоровљено служи за мини депоније или напасање ситне стоке. Они које је интересовало да своје погоне отворе у Крагујевцу суочавали су се са необјашњивим одбијањем градске власти да их бар саслуша. Недавно је један успешан домаћи индустријалац из зграде Скупштине брже изашао него што је ушао. Функционерима је била важнија чињеница да је он блиски рођак председника партије коју они никако не подносе, него податак да би у потенцијалној фабрици овај приватник запослио најмање 200 оних који чекају на Бироу – породичном поседу градоначелника.

Власт је требало да се отвори према приватној привреди, кажу стручњаци, наглашавајући да у градској архиви постоји много старих пројеката који би уз мање преправке могли одлично да припреме град за будуће инвеститоре. Са друге стране, тврде економисти, ни садашња градска управа са експертима који би итекако помогли да се нађе најбоље решење, није баш сјајна. У Скупштини града мисле да могу све сами. И могу, додуше. Да седе и на миру бирају својим женама, свастикама и кумовима директорске и шефове послове.

Наши међу викингима

Српска колонија у Данској настала је шездесетих година прошлог века, када су у ову земљу дошли наши људи на такозвани привремени рад. Најбројнији српски усељеници у краљевину на северу Европе били су из Тимочке крајине, Кладова посебно. За њима су следили Срби и Црногорци из северних крајева Црне Горе, нарочито из околине Берана.

АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ

Број наших сународника у Данској увећан је за око три хиљаде по избијању ратова у бившој Југославији. Данас у овој земљи, од пет и по милиона становника, према подацима југословенског конзулата у Копенхагену, живи око осам хиљада Срба. Хроничари српске емиграције наводе да су „Срби, који су дошли шездесетих година били млади, слабо школовани и слабо плаћени и да су радили су у железарама, фабрикама аутомобила и картона“.

У Данској не постоји српски храм, те стога наши земљаци одлазе у руску богомољу Светог Александра Невског у Копенхагену, у којој је до пре три године служио јеромонах Алексеј Бирон, међу Србима запамћен и по реченици: „Где год да крочи руска нога, ту се најпре подиже црква. А тамо где ступе Срби, ту се прво отвара кафана.“ Свештеник Бирон био је редовни гост и говорник на свим скупштинама Српског покрета обнове у Данској. Он је потомак руских емиграната који су напустили „родину“ после Октобарске револуције. Рођен је у Младеновцу, а служећи у руској цркви у Данској, окупљао је у њој више Срба него Руса. Отац Алексеј је истицао да „као свештеник не може да буде страначки опредељен, али да поздравља све напоре које чини СПО на ширењу идеја које доприносе јачању угледа нашег народа у Данској“. Формирање СПО-а у Андерсеновој постојбини везано је за боравак Мирослава Милутиновића, народног посланика у Српској скупштини почетком 1992, јер је говорио на неколико трибина и конференција за новинаре и састао се са данским парламентарцима, што је имало велики одјек међу српском дијаспором. Иницијативни скупштина СПО састала се у јуну исте године у граду Хилероду. За председника првог одбора СПО изабран је Мирко Тодоровић. Активност СПО Данске прве две године постојања била је усмерена на прикупљање и слање хума-

нитарне помоћи српским прогнаницима из Хрватске и БиХ. Пошто је мистериозно нестајала свака помоћ упућивана преко Црнчевићеве Матице исељеника, СПО Данске је зато храну и лекове достављао директно најугроженијима. У августу 1993. за новог председника данског огранка СПО изабран је Драгомир Бојић. На годишњој скупштини ове заграничне подружнице СПО, одржаној у мају 1994, констатовано је да је „СПО једина политичка организација из Србије која делује на просторима Данске“.

„У КРАЉУ НЕ ВИДИМО ВОЂУ, ВЕЋ ОЦА“

Престолонаследник Александар, са принцем Катарином, посетио је 1995. шведски град Малме, на позив православног храма Светог Ђирила и Методија. Том приликом, у име СПО Данске, краљевску породицу поздравио је Дамир Васиљевић, који је, поред осталог, истакао: „Вратите нам се у Србију овењани славом Ваших предака, који су толико задужили Српство. Мир и благостање вратиће се у Србију само када се Ви вратите на престо Немањића. Србији није потребан вођа, него отац, а ми сви видимо у Вама оца.“

У августу 1995, после пада Книна и великог таласа српских избеглица који је преплавио Србију, у Данској је формиран огранак хуманитарне организације Спона, на чијем челу је била Јасмина Васиљевић. На седници СПО Данске, марта 1996. за председника је изабран Дамир Васиљевић, потпредседник је постао Данило Фатић, а секретар Тихомир Барбуловић.

Годину дана касније, на скупштини у Копенхагену, одлучено је да одбор прошири своју активност на целу Скандинавију. Ове промене допринеле су још бољем раду, тако да су се недуго затим чланови СПО из Скандинавије уписали међу ктиторе храмова Светог Георгија на Равној гори и у Данској. Данска подружница СПО помагала је новцем и оп-

ремом изборне кампања странке, више општинских одбора у источној Србији, као и објављивање вредних историографских књига. Четрдесеточлана делегација скандинавског огранка СПО, предвођена председником Дамиром Васиљевићем, дошла је у у Србију у току НАТО бомбардовања, да би уручила помоћ и пружила моралну подршку сународницима у матици. Госте из дијаспоре примио је Вук Драшковић, који је, поред осталог, нагласио: „Хуманитарна помоћ коју сте донели потребна је и нашем војнику и нашем полицајцу, јер су они, пре свих, у најтежем положају, а богами и сиротињи које је у Србији толико много. Сви ми смо, наравно, и жртве агресије и браниоци земље.“ Драге госте примили су и први људи српске престонице Војислав Михаиловић и Спасоје Крунић. Помоћ, добијена из Данске, уручена је Центру за заштиту одојчади, деце и омладине, у којем се налази око 700 најмлађих без родитељског старања.

ХУМАНОСТ НАШИХ ЉУДИ ИЗ ДАНСКЕ

Тадашњи градоначелник Београда Војислав Михаиловић посетио је у септембру 1999. Данску и том приликом је у Хилероду, у српској допунској школи, присуствовао часу матерњег језика, који је држала наставница Мира Ненадовић. Ненадовићева ради са 110 ђака, који недељно имају од три до пет часова. И поред малог броја часова, наставница Мира деци успева да усади љубав према српском језику и нашој култури и историји, а с поносом истиче да су њени ученици прави полиглоти, јер одлично говоре српски, дански и енглески језик. Током Михаиловићеве посете Данској, Драгиша и Драгуна Балчановић, наши људи који живе у овој земљи, предали су му рачунар са комплетном опремом, намењен информативној агенцији Српске православне цркве – Православље прес. У пролеће 2000. одбор СПО за Скандинавију организовао је дванаестодневни боравак у Данској за десеторо деце без родитељског старања. Малишани из Београда били су смештени код породица наших исељеника. Бесплатан превоз деце омогућио је велики добротвор Ђорђе Чулелејевић. На Првом сабору СПО за дијаспору у Европи, одржаном новембра 1999. у Немачкој, за председника Координационог одбора изабран је Дамир Васиљевић, председник СПО за Скандинавију. Васиљевић је рођен 1964, а у Данској живи од 1988. године.

На Преображење 2000. године одржана је изборна скупштина СПО за Скандинавију, на којој је за председника изабран Данило Фатић, рођен 1962. у Подгорици, који потиче из угледне српске породице, из које је пет његових стричева погинуло „за краља и отаџбину“, у војсци генерала Драже Михаиловића. О актуелном тренутку СПО у Данској Дамир Васиљевић каже: „Настављамо нашу борбу да се Србији врате демократија, њен дух и традиција, јер само тако ће национална права свих Срба, ма где да су, бити обезбеђена и заштићена.“

Владавина говорења

Један од разлога што сам се у постсајамској поплави нових књига одлучила да пре неких других прочитам књигу „Филозофија тишине“ Елис Борчард Грин („Геопоетика“, Београд 2001) није радозналост за религијским и мистичким упражњавањем тишине и ћутања као самодисциплине, извора лековитих својстава и снаге, изазова ауторитету, извора знања, већ превасходно зато што се осећам затрована, изнурена и згађена поплавом празног говорења, агресивног убеђивања речју и сликом да живим боље, лепше, културније, садржајније, лакше и богатије него до сада, него икад.

Љиљана ШОП

Кад год помислим да овај народ барем малчице зна шта хоће, vox populi пожури да ме на безброј примера и начина разувери и докаже своју потпуно дезоријентисаност и изгубљеност. Ово о чему говорим добро се види на примеру једне иначе просечне и траљаво концепиране емисије у којој се гласа за светлу и тамну маску поводом дневно актуелних збивања, изјава, појава. Што је емисија рђава копија „Утиска недеље“ и што би имала озбиљних проблема да опстане када би код нас иоле функционисала институција ауторских права мање је важно за ову тему. Важније је што она и нехотично открива нашу суштину потребу за опречним крајностима у начину мишљења, и нашу подељеност у свему (баш свему) до непомирљиве искључивости. Оваква концепција испитивања јавног мњења у зрелим и стабилним срединама не би ни имала разлог да постоји јер би испитаници помислили да их неко завитлава тражећи од њих да докажу како је црно заправо бело и обрнуто. Код нас је, међутим, она природна као дисање јер ће сваки учесник до последњег даха остати при свом црно-белом филму и искључиво бранити своју крајност без аргумената, правих информација, разумне анализе и памћења јучерашњих збивања и тврдњи.

Уверена сам да у питању није глупост већ учинак обила све савршенијих система манипулисања умом и осећајношћу. Средишњи стубови друштва (држава, црква, институције) уосталом вековима почивају на томе да од људске масе која им је у датом тренутку на располагању стварају поданике и ништа више од тога. Сви одреда људе не уче да мисле већ да слушају. Наивно је поверовати да је рецимо војска, где се беспоговорно слушају и извршавају и најлуђе команде и запознати издвојен сегмент у животу. Једнако се слушају проповеди, беседе, говори, предавања, саопштења...

Све је намењено слушању и помало гледању (церемоније, приредбе, спектакли, параде) и све треба да замени, пригуши, умртви, ампутира мишљење. Када се све заврши не питају вас шта мислите, него да ли сте чули и видели, у најбољем случају да ли сте разумели оно што вам је сервирано или вам све треба поновити и понав-

љати све док у вама не утрне моћ расуђивања и потреба за њом.

Тако ни једна власт није ни од Бога ни од народа како нас у различитим временима и различите инстанце уверавају, већ од оних који слушају а не мисле. Управо је зато она с једне стране тако моћна а с друге опет тако неизвесна и пропадљива. И зато су власти толико неопходни медији говорења и слике, идеалне машине за прављење и штамповане слушаца и гледалаца и успављивање мишљења као сувишне активности. Услов да те машине буду ефикасне јесте да њима рукују и из њих зраче они који су такође научени да слушају а не мисле. Јер ако мисле, могли би вам поручити ако ништа друго оно барем да поразмислите и ви, драги слушаоци и гледаоци, а то је врло опасно по сваки тренутни поредак ствари. А сваки тренутни поредак ствари жели да не буде тренутан већ трајан ако не и вечан, у чему му подршку пружа чак и физички закон инерције, а камоли инертна можданим маса слушајућих и гледајућих зависника.

ПРОТЕРИВАЊЕ ТИШИНЕ

Један од разлога што сам се у постсајамској поплави нових књига одлучила да пре неких других прочитам књигу „Филозофија тишине“ Елис Борчард Грин („Геопоетика“, Београд 2001) није радозналост за религијским и мистичким упражњавањем тишине и ћутања као самодисциплине, извора лековитих својстава и снаге, изазова ауторитету, извора знања, већ превасходно зато што се осећам затрована, изнурена и згађена поплавом празног говорења, агресивног убеђивања речју и сликом да живим боље, лепше, културније, садржајније, лакше и богатије него до сада, него икада до сада.

Нисам тражила рецепт, подуку, савет, па чак ни нова сазнања или читалачко задовољство, тражила сам напросто ону кључну реч која нам је, чини ми се, потребнија него икад – Тишина. Тишина је непостојећи појам у нашим изглобљеним и празноречивошћу бомбардованим животима. Тишине више нема чак ни у нашим црквама, барем не онакве какву је надахнуто описала Исидора Секулић у свом есеју о Топчидерској цркви. Тишине више нема ни у нашим музејима који се све више користе за некакве промоције овешталог и рутинског говорења о свему и свачему. Ти-

шине више нема ни на нашим рекама које освајају кафићи, паркинзи и брбљиви излетници који вам наметљиво одузимају вашу порцију ћутања. Тишине више нема чак ни у Ботаничкој башти отвореној за екскурзије и обавезне предавачке тираде о Панчићевој омурици. Тишине више нема ни у ноћима проведеним у кући јер комшилук васпитан да слуша сматра да је свако славље богомдана прилика за слушање буке, завијања, новокомпонованог дерања и стењања. Не говорим наравно о немогућој апсолутној тишини јер сам заљубљеник у нормалан урбани живот, говорим само о страху и бекству од релативне тишине типичног за немислеће људе и испражњене душе. Говорим о непријатељима тишине доследно васпитаваним да непрекидно неког или нешто слушају како се не би досетили да могу заронити у себе и потражити тамо нека другачија питања и одговоре.

Знам да ће већина помислити како је ово анахрон атак на технологију, цивилизацију, темпо живота, модерни свет, западну културу и шта ти ја знам шта још. Али није. Садржајно ћутање остварљиво је уред урбане врве и уз поштовање свих благодети савремене цивилизације ако се сачува свест (или научи) да је каткад ћутање здравије и од паметног говорења, а камоли од трабуњања, лупетања, фразирања и демагошког глагољања на задате теме. Када би се бар понекад задужени за говорење сетили да све има меру и да је мера природна законитост а не ствар укуса, интереса, амбиција и наређења, онда би барем понеко и понекад постигао прави циљ говорења. Прави циљ говорења требало би да буде подстицај за самостално расуђивање (није случајно измишљена тзв. изборна ћутња, макар као формалност, и њени су корени у старом сазнању да је ћутање претпоставка мишљења).

„Испеци, па реци“, наша је народна изрека али је се готово нико више не придржава. Зато је већина изреченог тако гњецана, блатњава, муљевита, недопечена. Зато више није важно шта је речено, већ ко је рекао, кад, где, зашто, коме, пре чега и након чега.

И наша се црква, у функцији спасавања ауторитета, одлучила за говорење иако је категорија ћутања управо најпримернија и најделотворнија у вери. Веронаука ће, очигледно, бити демонстрација говорења. У ту сврху се са наставом два месеца каснило а у медијима говорило до изнемоглости не би ли се број полазника на новоустановљену наставу увећао и по сваку цену доказало да смо сви ми помало верници као што смо помало све остало (социјалисти, демократе, радници, интелектуалци, патриоте, издајници итд.). Када у нешто не верује, моја кћер обичава уз враглоласт смешак рећи: „Да, да, сви смо ми пилоти“. Наше понашање у свим областима живота увелико ме подсећа на ову њену крилатицу. Зато ће ваљда на првом, огледном часу веронауке са дечицом као покуским кунџињама и обавезним телевизијским камерама да забележе историјски тренутак, седети и ресорни министри-пилоти, и ко зна које још почасне званице-пилоти, јер ми сваку ствар чинимо због говорења о њој а не због њене ћутљиве суштине.

Ми поправљамо позоришта због говорења а не због насушне потребе за театром, ми отварамо сајмове због говорења и кад се договоримо да неће бити говорења на њима, ми отварамо шалтере за штедњу због говорења јер већина нема шта да ште-

ди а мањина се не усуђује да још једном изгуби све што има или не сме признати да има, ми усвајамо законе због говорења а не због уређења и осамостаљења законодавства, ми улазимо у скупштине због говорења а не због установљења ваљаних демократских институција, ми се јављамо у контакт емисије због говорења а не зато што имамо и знамо шта да кажемо, ми уводимо веронауку због говорења иако Библија каже: „Када се све утишало, и док је ноћ хитро протицала, твоја се свемоћна реч, Господе, спустила с неба”.

НИ ИСТОК НИ ЗАПАД

Чини се да се управо из безбројних примера (зло)употребе говорења може закључити како уз многа друга несналажења, неодређености и упадљиве показатеље дезоријентисаности губимо и обележја типична за западну или пак источну цивилизацију. Запад говори, али и ради. Ми говоримо а не радимо. Исток ћути, али ради. Ми не ћутимо и не радимо. Као што смо заборавили вредност ћутања тако смо заборавили и вредност рада, особито рада на себи и у себи.

Пре неколико месеци путовала сам Тајландом. Најјачи утисак на мене у безобалном обилу утисака оставила је тишина у будистичким храмовима. Тишина тако дубока, древна, исконска и неразорива. Ни шум ветрених звона ни гласање западних туриста ни професионални гласови водича нису могли да наруше или узбуркају ово наталожено царство Тишине.

Та Тишина је оно што је друго и друкчије на Истоку, људи су свугде исти. Из те тишине произлазе суштински друкчија мерила живота, смисла, вредности. Како духовне, тако и материјалне вредности. У Бангкоку сам видела чувеног Седећег Буду, незаобилазног у свим светским енциклопедијама. Али његова изузетност у западним енциклопедијама своди се на чињеницу да је начињен од 7,5 тона двадесетчетворократног злата. За Исток та чињеница није битна. А да је ирелевантна потврђује и конкретна животна прича. Овај монументални Буда првобитно је био затурен у некој тајландској провинцији, био је од цемента или тако неког безвредног грађевинског материјала, али је свакодневно испред њега, у тој забити ван путева, стајала непрегледна маса ћутљивих верника. Негде тридесетих година двадесетог века краљ Рама Седми или Осми, заборавила сам, дакле деда или отац данашњег тајландског краља Рама Деветог (Чакри династија) одлучи да дивовског Буду пренесе у Бангкок где ће верницима бити доступнији. Довучена је огромна механизација, али када су завршене све припреме за Будин пут у престоницу започну монсонске кише према којима су наше провале облака тек благе кишице. Са крановима уздигнутог Буде почне да опада окол од неугледног материјала и има се шта видети: Буда је златан! У односу Тајланђана према њему апсолутно се ништа није променило, верницима је било потпуно свеједно да ли је њихов омиљени Буда од злата, малтера или нечег трећег.

У прилог овој за западњаке невероватној тврдњи иде и чињеница да многи Тајланђани више цене своје мини Смрагдног Буду постављеног на високо постолје у једном од бангкокских храмова тако да се једва разазнаје од монументалног златног Седећег Буде. Трећи, пак, воле Лежећег Буду, јер им више значи сањиви израз лица овог божанства у тренутку просветљења него класични „јога” положај златног

Буде. Заправо, потпуно је исти однос будиста према некој од светски славних фигура божанства или обичној, скромној реплици каквих су на хиљаде посејане широм земље, и у њеним најудаљенијим и једва приступачним кутовима. Исти мир, исти наклон, иста усредсређеност на тишину у себи, исти однос у велелепним храмовима са позлаћеним крововима чији се крилати рубови извијају према небу, као и на раскршћима, у пећинама, у хотелским вртovima пред „приручним” светилиштима, иста окренутост ка унутра, у себе, а не према спољњем свету и ефектима раскошне и буквално и фигуративно драгоцене лепоте.

Знам да ово о чему говорим није ништа ново и непознато, нити покушавам да разлике вреднујем. Мислим само на утицај ових приступа животу и начина мишљења на обичан, свакодневан индивидуални живот, и на такође обичан, свакодневни друштвени живот. Да ли смо стварно заслужили све те пљуваче, посваче, свађалице, лажљивце, камелеоне, фолиранте, дрвене адвокате и лажне пророке, тобожње филозофе, самозадовољне коментаторе, примитивне забављаче, мађионичаре и остале опсценаре који непрекидно дефилију медијима или смо баш то ми, па нам ваља да буљимо у себе и слушамо себе такве какви јесмо? Да ли то ми гасимо тон док се сатима у Хагу чита шта смо све чинили и починили (уверени да нам је оправдање и опроштење гарантовано јер су исто чинили и други) а онда појачавамо тон колективно саопштавајући свету да нам не досађује неписменим текстовима ретардираног седмогодишњег детета? Судећи по светлим маскама овакав наш портпарол није лудак и злочинац већ херој и гласноговорник наше колективне свести и подсвести. Да ли то ми са „прилагођеном” двадесетпрвом веку” кнежевом кљетвом (ко изашо на шиптарске изборе!)

обележавамо своју намеру да у свет улазимо истовремено се курчећи и просећи, као да је то нормално, као да је у питању „црноталасни” филм а не један скрпљен живот малог народа који може да се поноси прошлoшћу али не и својим ретардираним понашањем у последњој деценији двадесетог века? Уосталом, у причи око изласка или неизласка на косовске изборе држава (тачније, двојица људи) узимају на себе да одлучују о индивидуалном људском праву, што је опет доказ да се од грађана тражи да слушају а не да мисле. Зар није боље да се том народу саопште сви резултати јавних и тајних преговора и све конвенције, па да им се препусти да мућну својом главом особито ако им је глава доле у торби што није исто што и шетати фризуру Теразијама.

Црногорцима ће, сва је прилика, бити омогућено да мисле, али Србима јок. За њих ће и надаље да мисле председник владе и председник државе а њих двојица ни о чему не мисле исто. Чанак мало мислио па надрљао. Човић доле мисли, а овде га противници излажења на изборе хладно у контакт емисијама проглашавају глупаком, америчким човеком, издајником и дилером лове од дроге. Па ти сад мисли у народу дрливаном да мишљење сматра издајничким чином. Мислио не мислио, Шешеља изнесе на рукама из Скупштине јер не уме да се пристojно понаша. Када би за свако непристојно понашање уследило мишљење не би било довољно грађана у Србији да изнесе своје непристојне суграђане, из установа, кафана, аутобуса... Издавачи мислили да сајмом књига зараде, али мислио и Сајам па саопштио смешно мали број продатих улазница иако се у хали повремено није могло дисати од ревносних посетилаца. И буке, наравно, избезумљујуће буке која је измишљена да уништи мишљење.

Док ово пишем зграда и цео кварт трепере и одзвањају. Дере се удовица почив-

шег српског јунака из Ердута, толико пушта помињаног у Хагу да може бити срећан што је почивши. Ни да сам цео живот тренирала медитацију од ових децибела не бих успела да умакнем у унутрашњу тишину свога бића. Узалуд уредно плаћам све комуналне и друге рачуне у којима је вода скупља од вискија, мир у сопственом простору не може да се плати. Догодио ми се народ који воли патриотске удовице и од тог ужаса нема спаса.

„Интелект има исто онолико права на задовољење колико и срце на утеху и бодрене”, читам у „Филозофији тишине”. А онда одустајем, јер концентрација се осипа а може право на интелектуално задовољење не могу да објасним комшији који је одлучио да утешу и ободри своје срце и срце стана-ра читаве улице по свом укусу.

5 АНОМА

АЛЕКСАНДАР
ЧОТРИЋ

Влада не може да предвиди шта ће бити са затвореним фабрикама. У њој не раде пророци и врачаре.

Ко о чему, Ђинђић о поштењу.

За Николу Пашића народ је говорио: „Зна Баја шта ради.” Војислав Коштуница сам признаје да ни о чему није обавештен.

Свака власт је од Бога, а ова наша иде дођавола!

Наша власт се само пожелети може, и ништа више од тога.

Пошто немамо ништа, свега нам је доста.

Србија неће постати београдски пашалук. Биће тамни вилајет.

Почела је грејна сезона. Припремите ђебад и јоргане!

Ускоро ће министар за националне мањине почети да се бави и Србима.

Међу демонстрантима је примећен и већи број провокатора. Њима крче црева, имају закрпе на одећи и носе распаднуте ципеле.

Све се мења. На власти смо, уместо старих комуниста, добили нове.

Држите лопова. У влади.

ДОБИЛИ СМО ЖАНДАРМЕ. САДА СЕ ЧЕКА ЈОШ САМО НА УСТАНАК.

Потпредседник Савезне владе Мирољуб Лабус изјавио је: „Југославија није више проблем у Европи.”
Значи, ми више нисмо у Европи.

Ништа не брините!
Пре ћемо погинути, него што ћемо дозволити да умремо од глади.

Умро је природном смрћу. Од глади.

Власт садашње функционере не може да исквари. Они не могу да буду гори.

Народу се не може угодити. Опет би да мења власт.

Он се бави сумњивим пословима. Ради нешто у влади.

Са ДОС-ом сви добијају! Ево, Шиптари добише државу.

Србија је постала монархија. На власти су краљеви мафије.

Они, који су следили звезду водилу, доспели су у њор-сокак.

Нашим граничарима је натеже. Преко ноћи се нађу у иностранству.

Остајте тамо!

Нећемо никоме дозволити да од нас прави будале. Када све можемо сами!

Брод је морао да потоне. Осамнаест капетана ипак је превише.

Паљевину Скупштине прогласили су светлом страницом историје.

Левица и десница хватају кривине.

Сви радници су од овог режима нешто добили. Неки батине, а неки отказе.

Претходни су вукли у лево, а ови развлаче на све стране.

Почели смо да тонемо, откад смо га понели на раменима.

Њихов највећи досадашњи успех је што су најавили реформе.

У рату смо голоруки, у миру смо гологузи.

Обећавали су куле и градове. И добили смо их, али од песка.

Срби и Хрвати су блиски народи. Зато се и убијају хладним оружјем, из близине.

Чекамо њихов крај,
да бисмо саставили крај с крајем.
Када не пазим шта говорим,
слушају ме пажљиво.

Челни људи власти толико су
урадили у протеклих годину дана,
да су их језици заболели.

Премијер сече врпце на
неким отварањима.
И када наступе затварања,
имаће главну улогу.

Ма, какви компјутери.
Биће нам боље, тек када
прораде кука и мотика.

Владан Беговић, директор
Савезне управе царина изјавио је
у „Блицу“: „Дунавом и даље владају
шверцери.“ Да је то изјавио
и за Србију, не би погрешило.

Нова изрека:
Псује као Чанак!

Премијер има пуне руке посла.
А о џеповима да и не говоримо.

Није ни у новој власти све
тако црно. Бели се прах.

Чеда Јовановић је добио на
поклон коња вредног
триста хиљада марака.
Сјаши Курта, да узјаше Мурта.

Чисте су им руке.
Перу их крвљу.

Хранили бисмо ми Европу,
али нас је сита.

Срби припадају групи
тужних Словена.

Влада нас је вратила у свет.
У свет криминала.

ПРВИ СРПСКИ ЕЛЕКТРОНСКИ ЧАСОПИС ЗА САТИРУ

„Етна“ је први српски електронски часопис за сатиру, који објављује афоризме, епиграме, прозу, приказе и карикатуре. Главни уредник листа је Весна Денчић, а за „Етну“ пишу и цртају, поред осталих, Александар Баљак, Вита Теофиловић, Александар Чотрић, Предраг Кораксић Коракс, Миленко Михајловић, Слободан Симић, Милан Бештић, Илија Марковић, Раде Јовановић, Расто Закић и Дејан Милојевић. До сада је објављено седам бројева овог сатиричног часописа који се може читати на адреси:

www.etna.dencic.com

Обећали су нафту за демократију,
а сада нема ни нафте,
ни демократије.

Живели смо од данас до сутра.
Сада на сутра и не мислимо.

ДОС је дошао на власт
уз помоћ Запада.
Као колатерална штета.

Милошевић сада тражи да се у
хашком затвору искључе камере
које га стално надзиру.
А у протеклој деценији нису му
сметала камере РТС-а,
које су само њега снимале.

Покушавају да сачувају
заједничку државу.
Између Србије и Војводине.

Кад су му прилепили етикету,
пала му је цена.

Били смо голи и боси,
а онда се то променило.
Сада смо боси и голи.

Демократија је успостављена,
и немате право више
да је тражите.

Када смо престали
да будемо браћа,
почели смо нормално
да сарађујемо.

Политика министарства енергетике
је да се смрзнеш.

Пре 5. октобра 2000. педесет
посто становништва је било гладно.

А сада је ситуација
потпуно обрнута.

Влада је пуно обећала,
од онога што је учинила.

Министар правде је недавно
обишао затворе.
Да види какав га смештај очекује.

Веља Илић биће председник
републике – Чачак.

Новине пишу да
америчким мостовима прети
опасност од рушења.
Предлажемо америчким властима
да у помоћ позову чланове ЈУЛ-а.

Медији извештавају да
премијеру пада популарност.
То је просто немогуће.
Као да, уосталом, он може да буде
мање популаран, него што је сада.

Милошевића су морали принудно
да шаљу у иностранство.
За садашње властодршце
неће бити потребе.
Они ће сами бежати авионима.

Није истина да премијер не води
рачуна о бебама Србије.
Ево, видите колико брине о
Беби Поповићу.

Председник владе
прича о поштењу,
а каравани са цигаретама пролазе.

Слажемо се са режимом да
избори нису потребни.
Пашће они и без избора.

ДОКУМЕНТИ: СТЕНОГРАФСКИ ЗАПИС О КОНСТИТУИСАЊУ ДОС-А (7)

ВУК ДРАШКОВИЋ: Реч има Владан Батић. **ВЛАДАН БАТИЋ:** Савез за промене је дошао са најбољом намером, али ми не правимо питање чак ни потписивања предложених докумената. Мени није потребан никакав мандат. Ја сам тај мандат добио. Све што сам говорио је у циљу постизања већег квалитативног ефекта и већег ефекта за публику.

Према томе, добро је што смо се ми окупили; добро је што ћемо се појавити на конференцији за штампу и довољно је да изађемо са једним текстом који иде у овом смеру који је друг Чанак, намесник за Војводину, у овом моменту изнео. Према томе, не мислим да је сад неопходно све или ништа. Ако смо заједнички наступ орочили за 9. март, а зашто да све ово што је изнето у дискусији лепо не буде инкорпорирано у документе, а за то време ће и страначки органи оних странака где је потребна сагласност страначких органа да то валоризују и ревалоризују. Према томе, не сматрам да је смак света све или ништа. Ово је понуђени текст, изнето је сијасет разних допуна и предлога, па да кажемо, нема везе што смо причали пет сати, хајдмо одмах да потпишемо.

Значи, ако већина мисли да је то судбоносно питање, ја ћу у име Савеза за промене све то потписати. Али, ја сматрам да ми као озбиљни људи треба управо да направимо озбиљне документе. Ово су два изузетно озбиљна документа. Јавност ће бити апсолутно задовољна нашим састанком, следећом конференцијом за штампу и једном изјавом о заједничким намерама да се тај документ и у догледно време једноставно потпише и презентира јавности. У томе је цела прича.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Хвала. Господин Кораћ има реч.

ЖАРКО КОРАЋ: Знате како, оно што је најважније, ако потпишемо заједничку изјаву, па имамо заједничку конференцију за штампу, а то је оно што је врло важно, мислим да би ту требало да стоји, а то је најважније да ћемо ми институционализовати ово. Да смо одлучили да институционализујемо ове састанке, а то је поента читаве приче. Значи, ми ћемо наставити даље да се виђамо, договарамо и доносимо заједничке одлуке. То мислим да је кључно,

Вук Драшковић: „Наша војска и полиција биће на Косову, али то више не зависи од Америке, Европе, Русије, Кине, то зависи од Милошевића, да поштује изборну вољу грађана Србије, да се суочи са изборном вољом грађана Србије”.

– **Жарко Кораћ:** „Човек се за своје циљеве бори некада јако дуго. Немојте да почнемо опет о Махатми Гандију који се 27 година борио за два циља.

Можемо тражити још и пет година да то траје, али важна је наша одлука да се не одустане”.

– **Јожеф Каса:** „Народ од нас очекује јасну поруку да смо спремни за обједињење снага опозиције или не. Ми можемо сутра ујутру у зору дати изјаву, а већ смо закаснили”.

оно што јавност од нас очекује. Наравно, битно је и ту би била моја молба, али она је јако персонална, а то је на конференцији за штампу да не буде превише искакања. Наравно, новинари као новинари, има и паметних људи, али да не искачемо даље, јер ће постављати питања које су разлике, јер они воле да виде разлике међу нама. Дакле, било би лепо да оставимо утисак о ставу јединства који, извините, овде је ипак постојао.

Што се тиче ваших питања, колега Перишићу, ја се с вама у потпуности слажем. Немам ја неких проблема у овоме о чему сте ви говорили. Али, ја сам ушао у опозицију већ девет година и десету годину шипчим у томе, свестан снаге Милошевића и подршке коју он ужива од самог почетка. Човек се за своје циљеве бори некада јако дуго. Немојте да почнемо опет о Махатми Гандију који се 27 година борио за два циља. Можемо тражити још и пет година да то траје, али важна је наша одлука да се не одустане. Другим речима, ја бих волео да ми имамо неко средство. Разумем ја ваше незадовољство, али ово није ура, па да неке претпоставке променимо.

МОМЧИЛО ПЕРИШИЋ: Али молим вас, сада ја питам, не седимо ли ми сви овде који имамо представнике наших странака. Зашто, људи, бежимо да се поведе уопште расправа о томе. Ја сам себи постављам сада себи питање.

ЖАРКО КОРАЋ: Није нико одбацио то.

МОМЧИЛО ПЕРИШИЋ: Ја постављам питање, да ли ви то желите управо.

ЖАРКО КОРАЋ: Колега Перишићу, то је био ваш предлог који није одбачен уопште.

МОМЧИЛО ПЕРИШИЋ: Зашто идемо ван институција?

ЖАРКО КОРАЋ: И Воја Коштуница је то предложио.

Ако могу нешто помирљиво да кажем. Бар један од предлога који би требало унети у тај материјал није споран. Немојте мислити да сам ја у неком спору са вашим предлогом. Значи, то је та ревизија у документу која ће се унети и такве ствари. Да се унесе институционализација и то је ово о чему говоримо и институционално и ванституционално. Ми морамо онда направити неку изјаву. Ја бих био задовољан.

вољнији да можемо да потпишемо ипак ова два документа, али очигледно, а то је Вуково и сад завршавам то. У тој изјави мора да буде неко писмо о намерама да ће се водити институционализација ових састанака и даљи рад. То је важно истаћи. Претпостављам, домаћин ће први говорити на конференцији за штампу како налаже ред да каже оно што је објективно било, а било је прилично великих ствари.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Хвала. Господин Каса има реч.

ЈОЖЕФ КАСА: Ја ћу поново бити веома кратак. Ми много времена за надмудривање данас немамо. Народ од нас очекује јасну поруку да смо спремни за обједињење снага опозиције или не. Ми можемо сутра ујутру у зору дати изјаву, а већ смо закаснили. Они управо сада очекују од нас и свако одуговлачење указује на нашу неспремност или надмудривање и нећемо постићи ефекат који желимо. Ми ћемо или у року од пола сата дати саопштење са јасном поруком да смо објединили снаге или смо завршили једном заувек са овим расправама.

НЕНАД ЧАНАК: Ово око захтева око заједничке изјаве. Маните се изјаве. Ови текстови су отишли у етар и ту зезања више нема. Ови текстови су сада или усвојени или су пропали. Ту нема трећег. Ја сам дао и предлажем поново и чврсто ћу стајати за тим да треба направити ову малу допуну, а то је једна реченица на крају коју нико неће читати, а која нама оставља простор још неко време да усагласимо текстове и да могу да се потпишу.

Дакле, да се потпише – да смо се сагласили – пазите, то је прва реченица. Ми смо се сагласили. Дакле, ти ово потпишеш и кажеш „ми смо се сагласили“. Кад кажеш, „ми смо се сагласили“ сад више није битно шта смо се сагласили. Битно је да смо се сагласили и онда можемо добити и простора да потпишемо нешто. Ови документи не смеју пропасти уз то све што сам рекао о њима иза чега тврдо стојим.

Дакле, мој је предлог да се направи неки модалитет да кажемо да смо се сагласили, а кад ће бити потписивање или неће бити потписивање, то даље више није битно. Морамо ићи са изјавом да смо се сагласили. То је цела прича.

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА: Колико сам ја разумео, ти сад предлажеш у ствари да иде сада текст овако како стоји, полазећи пресудно од прве реченице која гласи: „Ми лидери странака и коалиција итд. дана 10. јануара 2000. године сагласили смо се о следећем“, па иду ова два текста, а онда се на крају каже; или на самом почетку: „А да ће се о целој ствари накнадно изјаснити страначки органи“.

НЕНАД ЧАНАК: Показујемо намеру и обавезујемо се. Пази, ми смо се сагласили.

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА: Ја се нисам сагласио.

НЕНАД ЧАНАК: Добро, то је океј. Ми смо се сагласили да ћемо са садржином документа упознати органе странака и у садашњем тексту потписати ово све што је овде договорено. Разумеш ли?

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА: Ја имам два разлога, а један је суштински. Ја се не слажем са текстом оваквим какав јесте, а други је формални разлог, јер он треба да буде изнет на одговарајућим страначким органима. Тако да не могу да стојим иза основне реченице. Дакле, то је тако.

НЕНАД ЧАНАК: Значи, орган је орган, а ти си ти.

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА: Ја се не слажем такође. Можеш ли сад да разумеш?

КОЈИМ МИНИСТРИМА

ВУК ДРАШКОВИЋ: Добро, чињеница је да смо се сви чули и ја који сам био себи унапред дао реч да ћу бити најтиши и да ћу најмање говорити, дозволите ми да пређем кроз ово што је овде речено.

Прво, народ каже да је у сабору, у договору и мудрост и договор, односно да је у сабору селамет. Овде се чуло много драгоцених сугестија и не видим да ни једна од тих сугести-

Прошло је више од годину и по дана када је 10. јануара 2000. у просторијама Српског покрета обнове конституисан ДОС. О томе како је текло договарање лидера демократске опозиције у јавности постоје опречна мишљења, од тога шта је договорено до тога да ништа није договорено, као и оно да је Српски покрет обнове од почетка опструирао рад на усаглашавању ставова на тада предложеним документима о деловању демократске опозиције Србије. Истине ради „Српска реч“ у неколико бројева објављује стенографске белешке са аутентичним исказима свих актера без икаквих скраћења, а ради доприноса истини о првом састанку и формирању ДОС-а.

ја не може бити укључена у данашњи текст. У том смислу апсолутно се слажем са господином Касом и свима осталим који су у том смеру наступали. Ми данас морамо да понудимо неки договор око конкретног текста. Неки ће тај договор потписати по овлашћењу свом органа, а неки који то не могу због страначких органа, нека то ураде касније кад добију или не добију сагласност тих страначких органа.

Напомињем, ми од момента када смо заузали овај састанак ништа у јавности нисмо пружили. Кад смо послали документе унапред са молбом да не излазе у јавност, неко је то прекришио. Јавност је упозната са садржином документа.

Писмо о намерама, састанак о намерама. Српски покрет обнове потписати неће. Одмах да вам кажем. Максимално смо били толерантни, максимално били усредсређени на то да постигнемо заједнички договор. Инсистирали смо од почетка на некој врсти конспирације, одговорности и ми смо се тога држали. На време су упућени сви документи. Онај ко је мислио да тражи сагласност страначких органа, имао је времена да сазове те страначке органе, и да нам каже – моји страначки органи то хоће или неће.

Најдрагоценије у свему јесте, кад је реч о првом документу, а ја предлажем да идемо од документа до документа да се изјаснимо, јесте да су предстваници Срба, али не само Срба, него и свих других мученика са Косова – и Муслимана и Рома и Албанаца који неће велику Албанију и свих осталих овде данас дали апсолутну подршку ставовима под број један. И чини ми се да нико није имао ни једну суштинску примедбу, дакле, прелазимо на документ – министрима иностраних послова Европске уније и Сједињених Америчких Држава. Нико није дао ни једну једину примедбу.

Драгоцене примедбе дали су господин Коштуница и многи други, и ја их као домаћин и сазивач овог скупа прихватим. Наиме, највећи део тих примедби и сугестија прихватим, само што ми је жао што је однекуд процурило у јавност. Са правом је господин Коштуница рекао, а и други су рекли да је документ, да је Резолуција 1244, Резолуција Савета безбедности Уједињених нација, а ми се обраћамо само министрима иностраних послова Европске уније и Сједињених Америчких Држава. Кога ми при томе из Савета безбедности Уједињених нација заобилазимо? Заобилазимо Русију и Кину. Сви остали којима се овде обраћамо јесу у Савету безбедности Уједињених нација. Према томе, ја предлажем да наш први документ гласи и тражимо молим вас да се одмах изјаснимо:

– Министрима иностраних послова Европске уније, Сједињених Америчких Држава, Русије и Кине.

Ми смо тиме заправо цео Савет безбедности Уједињених нација обухватили, али обухватили смо и оне који су увели санкције против Србије, а то нису ни Русија ни Кина, него управо Европска унија и Сједињене Америчке Државе. И они су неке санкције увели. То је на увоз оружја, на увоз много чега другог. Мислим да је у том смислу примедба, односно сугестија господина Коштунице и других драгоцене. Да у наслову стоји да је то упућено – министрима иностраних послова Европске уније, Сједињених Америчких Држава, Русије и Кине. Да ли се слажете са овим? Молим вас један по један. За наслов само. (Хвала).

Једна примедба није изнета, иако је мени као домаћину овог скупа изнета писмено, са три места. Нећу да помињем са која три места. Да треба избећи из пропагандних разлога, да не бисмо подилазили режиму под манипулације итд. формулацију „уважени министри“. У енглеском тексту који ће им бити упућен наравно да ће појединачно бити упућено сваком министру, па ће стојати „уважени господине Иванове, уважени господине тај и тај“.

Дакле, да ми свуда тамо где стоји „уважени министри“ бришемо и да буде по поглављима. Значи, стоји поглавље 1, 2, 3, а кад је у пита-

њу поглавље 4 оно мислим да треба да буде радикално измењено. И у том погледу примедбе господина Коштунице и неких других више су него драгоцене.

Да идемо став по став.

1. Ми лидери странака демократске опозиције у Србији одлучили смо данас 10. јануара 2000. године да од влада ваших држава заједнички затражимо: 1. Ту нико није изнео ни једну примедбу на садржај овог става 1.

Да ли се слажете с тим?

НЕБОЈША ЧОВИЋ: Има реакција на текст.
ВУК ДРАШКОВИЋ: Није било примедби на став 1. Став 2. Је ли неко изнео примедбе на став 1.?

ЕНАД ЧАНАК: Ја сам изнео, јер ту пише „албанских терориста”. Треба да стоји „терориста”.

НЕБОЈША ЧОВИЋ: Прихватљив је став 1. само овај први пасус, испред.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Став 2. „Хитно укидање ваздушних санкција”. Неко је рекао „и нафтног ембарга против Србије”. Мислим да нема ни једног разлога да не прихватимо „и нафтног ембарга против Србије”.

ЉУДИ КАО ЉУДИ

ЈОЖЕФ КАСА: Хитно укидање санкција против Србије.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Молим вас да се одмах разумемо. Ми можемо да тражимо могуће, реално, немогуће и нереално. Немогуће у овом тренутку јесте тражити укидање свих санкција против Србије без икаквих услова. Оно што ми са правом тражимо, јесте безусловно поштовање људских, грађанских и осталих слобода и равноправности свих људи на Косову. То не зависи, господо, од тога ко влада у Београду. Ко год владао да владао, људи на Косову морају бити третирани као људи.

ДРАГОЉУБ МИЋУНОВИЋ: Да додамо још „и повећање хуманитарне помоћи”.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Па нисмо дошли до тле.
ДРАГОЉУБ МИЋУНОВИЋ: То је хитно укидање санкција. Санкција је једна.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Нисмо још дошли до тле. Сад је ово под 2.

ЈОЖЕФ КАСА: Ја се извињавам, ми нисмо ни прву страну прошли.

НЕБОЈША ЧОВИЋ: Иди редом, Вуче, прву страну.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Знам, али ја сам рекао да под број 1 „хитну примену одредби Резолуције 1244. Савета безбедности Уједињених нација на Косову и Метохији”, нико није ставио примедбу. Овде су људи са Косова и они су најовлашћенији да кажу шта је на Косову. Ја мислим да нико од нас који смо ван Косова на дистанци, на раздаљини не можемо тако добро да знамо стање на Косову као владика и као Мома. Ако они, то је мој предлог, имају одређене сугестије на побољшање ових ставова, нека их кажу.

ЈОЖЕФ КАСА: Ја мислим да је ово довољно да су учесници на Косову и за мене је то неспорно. Ја бих предложио, јер и други су о томе дискутовали, да поред албанских терориста против свих врста тероризма.

МОМЧИЛО ТРАЈКОВИЋ: У добром делу албански тероризам је водећи, али су и други тероризми ту.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Питам, који су други тероризми на Косову данас, сем албански?

ВУК ОБРАДОВИЋ: Не ради се само о тероризму, већ и о пљачкашима.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ко је то опет? Немојмо да стављамо повез преко очију. Тамо на Косову данас има један тероризам, великоалбански тероризам. Други не постоје, други су жртве. И немојмо грешити душу због неког принципа једнакости.

МОМЧИЛО ТРАЈКОВИЋ: Колико ми знамо 'стварно, из најбоље намере увек полазимо да осудимо све што је. Али, данас не можемо тражити код Срба тероризам, кад су то ране.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Да ли су Муслимани терористи?

МОМЧИЛО ТРАЈКОВИЋ: Нису.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Јесу ли Горанци?

МОМЧИЛО ТРАЈКОВИЋ: Нису ни Горанци.

МОМЧИЛО ПЕРИШИЋ: Да ли ћете рећи да нема међународног тероризма на Косову? Да ли ћете то рећи? Немојте молим вас. Где је све оно што је донео КФОР са собом. Треба то видети.

ВЛАДИКА АРТЕМИЈЕ: Мислим да ми на Косову то знамо боље чак и од вас.

МОМЧИЛО ПЕРИШИЋ: Зна се да тога доле има.

ВЛАДИКА АРТЕМИЈЕ: Ми кажемо да тога нема.

МОМЧИЛО ПЕРИШИЋ: Говоримо да је међународни, а он представља само Албанце.

ВЛАДИКА АРТЕМИЈЕ: Они су дошли само да нам помогну, а не да нас терорису.

МОМЧИЛО ТРАЈКОВИЋ: Постоје Албанци који нису за Косово.

ВЛАДИКА АРТЕМИЈЕ: Друго је питање да ли су то Албанци?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Момо, имаш ли неку сугестију?

МОМЧИЛО ПЕРИШИЋ: Све су то пропратне појаве, не само албанског, него и другог тероризма.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Нема другог, генерале. Оно су робови. Они кажу, а ја њих питам.

МОМЧИЛО ПЕРИШИЋ: Опростите, али ви нисте информисани, молим вас. Знате ли ви шта значи 50.000 страних војника. Какве их нуспојаве прате. Они нам доводе све, ако ништа друго, жене за разоноду.

МОМЧИЛО ТРАЈКОВИЋ: То је нешто друго, али то није тероризам.

МОМЧИЛО ПЕРИШИЋ: Али за становништво доле је то проблем. Колико убистава се због тога дешава?

ЖАРКО КОРАЋ: Свих одговорних за злочине који се дешавају на Косову.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Преосвећени, молим вас, да ли смета, да бисмо нашли компромис; одлучну акцију против албанских терориста и пљачкаша на Косову, као и против свих видова безакоња у овој покрајини”.

ВЛАДИКА АРТЕМИЈЕ: Криминала на Косову.

ВУК ДРАШКОВИЋ: „... као и против свих видова криминала и безакоња у овој Покрајини”.

ВЛАДИКА АРТЕМИЈЕ: Прихватљиво је и добро је.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Молим вас, ја сам вас пажљиво слушао.

ЖАРКО КОРАЋ: Ово је битно за домаћу јавност. Да ћемо ми о овим стварима овако причати, то није битно, али је битно што треба за домаћу јавност да се каже. Можда је битније да постоје злочини који су почињени од стране војске и полиције и то да се каже. Оно што је укупно лоше. Опростите, Владика је са великом храброшћу то проценио.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Хајде да покушамо, а ја сам ћутао пуна четири сата, да нађемо неки модел.

ВЛАДИКА АРТЕМИЈЕ: Господине Драшковићу, ми ово тражимо 10. јануара, а не пре бомбардовања и за време бомбардовања. Значи, ми говоримо о садашњој ситуацији на Косову. Тамо је албански тероризам и разни видови криминала. То је данас тамо.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Добро. Значи, „као и против свих видова безакоња и криминала у овој Покрајини”. „Проглашење локалне самоуправе за Србе”, је ли ту имаш нешто?

ДУШАН МИХАЈЛОВИЋ: Да. Опет бих тамо предложио да не употребљавамо овај термин „кантони”. Ако говоримо о локалној самоуправи, ово прво, што је добар предлог, може да се каже или самоуправних општина или комуна и даље како то треба да стоји.

ВУК ДРАШКОВИЋ: „На принципима самоуправних заједница”.

ДУШАН МИХАЈЛОВИЋ: Међународни термин је „комуна” за општине. Јер, ако кажемо „кантони”, онда правимо поделу.

ВЛАДИКА АРТЕМИЈЕ: Нема нигде кантона да је речено.

СУВИШЕ БЛАГО

ВУК ДРАШКОВИЋ: Је ли може, уместо „кантона“ да буде „заједница“.

ДРАГАН ВЕСЕЛИНОВ: „Самоуправних општина“.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Нема општина. Не дају да се мењају имена.

ДРАГАН ВЕСЕЛИНОВ: Можда има једно решење, јер општина је самоуправна. Има једно решење за то: „проглашавање локалне самоуправе што је гаранција за Србе, Муслимане, Роње и остале неалбанске заједнице на Косову као прелазно решење потпуно на заштити КФОР-а, УНМИК-а“ итд. То је да би се избегло „а на принципима самоуправних кантона“. То се брише.

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА: Треба самоуправу поменути.

ВУК ДРАШКОВИЋ: „Проглашење локалне самоуправе за Србе, Горанце, Муслимане, Роње и припаднике осталих неалбанских националних заједница на Косову као прелазно решење под пуно заштитом КФОР-а“. Да ли може? (Може)

2. „Хитно укидање“...

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА: Извини, али пре овог под 2. пошто ја не знам да ли ће цела ствар после тога бити прихватљива, али имајући у виду овај апел владике Артемија, као и Моме Трајковића да у оној мери у којој можемо да пружимо помоћ и да текст побољшамо да би то могло да се користи. Ја мислим да овај израз „гарантује безбедан повратак“, сувише је благ и сувише еуфемистички звучи у односу на ранији захтев. То су медијске и дипломатске кампање које говоре у свету о повратку албанских избеглица. Нека буде неки јачи израз ту. Толико се у то време тамбурало и они који су неке мање повратке избеглица користили, а не кажем да се мора употребити кампања кад је реч о српским избеглицама. Али, употребити нешто јаче од овога: „гарантује безбедан повратак и живот на Косову“. Ако је то потребно, а наравно, ово је само моје питање.

ВЛАДИКА АРТЕМИЈЕ: Уместо „гарантује“ може „обезбеди“. Значи, „обезбеди убрзан повратак“.

ВУК ДРАШКОВИЋ: „Да обезбеди убрзан и безбедан повратак. Добро.“

ДРАГАН ВЕСЕЛИНОВ: Не може два пута да стоји „да обезбеди“... Да „осигурају“.

ВУК ДРАШКОВИЋ: „Да осигурају убрзан и безбедан повратак и живот на Косову свим Србима и осталом неалбанском становништву који су прогнани са Косова после доласка међународних снага у ову југословенску и српску Покрајину“. Је ли нешто спорно? (Није)

„Хитно укидање ваздушних санкција“, неко је додао а мислим да је господин Љајић био „и нафтног ембарга“ против Србије. Је ли се слажете?

МОМЧИЛО ПЕРИШИЋ: Ваздушна санкција, то је нешто нематеријално. Шта значе санкцијама ваздух?

НЕБОЈША ЧОВИЋ: Хитно укидање санкција на међународне летове.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Не, на међународне летове, него на домаће и међународне летове.

РАСИМ ЉАЈИЋ: „Хитно укидање ембарга на међународне и домаће летове као и нафтног ембарга против Србије“.

НЕБОЈША ЧОВИЋ: Нема санкција на домаће летове. Хитно укидање санкција на међународни ваздушни простор.

ЖАРКО КОРАЋ: Не могу ни да прелећу нашу земљу.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Хитно укидање међународних санкција, за шта? На ваздушни саобраћај.

ЖАРКО КОРАЋ: Да нам зракоплови опет лете.

ВРАЋА СЕ СРПСКА ВОЈСКА

ВУК ДРАШКОВИЋ: „Хитно укидање међународних санкција на ваздухопловни саобраћај и нафтног ембарга против Србије“.

3. Слање хуманитарне и социјалне помоћи за око милион избеглица у Србији и Црној Го-

ри као и за више од два милиона грађана који живе на ивици глади.

ДРАГОЉУБ МИЋУНОВИЋ: Боље је да стоји „повећање хуманитарне помоћи за око милион избеглица у Србији и за више од два милиона грађана Србије“.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Слажемо се.

Молим вас, сад долазимо на терен реалног. Ја бих волео да све санкције одмах падну. Нема шанси. Ми имамо неко оружје у својим рукама. Уколико, дакле, ови којима ово пишемо, прихвате и кажу, у реду – моментом споразума о ванредним демократским изборима укидају се све остале санкције, враћа се српска војска и полиција на Косово“, ми тада имамо што би рекао генерал Перишић, каћушу у својим рукама. Извините, санкција нема. Наша војска и полиција биће на Косову, али то више не зависи од Америке, Европе, Русије, Кине, то зависи од Милошевића, да поштује изборну вољу грађана Србије, да се суочи са изборном вољом грађана Србије.

ЖАРКО КОРАЋ: Да ли могу да кажем шта мислим и ја. Не верује Запад много ни нама овде и он одржава санкције да нас притиска и после избора.

ВУК ДРАШКОВИЋ: У том смислу будимо реални ми који смо с њима преговарали, ми смо одвојили оно што је безусловно и што нема везе са политиком и ко влада Србијом од онога што има везе са тиме ко влада Србијом.

ДРАГАН ВЕСЕЛИНОВ: Ја ћу то потписати брзо, али нека остане забележено међу нама, да останемо спремни на све то.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Добро. Је ли се слажете са овим, молим вас?

ВЛАДАН БАТИЋ: Ја се извињавам, али уместо формулације „постигнут договор и потписан између режима и демократске опозиције“, ја мислим да треба да стоји формулација „и однос међу нама након одржавања поштених избора“. Јер, то што ће бити постигнут споразум, то не значи да ће ти избор бити поштени и фер.

НЕБОЈША ЧОВИЋ: Боље је овако, како је сада.

КАО ШТО ЗНАМО

ВУК ДРАШКОВИЋ: Боље је овако. Молим те, ми само тражимо споразум о демократским изборима.

НЕБОЈША ЧОВИЋ: Иако и овде идемо по ивици, боље је овако.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Идемо по ивици ножа. Је ли се слажемо?

ВЛАДАН БАТИЋ: Ако не добијемо изборе?
ВУК ДРАШКОВИЋ: Не може Русија овде и Кина.

ВУК ОБРАДОВИЋ: Нисмо у стању сами да потпишемо, јер морамо да победимо.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Вук пита да ли овде треба да стоји да Европска унија, Сједињене Америчке Државе, Русија и Кина донесу одлуку да ће, ако Кину увлачимо у ово да ће донети одлуку, то је катастрофа.

ЖАРКО КОРАЋ: Постоји више врста санкција. Постоје санкције Савета безбедности, постоје санкције...

ВУК ДРАШКОВИЋ: Е, сад долазимо до једног критичног места.

НЕБОЈША ЧОВИЋ: Извини, Вуче, ти си овде рекао: Европска унија, Сједињене Америчке Државе, Русија и Кина.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Али ми њима то пишемо.

НЕБОЈША ЧОВИЋ: Али ко је санкције увео? Постоје и санкције Савета безбедности.

НЕНАД ЧАНАК: Могу ли ја нешто да кажем? Након што буде потписан договор и тако даље, ја бих ипак ако је слободно предложио да се избаци ово: Потписан договор између лидера демократске опозиције него уместо тога: након што буду расписани ванредни избори у Србији на свим нивоима.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Не, нама треба потписан споразум о демократским изборима. Ако га потпишемо, тиме расписујемо изборе.

НЕНАД ЧАНАК: Хоћу да кажем, мени је ипак разлика да ли је договорено, или су расписани. Јер, изборе, као што знамо, расписују они. Ако они не расписују изборе...

ОТВОРЕНО ПИСМО ГЕНЕРАЛУ МУП-А РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, ГОСПОДИНУ СРЕТЕНУ ЛУКИЋУ

Господине генерале,

Ако слушамо коментаре грађана Ужица, Крушевца, Ниша и других места ове нападене Србије, намеће се прост закључак: **изневерена су народна надања и грађани Србије су преварени.**

Грцали смо под режимом Вашег врховног команданта који је „одбранио земљу од НАТО агресора, сачувао Косово и Метохију, суверенитет и независност земље” и који Вас је, због доприноса и заслуга у тој борби, унапредио у чин генерала, јер сте по његовом мишљењу најзаслужнији као тадашњи командант полицијских снага на Космету.

Слушали су грађани ове земље и Ваше речи захвалности и оданости врховном команданту. Између осталог, рекли сте: „Полиција и војска успешно су одбранили земљу од НАТО агресора... међутим, сада нашој земљи највећа опасност прети од страних плаћеника, домаћих издајника и петоклоноша, али Служба има снаге и моћи да се са њима одлучно обрачуна”.

Господине генерале, како је земља сачувана, одбрањена и усрећена од Слободана Милошевића и његовог режима, чија главна полуга моћи сте били Ви и Ваши истомишљеници, најбоље је осетио овај народ, мајке у црном, сирочад, прогнани и расељени, инвалиди, јединци и појединци који сада леже у хладним гробовима. **А какву је снагу и моћ имала Служба, у чијем самом врху сте опет били Ви, у обрачуна са „страним плаћеницима и домаћим издајницима”, најбоље су осетили студенти и професори, ђаци и наставници, отпораша и остали „петоклоноши” на својим главама и костима, леђима и плећима.**

Ви сте сада помоћник министра и начелник Ресора јавне безбедности МУП-а Републике Србије, и видимо Вашу жељу да се расветле сва дела из прошлости: организовани криминал, пре свега наручена убиства, привредни криминал, хладњаче...

Зашто то, господине генерале, не решите у једном даху?! Питамо се, ко ће боље од Вас знати одакле су стигле хладњаче, ко су несрећници који су спаковани у њима, ко је наредио да хладњаче са Космета иду у Дрину, Дунава и гробнице по полицијским полигонима, ко је прихватио хладњаче на Дрини...?

Логично је да Ви то морате знати, јер сте тада били командант полицијских снага на Косову и Метохији.

Не желим да ово сазна Карла дел Понте или можда неки наш Понтије Пилат, међутим врховни командант Вам је у Хагу. Када је он тамо, онда је логично да морају отићи сви који су на јавним и тајним листама Трибунала.

Опет се намеће просто питање: како ћете ухапсити Николу Шаиновића, када је телефонски разговор у вези Рачка већ снимљен и широј јавности познат? Како ћете ухапсити два брата Лукића, који су на јавним листама Трибунала, а како ћете ухапсити Милана Милутиновића, када Вас је и он ванредно унапредио и то дво-

струко: 13. маја 2000. године, те поновио на Духове 2001. године.

Господине генерале, стање у области јавне безбедности, на чијем сте челу, све је горе, **само сте Ви напредовали.**

Неки полицијски генерали су наводно побегли из земље. Ко им је то омогућио, начелник Ресора јавне безбедности? Јесте ли сигурни да поједини криминалци нису остали у полицији и да у том смислу нису и даље активни? Како, иначе, објаснити да организовани криминал и даље напредује, убиства се настављају, несигурност је и даље велика, па се грађани с правом питају какву нам то безбедност нудите, господине генерале?

Мислите да су то тековине петог октобра? Пети октобар је улио велику наду и огорчени народ све гласније упозорава изабране вође на понашање и дата обећања!

Снаге мрака и зла, иако су биле затечене, нису до краја поражене! Међутим, уздамо се у тековине петог октобра и божанску правду, која је спора али достижна.

Зоран Ракић, бивши инспектор МУП-а, Крушевац

ДОСОВЦИ ИСТИ КАО КОМУНИСТИ

Случајно сам имао прилику да прелистам нови уџбеник из историје за 8. разред основне школе. После детаљног прегледања, нисам могао да издржим да не реагујем овим писмом. Одмах сам уочио да се на предњој страници налази фотографија са петоктобарског протеста. Иако је прошло само годину дана од овог догађаја, па историја као наука још није могла да о њему да свој суд.

Због тога, многи грађани, па и деца у школи се питају да ли нам се то враћа старо Титово комунистичко време, овог пута под „фирмом” ДОС-а. Да ли ово можда значи да ће се сада у новим уџбеницима писати о великим страдањима Коштунице, Ђинђића, Легије и уришника СПС-а Небојше Човића. Још само њихових фотографија нема, а како нам се чини вероватно ће их ставити, што је и ред, пошто ће и уџбенике ускоро сами и писати и уређивати.

Игор Хаурдић, Лазаравац

БЕШЕ СЛАВЉЕ, АЛИ ЧЕГА?

Пошто нам је све кренуло набоље, наши нови људи одлучише да то „демократски” прославе. Када је годину дана од 5. октобра толико тога лепше, ведрије и богатије, ред је да се овде у Лазаревцу, одакле је све и кренуло, састане владајућа елита у свечаном руху и то богато прослави. И би баш тако. Додуше, очекивали су много више гламура тог дана. Али, авај, изосташе важне званице владајућег врха на демократском слављу поводом годишњице колубарске револуције. Вероватно су имали преча посла или су славили негде другде.

Требали сте, драги наши, да се појавите испред оне знане рударске чесме, или можда као пре годину дана, на неком блатњавом колубарском копу. Ту сте морали народу да погледате у очи. Можда сте могли нешто рећи, али забога милога – шта? Јако мало је тога чиме бисте се могли похвалити. Мало је тога што би се дало истаћи као ваш допринос за некакве кораке и помак напред. Можда сте учинили и нека добра дела а да их ми још нисмо свесни. Покажите нам било какве резултате вашег рада у корист и добробит народа. Да ли их уопште има? Наравно да их

нема. Немате ви ни времена ни образа, не мислите на народ. Користите своје положаје не би ли сте се што боље „обезбедити” за личну будућност.

Можда би овај народ имао вама шта рећи. Питања би, верујем, била многобројна. Питам се и ја: какви би то били ваши одговори. Запитајте се и ви. Доста нам је било тих елитних славља бивше власти. По томе су они били јако знани. Бојим се да се то и вама допало и да вам полако прелази у навику.

Да ли сте се можда у току вечерње „журке” у кафани сетили да има пуно људи који баш те вечеру нису имали ни кору хлеба за себе и своју децу. То су они људи чијом сте заслугом ту где јесте. То су они људи којима сте обећали сем сувог хлеба још пуно тога. Радите исто онако како су радили и они пре вас. Заборављате да вас народ посматра својим нападеним и оштрим погледом.

Народ грца у борби за голо преживљавање. Тоне у борби са приспелим рачуницама које не може да плати, у борби са силним таксама и порезима за које нема новца. Већини је остало још само за кору хлеба. Да ли је то живот, онај бољи, обећани? Да ли и ви имате сличних проблема? Наравно, не.

Тог дана била је и незванична промоција брошуре и це-де рома о прошлогодишњим петоктобарским догађањима. Све је то са неког гледишта „океј” и за похва-

Др Ђоко Трипковић СРПСКА РАТНА ДРАМА 1915-1916.

Ова књига говори о једној од најдраматичнијих епизода у повести дугог и тебног битисања српског народа на овим просторима, подухвату невиђеном у новијој историји, подвигу колико страдалачком и трагичном толико и величанственом – од надвијања тамних облака над Србијом августа-септембра 1915, преко Макензенове офанзиве, одступања српске војске, Владе краља, народних посланика, масе избеглица, деце и ђака на Косово, повлачењу преко Албаније на Јадранско приморје, ужасавајућег тромесечног боравка у Албанији у зиму 1915-1916, евакуацији, умирању на Виду – Острву смрти, опоравку на Ркфу, до појаве препорођених српских трупа на Солунском фронту, надамак поробљене отаџбине, где су се у јуну 1916. придружили тамошњим француским и енглеским снагама.

Цена

250 динара + ПТТ трошкови

Наруџбенице слати на адресу:
Институт за савремену историју,
Трг Николе Пашића,
11000 Београд

Књига се може купити у књижа-
рама „Вук” у Чика Љубиној улици
и „Никола Пашић” на тргу Николе
Пашића у Београду.

лу. Ушли сте на велика врата која воде у савремену Европу и свет. Постоји само један, за вас вероватно мали проблем: знате ли колико има нас и колико смо неупућени у све то, ново и савремено? У нашим радним собама нема компјутера. У нашим собама нема це-де ромова ни компакт-дискова. У њима су само дотрајали телевизори којима је упутство за употребу давно изгледало а век-трајања истекао. Али, чему ваша брига за то? Књижица је ионако штампана на енглеском језику, а он нам многим баш не иде од руке. Нема везе. Читаће и гледаће то неки други народ. Ми смо то ионако видели све сопственим очима још оног 5. октобра.

Нама је првенствено потребна промоција докумената и листе имена свих оних људи бивше власти, који су дали неизбрисив печат овог нашег јада у коме смо били и у коме смо и сада. Листа би била дуга. Ништа од тога нисте урадили. Све те крупне зверке остале су тамо где су и биле. Нико није прозван, нико није кажњен, нико није остао без посла, нико није вратио отето...

На шта то личи? Личи ли то на оне обећане промене? Џаба нама ваша „поште-на демократија“. У њој нема ништа од поштења. То је само фарса. Сели сте у фотеље заједно са њима и ваљда их учите демократији.

И на крају, драги наши, зар не видите: већ нам је доста игара, народ би и мало хлеба уз неки бољи, праведнији и богатији живот.

Нина Аћимовић, Лазаревац

ОПОМЕНА Г. ЛАБУСУ

Господин Лабус је изгледа заборавио рачуницу из основне школе кад може себи да дозволи да народу каже да „сваки дан штрајка рудар угљенокопа „Колуба-

ра“ производи пет дана мрака при зимској потрошњи“. Да ли он мисли да је овај народ стадо оваца. Али и у том стаду нису баш сви овце. Он је до сада остављао утисак једног од ретких у ДОС-у коме се може веровати. После овакве изјаве коју је дао он је човек коме се не може више веровати.

Ако се узме у обзир да та екстремна зимска потрошња траје највише пет месеци (некада и мање) тј. 150 дана и да сваких пет дана мрака проузрокује један дан нерада угљенокопа (по г. Лабусу) то значи да за 150 дана мрака треба 30 дана нерада.

Када од 365 дана (колико има у једној години) одбијемо нерадне дане (за ремонт, празнике, викенде и одморе који су свакако у време ремонта) преостаје минимум 200 радних дана. Ако од тога одбијемо 30 дана нерада (штрајка) из зимског периода (што свакако не може и не сме се дозволити да толико траје) преостаје још 170 дана (радних). Поделите тај период на два дела по 85 дана, од којих један покрива прелазне зимске периоде (пролеће и јесен, када је потрошња знатно мања од оне екстремне зимске и када се може очекивати и стварање залиха, и други летњи када је потрошња вишеструко мања од оба претходна периода и када се стварају велике залихе – резерве за зимску потрошњу, поставља се питање шта је са тим залихама и да ли има смисла претити народу мраком. То су комунисти радили деценијама. Од демократских власти се то није очекивало. Не губите из вида да је народ на те претње већ огулао, а да ДОС и Ви лично све више губите углед и поверење.

Господине Лабус, вратите се економији где сте стручњак, а животне проблеме других струка немојте да политизирате,

то Вама не одговара. Сетите се да сте се афирмисали стручношћу, а сада то обезвређујете.

Гордана Милошевић, Београд

ЧНАК ПУЊЕН ГНЕВОМ

(део конференције за штампу
ОО СПО Вршац)

Пред грађане је постављена дилема: „Зашто драми председник Скупштине Војводине Ненад Чанак?“

1. Да ли зато што за директора РТВ Нови Сад није постављен „његов човек“, а што би значило и даље драматично мешање политике у медије.

2. Зато што се Војводина опет не пита, и поред тога што има своју Скупштину и посланике, него се решење намеће из Београда, тј. из једног центра како је било свих претходних година.

СПО жели да верује да је у питању ово друго, а да је неконтролисани излив беса господина Чанка заправо последица његове свести да је заправо све још исто као у време Милошевића – сада је чак више Милошевића, те је он у предизборном тону и маниру (што се раније свима допадало а сада се због тога оснива Анкетни одбор) распалио псовкама и плувањем по РТС-у и Београду.

СПО доживљава реакцију господина Чанка као застрашујући излив немоћи, као врисак очајника у глувој пустињи! Питање је: ако је оволико немоћан председник Скупштине Војводине, шта је са обичним грађанима?

Ко њихове егзистенцијалне муке да чује? А све је вишеструко поскупело, армија незапослених расте, на улицама се и даље пуца и убија, на судске пресуде пре-дуго чека...

Ко има – даје му се, ко нема – одузеће му се.

Псовка г. Ненада Чанка са малог екрана узбуркала је обичан свет али се није дотакла републичке Владе ни Председништва ДОС-а. Они су без коментара о догађањима у Новом Саду. Само се представници странака утркују у етикетању Чанка („палестински екстремиста“, „човек склон шешелизацији“, итд.) и давању изјава, када је покрајинска Скупштина у питању, да се сада види „ко је на чијој страни“. А ваљда би сви требало да буду на страни демократије?!

Председништво ОО СПО, Вршац

ЖИВОТ СА 200 МАРАКА

Вероватно знате да је недавно гост емиције „Утисак недеље“ на Студију Б био министар Белић. Бићу веома кратак.

Господин министар је изјавио да се у Србији може живети са 200 марака месечно.

Замолио бих г. министра да доведе своју породицу у Србију, да му дам 200 марака и да видим како ће он то лепо живети.

Вероватно смо ми глупи или луди што то не знамо. Па, зато он и јесте министар – човек све зна о економији. Само још нас да убеди у то и биће нам супер. Можда ми и живимо лепо са 200 марака али то не знамо. Зато је ту министар па нека дође међу нас и покаже на примеру своје породице.

Игор Хаурдић, Лазаревац

ДСС – ПОСЛЕДЊИ БАСТИОН БОЛШЕВИЗМА

Не рачунајући једну малу подуралску земљу, деведесетих година прошлог века комунизам је убрзано из државе у државу, из партије у партију, из свести у свест,

Рада Милчановић

ОВО ЈЕ МОЈА ЗЕМЉА

Књига открива "истину о људском стварању која освешћује и ошмиње. Поејска прича аутора није измишљена, она је истина којом главни јунак (Веселин Шљиванчанин) стоји на страни ошмињења и правде, слободе и добра; човека који се жртвује за ошмињанак земље, човека који се бори против зле судбине народа, историје која се понавља и неправедног свећа..."

Неопозиво наручујем _____ примерака књиге

ОВО ЈЕ МОЈА ЗЕМЉА

по цени од 300 динара по примерку+ПТТ трошкови

(Име и презиме - назив наручиоца)

(Адреса)

(Телефон)

(Потпис наручиоца)

Наручбеницу послати на адресу: ГЛАС ЈАВНОСТИ
издавачка делатност 11000 Београд, Влајковићева 8

Купци из Београда књигу могу купити у галерији
Глас, сваког радног дана од 8 до 20 часова

НАРУЧБЕНИЦА

одлази на своје последње уточниште путем Фезинга, Пјонганга, Хаване... Последње су биле три државице на Балкану. Половином деведесетих Албанија, деведесет седме Црна Гора и напokon, двехиљадите, Србија. Све три су то избориле мирним путем, изборима, плус „октобарском револуцијом“ у Србији. И док диљем источне Европе реформисти спроводе свој реформски програм у дело, негде брже, негде спорије, негде поштено, негде „много поштено“, дотле једна од владајућих у Србији, ДСС, усисава у себе гарнитуру са Осме седнице, прихвата комплетан генералштаб С. Милошевића и почиње и рововску и фронталну борбу против и оно „мрвица“ од реформи што су им коалициони партнери ако не започели оно бар замислили. По опробаном стаљинистичком методу, сеци у корену.

Не можемо то назвати искрицама, не можемо то назвати тренутним ривалитетом ако странка чији је председник шеф државе не жели да поништи одлуку претходног режима о разрешењу судије Уставног суда (г. Вучетић) а онда након одлуке Политбироа ДОС-а каже у интервјуу ТВ Политики (7.9): „Па ето, у последња два-три месеца г. Вучетић не даје изјаве које је давао раније, и мислим да неће бити проблема да буде враћен...“ (А шта ако опет почне да даје изјаве? Јадан је друг који изговара ове речи а још јаднија кукавица која их слуша а њој су намењене). Ако на поновљеним локалним изборима добија одборнике из бивших кадрова СПС-а (Оџаци), ако смо се до јуче згражавали од Павковићеве величанствене победе над највећом силом на свету а сада ти исти што су се с нама згражавали чувају главног СПС трибинаша, ваљда за нове величанствене победе. Када сам већ споменуо 5. октобар и октобарску револуцију да кажем да није случајно што се та спасилачка манифестација поклопила са месецом у коме је Лењин „спасио“ Русију, Титови партизани Београд, Немци Краљево и Крагујевац... Ето, опет се октобар посређио?

Да бих објаснио тешку реч у наслову „большевизам“ морам да наведем да большевици и идеалисти имају сваки свој комплекс. Идеалисти имају комплекс будућности, наиме, они догађај који тек треба да се догоди вајају по својој визији дајући му лепоту и савршенство, значи идеализујући га. Насупрот томе, большевици имају комплекс прошлости. Тако да догађај који се већ догодио на један начин они искривљују или поправљају онако како само њима одговара за било које сврхе (политичке, моралне, културне, економске). Тако смо до скоро имали большевичку верзију да је историја почела четрдесет прве а најновију верзију да је иста почела петог октобра двехиљадите. Сва претходна драматична и крвава догађања се у верзији большевика игноришу, омаловажавају па чак и поништавају. Славна и крвава епопеја српског народа у Првом светском рату није смела ни у уџбенике а камоли у медије. Све жртве које су пале у борби против Милошевићевог режима нико не сме ни да спомене јер све медије контролише большевичка странка на власти. Њен кукавичлук из претходне де-

ценије нико не спомиње али се зато велика најобичнија ђинђићевско-милошевићевска монтажа. Јер и кретену је већ јасно да је за сваку револуцију „изнутра“ потребно понаособ најмање годину дана. Али по већ поменутој верзији, четири електронска медија и пет највећих дневних листова, значи свих девет, то су извели за само сат времена. Уосталом, подсетићу на један бисер једног од носиоца претходне власти (Дачић) када су га упитали шта мисли о убиству преко двеста хиљада православаца четрдесет четврте и пете од стране „ослободилачких“ снага, он је одговорио: Била су то лева скретања.

Ето, то су само скретања, а ми сада треба да видимо и схватимо колико су „скренули“ монтери наше сурове данашњице.

Али, ако овај народ то још не види, Европа је то већ схватила и мирно гледа на најновија „лева скретања“. Јер, иако је Сатана најопаснији када остане на скућеном простору зна Европа да је Србија мала и измучена државица а да је ДСС толико ништавна да и она не пође ускоро пут централне Азије и Кубе.

Славољуб Ранковић,
Црквенац, Свилајнац

ПОВОДОМ „ВИДОВИТИХ ЗОРКИ“

ДОК ЈЕ ОВАЦА БИЋЕ И ШИШАЊА, АЛИ...

Неколико дана новинске ступце и ТВ емисије пунила је вест да је ухапшена, а потом и осуђена на 25 дана затвора „видовита“ Зорка (сада је ваљда већ ван затвора), да су код ње пронађене гаће са 15 чворова и клинички неиспитан чај по цени од 100 марака. Она је била у чуду, да толико њих пре ње радило је то исто (док су директори телевизија задовољно трљали руке због примљеног хонорара, а нико никада није ухапшен) и правдала се да то не би радила да је знала да није законито. Обманут је обмањивач, али смо обманути и ми, јер ни ми нисмо знали. Отварање тих агенција је дозвољено, оне плаћају порез, а готово свакодневно понеке новине освајују са фељтоном о овом или оном пророку, о оном или овом чуду. Колико пута су тумачи звезда тумачили актуелну политичку ситуацију. Није ли лист „Политика“ у новогодишњем броју питао шта нас чека у трећем миленијуму свог сталног видовњака Златка Златковића, али и Богдана Видосављевића и Дубравку Мелко (познатију као Вава). Озбиљни и неозбиљни астролози, прави и лажни пророци, радо су виђени гости многих ТВ и новинских кућа. Ипак, нико од новинара није стао у одбрану жене, која је послужила само као доказ да нова власт ипак нешто ради и мења, знајући да има и даље и да би морали да кажу и да је наш народ произвео Зорку и остале сличне њој, јер не види ни са новом влашћу никакав напредак а сигурност.

Ми смо несумњиво земља у којој се свакодневни живот преплиће са масовном фасцинацијом остацима паганских веровања у магичке моћи демона и божанства. Тај спектакл идеологије је и медијски свесно подстицан у телевизијским шоуима, где би све на дотичној (као и на свим видовњацима) вриштало кичем, јака студијска светла и рефлексија са златних наруквица и бриљантског прстења, на готово свим њеним прстима, да се види да добро зарађује, да нема лажи, нема преваре, у стилу – да нисам добра не бих то имала!

Приватна перцепција кича неће ништа битно пољубати, свако ко то жели може да га користи, у реду је читати љубиће, кримиће, али пропирати га, изводити га непрекидно на програмима наших ТВ канала јесте идеолошки програм.

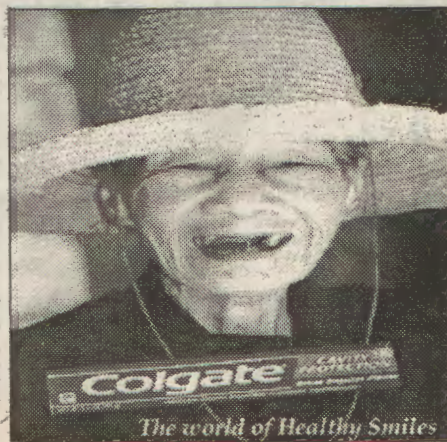
Шизофрена медијска стварност подстицала је најниже људске нагоне. Људи су звали, писали писма, одлазили у њену агенцију тражећи здравље, љубав, срећу за себе и своје ближње, али и благостање. Зорка, као и слични њој, све то им је обећавала за мале или велике паре. Након читавог ритуала код ње, и сличних њој, разочарани би постајали очарани. Купивши маглу коју су желели одлазили су суперзадовољни. Па иако је у питању магични прах и самообмањивање, њихови конзументи видовњаке сматрају „решаваоцима проблема“ из, по њих, фаталног раздобља несрећа, драма и трагедија и у животу их одржава тек створени оптимизам који им отвара могућности да се надају и будни сањају.

Зар није радња отворена докле има купаца и док плаћа порез и није ли само наш избор хоћемо ли ући у њу.

Психолози и психијатри, али и филозофи сматрају да сваки човек има своју дефиницију среће. Нема тога на свету ко не сања срећу и не машта о њој и ко је не би и купио, да се то може. И ко је крив ако неко мисли да може, што нисмо довољно писмени, информисани, што нисмо незнање и негативни модел. Психолози сматрају да је данашње, све несигурније живљење, погодно тле за развој и експанзију астрологије, религиозних култова, пророка и гатара.

Стручњаци тврде и да је наша нација после низа стресних узастопних посттрауматских реакција своје уточниште нашла у колективном опијању средствима за умирење, а да нико није покушао то да спречи. Постојао је податак да је сваки други Југословен живео на седативима или на алкохолу и конзумирању наркотика, а држава је с разлогом жмурила. Нормално је имати проблеме, а пуно људи није успело да нађе пут ни до психијатра, нити су сами успели да нађу неко решење за своје кризне животне проблеме.

Кључни тренутак је бежање од сурове реалности. Општепознато је, откад је света и века, да је врло благотворна и да представља лек блага пријатељска реч, охрабрење, подршка, могућност да се изразе нагомилана негативна осећања у стањима врло високе несигурности и стрепње коју доноси наш свакодневни живот. Изаолација је највећи ризик да човек постане поремећен. А како реализовати активацију позитивне енергије, отворене комуникације, могућности да се о проблемима отворено

разговара, да поделе са неким своје неразумевање, беспомоћност, страх.

Психотерапија подразумева време и новац и не обећава срећан крај. Сваком човеку је блиска нека врста митолошког, ирационалног очекивања чуда, а човек треба да чини најкорисније могуће за себе, кажу психијатри. Свако има своје оружје, свој одбрамбени механизам. Људи су различити и неупоредиви.

Многи су оне које одлазе код психијатра сматрали лудим, а код видовњака блентавим, све док се и сами не разболе и, не дај боже, не могу наћи лек за своју болест. Колико је најжешћих критичара поклекло пред болешћу, избеглиштвом или страдањем блиског члана породице и ипак посетило различите „агенције“ или бар прочитало „Народне обичаје и веровања у Срба“.

Иво Андрић је у „Знацима поред пута“ писао да се „чуда не дешавају али да ипак има нешто што личи на чудо, а то је необјашњива људска потреба за чудом“... „Срби су луд народ“, говорио је психијатар др Јован Рашковић. „Дође ми да полудим“, наслонио је своју књигу психоаналитичар др Душан Косовић. А Душко Радовић је рекао да човек дуго живи једино зато да би видео колика је будала.

И цео свет је сујеверан, највише Америка. Најпродаванија у свету је литература окултних наука, старе и модерне астрологије, сановника и хороскола разних издавача. Ни славни Албрехт Дирер није одолео изазову званом хороскоп – његова гравура под називом „Северна хемисфера неба“ приказује 12 зодијачких констелација.

Становници старог Рима били су уверени у способност астролога да погоде блиске догађаје и њихова предвиђања одиграла су важну улогу у животу римских императора и њихових поданика. Јулије Цезар, рецимо, веровао је да му је предодређено да освоји свет. Режим који је био на власти носио је највећу меру одговорности за ратове, етничко чишћење, изгубљене, привредни колапс и морални кошмар, а Сергеј Иванов, један од „тумача“ Нострадамусовог пророчанства, у другом исправљеном издању „Краја света“ писао је да велика невоља може почети тек након обарања Слободана Милошевића са власти: „Демони су Драшковић, Коштуница, Ђинђић, Пешићева, Чанак, Свилановић, Батић, патријарх Павле и др. и они знају да ће чим буду успели да са власти уклоне Слободана Милошевића, одмах моћи да изазову атомски рат и неவிђени еколошку катаклизму“... „Пророк“ Роберт Кох је, чак, за Милошевића рекао: „Овај човек је прерушени монах“.

Чињеница је да су се веома незнатне менталитетске промене догодиле у нашем друштву у размаку од целог једног века, а и Андрићев Мустафа Маџар знао је да је „свет пун гада, и кршеног и некршеног“.

Примитивизам испољен код доброг дела становништва није ништа друго до огољени облик примитивизма облика владавине, одбацивање модернизма и разума. Свакој власти одговара да људи траже срећу од „видовите Зорке“ и сличних њој, да је не би тражили од саме власти.

Ни председник СРЈ господин Војислав Коштуница није одолео својим пророцима који су тумачили Креманско пророчанство и у њему браћа Тарабиће који су „видели“ да ће на власт доћи неко ко се презива исто као и његово село (Коштуница).

Кич је заиста разбизбрига. С обзиром да је конформистички настројен, то је нешто што треба да задовољи интересе најве-

ћег броја људи, скрене пажњу са главних токова и убија критичку потенцију и у принципу свакој политици одговара, јер свака жели да се овековечи.

Зар није и Платон био уверен да би онага ко би им рекао истину људи из његове „пећине“ сигурно убили.

Астролози проучавају ток звезда, видовњази зуре у кристалну куглу, предсказивачи читају из длана или са лица. Гледачи у конце, шоље, карте, биоенергетичари, видовити исцелитељи, травари, тумачи виска и снова... све оно што су чинили и овде и у свету било је допуштено. А наша нова власт решила је да им дође главе? Учинила нас је срећнијима тиме што је ухапсила „видовиту Зорку“ и што су се притајили остали видовњази... А ко су њихови конзументи? – То смо ми Срби, лаковеран, празноверан и несрећан народ. Значи ли то да је наша нова власт модерна и разумна и да ће донети срећу свом народу?

Нажалост, чека нас велика незапосленост, чврста и донекле прецењена валута и велики број пронаћених новонастаних малих и средњих предузећа. Ко још верује у бајку да ће страни инвеститори спасити привреду, а не да долазе са интересом да много зараде. Морам да уђемо у Европу, а маса становништва није дорасла европским трендовима и ломови у социјалној структури су неминуовни.

Бојим се, пост фестум, да ће хапшење „видовите Зорке“ бити догађај године, јер неки који себе називају „интелектуалцима“ и не морају да разумеју људске слабости пресећени су и честитају новој власти на паметном потезу што јој је запретила прстом и рекла „но-но“! Министарство унутрашњих послова открило је да је поменута Зорка зао лик, да мора на „преки суд“ и да је у питању „оправдани народни гнев“. Упали су у замку да је и њима као и њиховим претходницима предодређена „историјска мисија“ да буду сила изнад народа. Покренули су је ископавање лешева и „ловом на вештице“, правдајући се да Србија, да би ушла у ново време, мора да са себе скине хипотеку „ђавола“. У ствари, нова власт оваквим потезима преузима улогу инквизиције и враћа нас у средњи век, уместо у нови миленијум, кренувши од последице, а не од узрока и оптужујући једну жену да је крива за сва зла која нам се догађају... Модерна демократска Србија морално је очишћена. Сад када нема Зорке све ће нам кренути набоље... Судије по овоме што се дешава далеко смо ми од демократије и од Западне Европе.

Риба се чисти од репа, не од главе или је обрнуто?

„Нови“ су нешто суптилнија репродукција „старијих“ и исто греше из „незнана“. Г-ђа Дафина је на слободи, Мирко Марјановић учествује у спортским емисијама на СОС каналу, Хаџи Антић издаје новине, а Зорка је у затвору. Можда су је, како сматра један радикал, посланици ДОС-а питали где је шест милијарди долара које су на границама Србије, ко запета пушка, чекале само да ДОС победи, а она није знала.

Има параноја и параноја. Једна од њих је и како да српски народ са себе скине дебеле наслаге митолошких заблуда и илузија, али треба ли сада да спаљујемо вештице и немамо ли пречих брига и послова и значи ли то да се црно пише пророчима и видовњацима?

Да утешимо све оне који верују у магије и чудеса, а то није забрањено, нити ће бити, на видовитој Зорки само су се сломила кола. Биће још видовитих и видови-

ТРИБИНА У ОРГАНИЗАЦИЈИ СПО ВОЈДОВАЦА

ВЕРОНАУКА ТРЕБА ДА БУДЕ ОБАВЕЗАН ПРЕДМЕТ

У организацији општинског одбора СПО Вождовац, 2. новембра је одржана трибина под називом „Веронаука у школи“.

На трибини, одржаној пред препуном салом у просторијама општинске подружнице СПО, говорили су проф. др Војислав Вукчевић, генерални секретар СПО, протонамесник мр Драгомир Сандо, асистент митрополита Амфилохија на катедри за катихетиз на Богословском факултету, Дивна Степановић, председница Форума родитеља Југославије, и Брана Радосављевић, свештеник вождовачке цркве.

Уводно слово одржали су Тања Франовић, вероучитељица православне школе при београдској цркви Светог Марка и Небојша Јоргановић, председник општинског одбора СПО Вождовца. Духовне песме казивале су ученице које похађају часове верске наставе при цркви Светог Марка.

Јединствен став свих учесника трибине био је да верска настава мора бити обавезан наставни предмет, као и да је алтернативни програм под називом „Грађанско васпитање“ неосмишљен и уведен од оних из власти који се противе повратку веронауке у српске школе.

Овом скупу, поред осталих, присуствовали су свештеници СПЦ Јован Јоцковић и Бора Васиљковић, као и председник ИО СПО Александар Чотрић.

тијих. Да је то тако могли су се уверити посетиоци „Сајма књига“, где је сваки други наслов посвећен масонима или разним мистичним и магијским појавама, а и читаоци „Вечерњих новости“, који су само неколико дана након Зоркиног хапшења били поцашћени новим чудотворцем, на готово пола стране. Ништа се није променило, нити ће.

Пола успеха доброг политичара је добро манипулисање колективним страховима. Озонске рупе, пропаст света, пандемија сиде и нових, неуништивих вируса; галопирајући развој канцерогених болести, генетски инжењеринг који ствара програмиране монструме, НАТО, ОВК, ОЗНА, деца на странпутици, приватизација, Закон о раду, антракс, трећи светски рат... Дугачак је списак фрустрација и страхова. Да би опстали у бесмислу људи ће и даље тражити помоћ и уверење да ће се на неки волшебан начин спасти од опште пропасти. Излаз из безизлаза нудиће им проци и видовњази.

Емотивно-психолошки убијени у појам без наде да ће живети као сав нормалан свет, људи ни данас не могу да се осећају сигурнима у сиромаштву и правном хаосу. Тек када дође власт која ће ваљати народу, неће му требати пророци и видовњази.

Бранислава Радић, Београд

**SRPСКА
РЕЧ И**

ШАХ

Уређује: ВЛАДИМИР
ЛОВИЋЕВИЋ ЈОВ

ШАХОВСКИ ВУК

Лидер Српског покрета обнове велики је љубитељ дрвене игре на 64 црно-бела поља. Недавно је отворио викенд-

турнир јавних личности Београда „Меморијал Веселина Бошковића“.

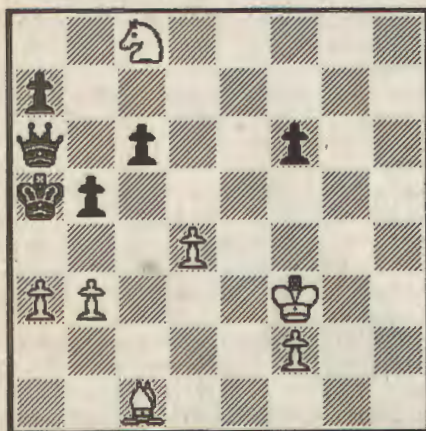
Фотографија коју објављујемо је тренутак са завршне церемоније „Меморијала Веселина Бошковића“, на којем је победио бугарски велемајстор Кирил Георгијев.

За љубитеље шаха Вук Драшковић је поставио позицију из партије Леонида Кубеља у којој

Вук Драшковић у друштву Алисе Марић, Светозара Глигорића и Зорана Божовића

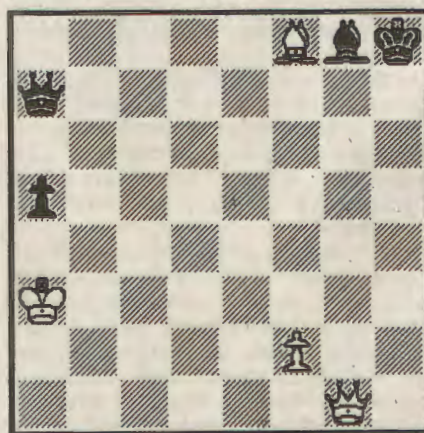

ПРОБЛЕМ БР. 143
М. С. Либушкин
Русија, 1939.
студија

Бели добија

бели форсирано добија (тзв. цикак мат, Да1, Дб1, Дб2, Дц2 итд).

РЕШЕЊЕ ПРОБЛЕМА
БРОЈ 142: 1. Кц2!

SRPСКА РЕЧ

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ
ИЗДАЊЕ СЛОБОДНИХ НОВИНАРА

ДИРЕКТОР:
Даница Драшковић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:
Бољуб Пејчић

УРЕДНИЦИ:
Илија Давидовић
Александар Чојић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ:
Благица Косић, Ђорђе Вукоје (фото),
Љиљана Шој, Милена Појовић,
Милица Ђорђевић, Миодраг Крсинић,
Миленко Вучевић, Сивео Бајић
Владимир Јовићевић Јов

ПРИПРЕМА ЗА ШТАМПУ:
Велимир Бранковић

СЕКРЕТАРИЈАТ РЕДАКЦИЈЕ:
Драгица Бујарски,
Нада Бошковић

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:
Вука Караџића бр. 8/1, 11000 Београд
Тел. 011/ 620-891, 628-242, 620-968

КОМЕРЦИЈАЛНА И ИЗДАВАЧКА
ДЕЛАТНОСТ:
Бранкова 13-15, 11000 Београд,
шел. 011/ 625-937, 624-598

ЖИРО-РАЧУН:
40801 - 603 - 4 - 27562 Спшари г/рад

РУКОПИСИ И ФОТОГРАФИЈЕ
СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

ШТАМПА:
МАНАМИ Д.О.О., Поречка 15, Београд
Мишељем Секретаријата за информације
Републике Србије бр. 413-01 22191-01 од
15.2.1991. одређена је стопа пореза од 3%.

ПРЕПЛАТА
Прејшлшлшлш на "Српску реч" можеће
извршшшш ушлшшш на жиро-рчшш
40801-603-4-27562, Сшшшш г/рад,
са назнаком - за прејшлшлшлш - и шш за
3 месеца (6 бројева) - 360 динара
6 месеца (12 бројева) - 720 динара,
за иносшрансшшо
3 месеца (6 бројева) - 45 ДЕМ
6 месеца (12 бројева) - 90 ДЕМ

„SRPСКА РЕЧ“ НА ИНТЕРНЕТУ
www.srpska-rec.co.yu
E-mail: rec@EUnet.yu
srprec@netscape.net

ХРАМ У ИЗГРАДЊИ СВЕТОГ АПОСТОЛА И ЄВАНГЕЛИСТЕ ЛУКЕ

ХРАМ У ИЗГРАДЊИ СВЕТОГ АПОСТОЛА И ЄВАНГЕЛИСТЕ ЛУКЕ

У улици Кнеза Вишеслава 85
насеље Кошутњак - Београд

Без Божије милости и Ваше материјалне помоћи храм се не би могао довршити. Молимо Вас да у границама својих могућности приложите за своју цркву, а зна се:

**КО ЦРКВИ ДАЈЕ - БОГУ ПОЗАЈМЉУЈЕ,
БОГУ КОЈИ НИКАДА
НЕ ОСТАЈЕ ДУЖАН.**

Прилоге за **НОВИ ХРАМ** можете уплатити у канцеларији храма Светог Вознесења Господњег у Жаркову као и на рачуне Српске православне цркве

**Жиро рачун динарски:
40811-620-8-175**

**Позив на број: 50221/1445-33530-6
или**

**Девизни рачун:
54234/1245-91565-2**

**Код Комерцијалне банке А.Д. Београд
Уз напомену:**

**За изградњу НОВОГ ХРАМА Св. Апостола
и Євангелисте Луке
у улици Кнеза Вишеслава 85
насеље Кошутњак, Београд**

**За сваког дародавца без обзира на приложен износ Црква
ће се молити Богу на сваком свом богослужењу**

ВУК ДРАШКОВИЋ

ПОДСЕЋАЊА

СРПСКА РЕЧ

НОВА КЊИГА ВУКА ДРАШКОВИЋА

Књигу по повлашћеној цени од 200 динара (плус ПТТ трошкови)
можете поручити поузећем на телефоне 011/628-242 и 011/620-891
или на адресу редакције "Српске речи", Вука Караџића 8, 11000 Београд